

ISSN 0125-0906

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๘ ฉบับที่ ๑๑ • พฤศจิกายน ๒๕๒๖ • ราคา ๑๒ บาท

เรื่องสั้นของนิเวศน์ กัณโฑษราฎร์

ฉ้อราษฎร์บังหลวง

บทบาทธรรมาธิกา

เมื่อกองบรรณาธิการ วารสารข้าราชการ ตัดสินใจจะทำวารสารข้าราชการ ฉบับประจำเดือนพฤศจิกายน เกี่ยวกับเรื่องการ**ฉ้อราษฎร์บังหลวง** นั้น เรายังไม่ทราบสภาพของน้ำที่ท่วมแถบชานกรุงเทมหานครจะกลายเป็นปัญหาร้ายแรงและยืดเยื้อถึงเพียงนี้ ถ้าทราบเสียตั้งแต่ต้นแล้ว ท่านสมาชิกและผู้อ่านก็อาจจะได้พบกับ**วารสารข้าราชการ ฉบับข้าราชการกับความอยู่รอดในสภาวะน้ำท่วม** ก็เป็นได้

อย่างไรก็ดี เราก็มองว่าปัญหาเรื่อง **การฉ้อราษฎร์บังหลวง** เป็นปัญหาที่ร้ายแรงและอีกเหนือกว่าปัญหาเรื่อง**น้ำท่วม** เพราะปัญหาเรื่อง**น้ำท่วม** นั้น**ไม่ได้เกิดขึ้นทุกปี** ในขณะที่ปัญหาเรื่อง**การฉ้อราษฎร์บังหลวง**เป็นปัญหาที่เกิดขึ้น**ทุกวัน** แต่จะถึงขนาดเป็น**ความฉิบหายวิบัติหรือไม่** **ปรากฏชัดแจ้งหรือไม่** หรือ**จับได้ไล่ทันหรือไม่**นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

นอกจากนี้ แม้จะปรากฏว่าน้ำที่ท่วมกรุงเทพและอีกหลายจังหวัดคราวนี้ได้สร้างเสียหายทางเศรษฐกิจให้กับประเทศอย่างมากมาหลายทศวรรษ แต่ไม่ทราบว่ามีเปรียบเทียบกับ**ความสูญเสียทางเศรษฐกิจของรัฐ** และประชาชนที่หายไปกับการ**การฉ้อราษฎร์บังหลวง** ไม่ว่าจะเป็น**ค่าหัวคิวรถเมล์เล็กทั่วประเทศ** **ค่าด่านด่านตรวจรถบรรทุก**ตามทางหลวงสายต่าง ๆ ก็ดี **ค่าเบื้อใบ้รายทาง**ในการดำเนินการขอประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ ก็ดี หรือ**ความรั่วไหล**ในการเก็บ**ภาษีอากร** **ค่าคอมมิชชั่น** หรือ**เงินรางวัล**ในการประมูลก่อสร้างอาคารสถานที่ต่าง ๆ ของทางราชการ รวมทั้ง**การทุจริตและประพฤติมิชอบ**อย่างอื่นอีกนับไม่ถ้วนกระบวนการตามที่มีการร้องเรียนและกล่าวหากันอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันแล้ว อย่างไหนจะมากน้อยกว่ากันเพียงใด

ความพยายามของรัฐบาลทุกรัฐบาลในการแก้ปัญหาคอรัปชั่น หรือ**การฉ้อราษฎร์บังหลวง** นั้น ดูจะเป็นความพยายามที่ไม่มีทางจะหาจุดจบ หรือพบความสำเร็จได้เลย

การเขียนนโยบายของรัฐบาลทุกรัฐบาลเพื่อแถลงขอความไว้วางใจจากรัฐสภานั้น จะลืมเรื่อง**การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในราชการ** ไม่ได้เป็นอันขาด

ถึงแม้จะรู้ ๆ กันอยู่ว่าประเทศที่ไม่มีการ**การฉ้อราษฎร์บังหลวง**เลยนั้น จะมีก็แต่ประเทศในอุดมคติก็ตาม เราก็อยากจะเห็นความพยายามในการป้องกันและปราบปรามที่มีมาตรการแน่นอน ต่อเนื่องและได้ผลจริงจัง รวมทั้งมีแนวทางในการ**สร้างทัศนคติ ค่านิยม และจริยธรรม**ที่ถูกต้องในการเป็นข้าราชการที่ดี

ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นการ**ลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ** แข่งกับความสูญเสียที่เกิดจากปัญหาน้ำท่วมแล้ว ยังช่วยให้**ความรู้สึกละอายตาบอด**ของประชาชนที่มีต่อข้าราชการเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นอีกด้วย

วารสารข้าราชการ

วารสารรายเดือนเพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล แนวคิดในการปฏิบัติ
ราชการ และสื่อกลางระหว่างข้าราชการ ในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ

ปีที่ ๒๘ ฉบับที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

บทบรรณาธิการ

ข่าว : ในดวงใจข้าราชการ

บทความพิเศษ : ด้วราชกิจ

ประสิทธิ์ คำทรงชัย

คู่กับ "๒๖" เรื่องรอบรู้

กองบรรณาธิการ

บทความวิชาการ : ช่องโหว่ระหว่างแผนและงบประมาณ

วิโรจน์ ภิรมย์ภักดี

บทสัมภาษณ์ : พบบันเทิงการศาสนา

ศุภมาส/ชัชชาติ

เกร็ดบริหาร : วัฒนธรรมในการฝึกอบรม

ชัยชนา เวลารัตน์

บทวิเคราะห์ : มีคุณภาพบังคับใช้กฎหมายแรงงานในรัฐวิสาหกิจ

จันทร์ชยา จวงตระกูล

ธรรมะ : หลักการทำงาน ๔ ประการ

ธเนศ ภิรมย์

ข้างสนาม : ข้าราชการกับการพัฒนาชนบท

สุวิทย์ อารักษ์กุล

กฎหมายและระเบียบใหม่

วิจัยข้าราชการ : คู่มือพัฒนาก่อนทำคดี

เอกศักดิ์ ศรีสุภาวดี

แนะนำองค์กร : สถานพัฒนาและคุ้มครองเด็ก

ธีร บางชัย

เรื่องสั้น : คืนหนึ่งบนเกาะกับหลาน

นิเวศน์ กิ่งโพธิ์ราษฎร์

วิชาการและระเบียบข้าราชการ

ฟ้าใส

ปก : ไม้ตัวร้าย

“ฉ้อราษฎร์บังหลวง”

ประสิทธิ์ ดำรงชัย

โรคที่ใคร ๆ มักบอกว่าข้าราชการชอบเป็นกันนัก ทั้ง ๆ ที่จริงแล้ว ข้าราชการส่วนใหญ่ไม่ได้เป็น ถึงท่านจะไม่ใช่โรคนี้อีก ย่อมมีบ้างเฉย แล้วคิดว่าอะไรไม่ใช่ มาอ่านและให้ความสนใจกันจริง ๆ ตั้งแต่เดี๋ยวนี้เลยดีกว่า

“คุยกับพี่ ๑๒ เรื่องคอร์รัปชัน”

กอง น.ก.

ซี ๑๒ แห่งไทยรัฐ ได้ทำหน้าที่ช่วยคลายทุกข์ในใจแก่ข้าราชการใหญ่่น้อยมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว ตอนนี้เราจะขอเอาทุกข์ของซี ๑๒ มาเปิดเผยกันบ้าง...แล้วใครเอ่ยจะคลายทุกข์ให้กับราษฎรเต็มขั้น คนนี้ได้บ้าง

“ตัวแสบในการฝีกอบรม”

อัญชญา เวสราวัชรีย์

อันว่าตัวแสบนั้น มีกระจัดกระจายกันอยู่ทั่วไปทุกวงการ และในวงการฝีกอบรมก็ไม่ได้อยู่ในข้อยกเว้นแต่อย่างใด...หยุด...ให้ความสนใจในเรื่องนี้สักนิด และอย่าลืมสำรวจตัวท่านเองเสียด้วยว่า ท่านอยู่ในขบวนการนี้ด้วยหรือเปล่า

ข่าว

อุตสาหกรรมชนบท

คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบกับข้อเสนอของกระทรวงอุตสาหกรรมที่จะให้มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบทที่ชัดเจนขึ้นในระดับชาติ จึงเห็นสมควรให้คณะอนุกรรมการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบทที่ดั่งขึ้นใหม่ตามมติที่ประชุม โดยใช้ชื่อว่า "คณะอนุกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบท" ประกอบด้วยอนุกรรมการรวม ๒๖ คน โดยมีนายประโยชน์ เนื่องจำนงค์ เป็นประธาน และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นรองประธาน พร้อมอนุกรรมการประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รองปลัดกระทรวงพาณิชย์ และรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รองเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้จัดการบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม นายกสมาคมอุตสาหกรรมขนาดย่อม และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และมีนายโรสิต ปันเปี่ยมราษฎร์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

การเสนอขออัตรากำลังเพิ่มเติม

คณะอนุกรรมการพัฒนากำลังคนและประสิทธิภาพข้าราชการได้ เสนอหลักการในการเสนอขออัตรากำลัง ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ว่าให้หน่วยงานต่างๆ เสนอขออัตรากำลังเพิ่มเติม โดยใช้พื้นที่เป็นหลัก และให้กระทรวงทบวงกรมที่มีแผนงานร่วมกันที่จะเร่งพัฒนาในพื้นที่ ได้ได้ร่วมปรึกษาหารือกันว่า จะวางแผนทำอะไร จำนวนอัตรากำลังคนที่ต้องการ และให้ประสานงานกัน แล้วทำเสนอขออัตรากำลังพร้อม ๆ กันเพื่อให้คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาอย่างมีระบบเพื่อให้ได้อัตรากำลังคนช่วยในงานพัฒนาพื้นที่เร่งพัฒนานั้น ประสพผลบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาชนบทของชาติต่อไป

จัดตั้ง "สำนักงานโครงการพิเศษ ของกระทรวงศึกษาธิการ" (สพช)

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้ง "สำนักงานโครงการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ" (สพช) ขึ้น สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักเลขานุการของคณะกรรมการอำนวยการโครงการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบงานด้านโครงการพัฒนาชนบท โครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง โครงการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ โครงการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ เป็นต้น พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการขึ้นใหม่ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนด และควบคุมตรวจสอบการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย นายสมาน แสงมลิ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานกรรมการ และประธานอนุกรรมการโครงการพิเศษต่างๆ และหัวหน้าหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ โดยมี นายประจวบ

คำบุญรัตน์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

นายกฯ ให้ข้าราชการเน้น กชข.๑ และหลัก ๕ ประการ

เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๒๖ ที่ตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ได้ขอให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ สนับสนุนสภาพตำบลในการเลือกโครงการของรัฐตามแบบ กชข.๑ คือให้การจัดทำโครงการต่างๆ มาจากความต้องการของประชาชน และให้นับถึงการปฏิบัติงานขององค์กรต่างๆ ที่จัดขึ้นในรูปของคณะกรรมการ หรืออนุกรรมการตั้งแต่ระดับชาติไปถึงระดับจังหวัด อำเภอและตำบลให้ช่วยกันปฏิบัติงานตามหลักการสำคัญ ๕ ประการ คือ ๑) การประสานงานระหว่างหน่วยราชการ ๒) การลดความซ้ำซ้อนในการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ขององค์กรต่างๆ ทุกระดับ ๓) การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ถึงมือประชาชนอย่างทั่วถึง โดยทำงานอย่างเข้มแข็งและรัดกุมยิ่งขึ้น ๔) เพิ่มการมีส่วนร่วมกับประชาชนในการพัฒนา และบำรุงรักษาโครงการต่างๆ ที่ร่วมกันสร้างขึ้น ให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของโครงการ และ ๕) ให้ติดตามและประเมินผลงานที่ได้ทำกันมาแล้ว

โครงการสอบผู้ขนาน

เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๖ คณะกรรมการข้าราชการสอบแข่งขัน เพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการในส่วนภูมิภาค ซึ่งมีเลขาธิการ ก.พ. เป็นประธาน รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายปกครอง เป็นรองประธาน และประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด สงขลา ลำปาง และขอนแก่น ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนสำนักงาน ก.พ. ได้จัดให้มีการประชุม เพื่อพิจารณาในรายละเอียดเกี่ยวกับความร่วมมือและการประสานงานในโครงการสอบแข่งขันในส่วนภูมิภาค ซึ่ง ก.พ. จะไปเปิดสนามสอบในจังหวัดสงขลา ลำปาง และขอนแก่น เพิ่มขึ้นจากกรุงเทพมหานคร และดำเนินการสอบพร้อมกันทั้ง ๔ แห่ง สำหรับการสอบแข่งขันในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ๑ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ โดยรับสมัครสอบจากผู้สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาชีพทางบัญชีพณิชยการ เลขา-

นุการ หรือภาษาต่างประเทศ ซึ่งจะเริ่มดำเนินการไปเดือนมกราคม ๒๕๒๗ นี้

โครงการนี้นับเป็นโครงการแรก ซึ่ง ก.พ. จะออกไปดำเนินการสอบแข่งขันในส่วนภูมิภาค ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดี จากกระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะจังหวัด สงขลา ลำปาง และขอนแก่น และมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อให้ผู้ที่สนใจจะเข้ารับราชการที่อยู่ในส่วนภูมิภาค ได้รับความสะดวกยิ่งขึ้นในการสอบแข่งขัน อีกทั้งเพื่อเป็นการปรับปรุงระบบการสอบแข่งขันในส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะในตำแหน่งที่มีผู้สนใจจะเข้ารับราชการเป็นจำนวนมาก ให้ได้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามโครงการนี้ ผู้สมัครสอบซึ่งประสงค์จะรับการบรรจุเข้ารับราชการ ณ ภาคใด จะต้องสมัครสอบ และเข้าสอบ ณ จังหวัดที่เป็นสนามสอบของภาคนั้น ซึ่งได้กำหนดไว้ดังนี้

- ภาคเหนือ ณ จังหวัดลำปาง
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ จังหวัดขอนแก่น
- ภาคใต้ ณ จังหวัดสงขลา
- ภาคกลางและส่วนกลาง ณ กรุงเทพมหานคร

บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์กรุงเทพ จำกัด

๘๘๑ ถนนเจริญกรุง ตลาดน้อย สัมพันธวงศ์

โทร. ๒๓๔๒๒๓๖, ๒๓๔๒๒๓๗, ๒๓๓๒๐๔๐-๒

บริการรับฝากเงิน ระยะสั้น-ยาว ดอกเบี้ยสูง

รับจำนองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จัดรถยนต์ผ่อนส่ง

บริการสะดวก รวดเร็ว

บทความพิเศษ

ฉ้อราษฎร์บังหลวง

ประสึกรึ ตำรงบขั

เป็นที่น่าสังเกตว่า “คอร์รัปชัน” ซึ่งเป็นคำภาษาอังกฤษ แทบจะกลายเป็นภาษาไทยไปแล้ว เมื่อพูดถึงคอร์รัปชัน ใคร ๆ ก็รู้ทันทีว่าหมายถึง การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง และเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าคอร์รัปชัน หมายถึง การกระทำผิดในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมักจะเฟื่องไปถึงการ “โกง” คือ การทุจริตหรือไม่ซื่อตรง และมักจะได้อินอยู่เสมอว่ามีการ “โกงกินเงินหลวง” ซึ่งแสดงว่าการทุจริตเกี่ยวกับการเงินในวงราชการจะต้องมีมากเป็นพิเศษ แม้ว่าการโกงจะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคอร์รัปชันก็ตาม

เมื่อพูดถึงการโกงในวงราชการแล้ว ชาวบ้านทั่ว ๆ ไปมักจะมองแตกต่างกันไปเป็น ๒ แง่ คือ

พวกหนึ่งมองว่า “มันโกงเพราะสันดานมันขี้โกง” ส่วนอีกพวกหนึ่งกลับมองว่า “เขาโกงเพราะความจำเป็นบีบบังคับ หรือเพราะมีสิ่งล่อใจ” การมองคนโกงใน ๒ ลักษณะนี้เองที่เป็นบ่อเกิดแห่งภาระหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องคอร์รัปชัน ขึ้น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ทำหน้าที่ในการปราบปรามเพื่อกำจัดข้าราชการที่มีสันดานโกงให้พ้นไปจากวงราชการ และอีกส่วนหนึ่งเป็นที่ทำหน้าที่ป้องกันเพื่อมิให้เกิดการโกง หรือเพื่ออุดช่องโหว่ที่เป็นสาเหตุให้ต้องโกง พวกโกงเพราะสันดานขี้โกงนี้จึงใหญ่โตร้ายรมยมีอำนาจอิทธิพลมากยิ่งขึ้น โกงมาก ยากที่จะไประงับยับยั้งได้จึงต้องปราบปรามให้สิ้นซาก แต่บังเอิญยังโชคดีที่พวกโกงโดยสันดานนี้มีไม่มากนัก ส่วนพวกที่โกงเพราะความจำเป็นหรือมีโอกาสให้โกงหรือเพราะใคร ๆ เขาก็โกงกันก็

เลยโกงด้วยนี้มีจำนวนมาก แต่หากป้องกันโอกาส หรือแก้ไขความจำเป็นให้เขาแล้วพวกนี้ก็จะไม่โกง

เรื่องคอร์รัปชันนี้ ถ้ามองอย่างนักวิชาการ โดยเฉพาะนักจิตวิทยา ก็จะมองว่ามีมูลเหตุจากความ ต้องการของมนุษย์ (ไม่รวมพวกโกงโดยสันดาน) เป็นรายบุคคล ซึ่งมีผู้จัดความต้องการนี้ไว้เป็นลำดับ ชั้น เริ่มตั้งแต่ความต้องการตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน อันได้แก่ ปัจจัย ๔ คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค และความต้องการขั้นที่สูงขึ้น คือ ต้องการความมั่นคงปลอดภัย ต้องการความรัก ต้องการความสำเร็จและการนับหน้าถือตา ต้องการที่จะทำอะไรหรือเป็นอะไรตามที่ตนปรารถนา ซึ่งเป็นขั้นสูงสุดหรือจุดสุดยอดของความต้องการของมนุษย์

การที่จะวัดว่าปัญหาคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญจนสังคม หรือรัฐบาลผู้บริหารประเทศจะต้องเอาใจใส่ปราบปรามเป็นพิเศษหรือยังนั้นก็วัดจากมูลเหตุแห่งคอร์รัปชันที่กล่าวข้างต้นนี้เอง ขณะใดที่การคอร์รัปชันส่วนใหญ่เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการในระดับต่ำ คือ ให้ได้มาเพื่อสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น ไม่มีข้าวจะกิน ไม่มีบ้านจะอยู่ ซึ่งเป็นการโกงของเจ้าหน้าที่ระดับต่ำเช่นนี้ ผลเสียหายที่เกิดจากการคอร์รัปชันก็มักจะไม่มากมายร้ายแรง คือ เขาพอมีอยู่มีกินตามอัตภาพ แต่ถ้าขณะใดการคอร์รัปชันส่วนใหญ่เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการในระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับสูง ที่ต้องการบรรลุจุดสุดยอดของตนเป็นใหญ่แล้ว ผลเสียหายอย่างร้ายแรงก็จะเกิดขึ้น คนในสังคมหรือรัฐบาลที่ชอบธรรม จะเกิดความรู้สึกว่าคอร์รัปชันเช่นนี้เป็นภัยอันมหันต์ต่อประเทศชาติที่จะต้องปราบปรามอย่างเฉียบขาด ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบที่จะสนองตอบต่อความต้องการในระดับสุดยอดนี้ได้ก็คือ ความสามารถ อำนาจอิทธิพล

และความสำเร็จในชีวิต ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มีเงินเท่านั้นที่เป็นมาตรวัดได้ดีที่สุด มีเงินมากก็ถือว่ามีความสามารถมาก มีเงินมากก็ถือว่ามีความสำเร็จมาก และมีเงินมากก็ถือว่ามีความสำเร็จมาก ด้วยเหตุนี้ การแสวงหาเงินโดยการคอร์รัปชัน จึงเกิดขึ้นเพื่อให้บรรลุจุดสุดยอดของความต้องการดังกล่าว และผู้ที่ จะคอร์รัปชันให้ได้เป็นกอบเป็นกำก็คือ เจ้าหน้าที่ระดับ ผู้ใหญ่ทั้งสิ้น

นโยบายปราบคอร์รัปชันในอดีต

เมื่อมองย้อนกลับไปดูสภาพความรู้สึกของรัฐบาล ในระบอบประชาธิปไตย ที่ผ่านมาในอดีต เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพความรู้สึกของสังคมในระยะหนึ่ง ๆ ว่ามีความรู้สึกอย่างไรต่อปัญหาคอร์รัปชันโดยดูจาก นโยบายของรัฐบาลที่ระบุเรื่องนี้เอาไว้ก็จะพบว่า มีอยู่แทบทุกยุคทุกสมัย กำหนดเรื่องคอร์รัปชันไว้ในนโยบาย เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๔๘๑ พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม (ยศในขณะนั้น) ได้กำหนดไว้ในนโยบายทั่วไปของรัฐบาลคณะที่ ๙ ข้อที่ ๕ ว่ารัฐบาลจะให้ข้าราชการเคร่งครัดในวินัย และในรัฐบาลคณะต่อมาจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ได้แถลงไว้เป็นนโยบายว่า ข้าราชการทุกคนจะต้องได้รับการกวาดล้างให้อยู่ในวินัยอย่างเคร่งครัด และจะได้มีการตรวจตราสอดส่อง ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งในการเงินและในการอื่น ๆ

ครั้นมาในสมัยรัฐบาลคณะที่ ๒๐ และ ๒๑ ของนายควง อภัยวงศ์ ในช่วงปีพ.ศ. ๒๔๙๐ - ๒๔๙๑ ก็ได้มีการแถลงเป็นนโยบายว่าจะได้ดำเนินการปราบปรามข้าราชการทุจริตอย่างเฉียบขาด โดยไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด โดยถือว่าเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่จะต้องจัดการเป็นพิเศษ

เมื่อจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้กลับมาเป็นหัวหน้ารัฐบาลอีกเป็นคณะที่ ๒๒ และ ๒๓ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ - ๒๔๙๒ และคณะที่ ๒๗ ในปีพ.ศ.

๒๕๐๐ ก็ได้กำหนดไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา ในเรื่องการกวัดกันความประพฤติของเจ้าหน้าที่รวมทั้งการปราบปราม ผู้ทุจริตในวงราชการ

รัฐบาลคณะที่ ๓๕ ของนายสัญญาธรรมศักดิ์ (ครั้งที่ ๒) ก็ได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อ ๗ มิถุนายน ๒๕๑๗ ว่าจะกวัดกันวินัยและสมรรถภาพของข้าราชการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ และรัฐวิสาหกิจ และในเวลาเดียวกัน จะส่งเสริมยกย่องผู้สุจริตให้ปรากฏ

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ซึ่งเป็นหัวหน้า รัฐบาลคณะที่ ๓๖ ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อ ๖ มีนาคม ๒๕๑๘ ว่าจะดำเนินงานอย่างจริงจังเพื่อป้องกัน และปราบปรามการแสวงหาผลประโยชน์ในทาง มิชอบในวงราชการและงานของรัฐ และเมื่อเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลคณะที่ ๓๘ อีก ครั้งหนึ่งในเดือนเมษายน ๒๕๑๙ ก็ได้แถลงนโยบาย ว่าปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงจะต้องเร่งแก้ไข เป็นการด่วน โดยรัฐบาลจะดำเนินการเพื่อป้องกันและ ปราบปรามการฉ้อราษฎร์บังหลวงทั้งในวงราชการ และวงงานของรัฐอย่างจริงจัง และจะไม่ให้กฎหมาย ว่าด้วยการนี้ ซึ่งมีอยู่แล้วต้องเป็นหมัน นอกจากนี้ จะดำเนินการให้มีกฎหมายว่าด้วยการแสดงทรัพย์สิน และหนี้สินของรัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภา ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของรัฐ

รัฐบาลคณะต่อ ๆ มาคือ คณะที่ ๔๐ ของ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร คณะที่ ๔๑ - ๔๒ ของ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ล้วนกำหนดไว้ในนโยบาย ที่แถลงต่อรัฐสภาว่าจะปราบปรามการฉ้อราษฎร์ บังหลวงอย่างจริงจัง

แม้แต่รัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ คณะที่ ๔๔ และคณะปัจจุบัน ก็ได้แถลงนโยบาย ในการเข้ารับตำแหน่งไว้ว่าจะดำเนินการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบใน วงราชการอย่างเด็ดขาด ทั้งจะขจัดข้าราชการที่ ทุจริตประพฤติมิชอบและไร้สมรรถภาพออกจาก วงราชการ

เมื่อพิจารณาจากลักษณะของนโยบายที่กล่าว ข้างต้นประกอบกับสภาพแวดล้อมในวงราชการที่ เกิดขึ้นจริงในแต่ละยุคแต่ละสมัยแล้ว จะเห็นได้ว่า นโยบายที่แถลงออกมาเช่นนั้น เป็นเพราะมีการ คอรัปชันในวงราชการกันมากและเป็นการคอรัปชัน ที่ทำความเสียหายให้แก่ประเทศชาติอย่างร้ายแรงจน รัฐบาลต้องเดือดร้อน และเอาใจใส่อย่างจริงจัง เพราะเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ระดับสูง เพื่อสนองความต้องการความสำเร็จขั้นสุดยอดของตน มิใช่เป็นการคอรัปชันธรรมดาที่เกิดจากข้าราชการ ระดับต่ำที่กระทำไปเพื่อสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีอยู่เป็นปกติทั่ว ๆ ไปอยู่แล้ว บางกรณีถึงขั้น ต้องมีการยึดทรัพย์สินเข้าเป็นของรัฐ เพราะถือว่า เป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบแสวงหาประโยชน์ ให้แก่ตนเองจนร่ำรวยเสียสิ้นฟ้า

กลวิธีการโกง

การคอรัปชันที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมีหลายรูป หลายแบบ หากจะพรรณนาให้ละเอียดละออคงจะต้อง ใช้เวลาและหน้ากระดาษนับร้อยนับพันหน้า ซึ่ง สภาวิจัยแห่งชาติได้เคยทำวิจัยและรายงานไว้โดยพิมพ์ โรเนียวเย็บเล่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๙ เรื่อง "รายงาน ผลการวิจัยเรื่องการทุจริตในวงราชการ" ในรายงาน ดังกล่าวได้จำแนกสาเหตุการคอรัปชัน ออกเป็น ๕ ประการสำคัญคือ

- (๑) สาเหตุหรือมูลเหตุทางด้านเศรษฐกิจ
- (๒) สาเหตุหรือมูลเหตุทางด้านระบบราชการ ต่าง ๆ
- (๓) สาเหตุหรือมูลเหตุทางด้านกฎหมายและวิธี

พิจารณา

(๔) สาเหตุหรือมูลเหตุทางด้านสังคม วัฒนธรรม และศีลธรรม

(๕) สาเหตุหรือมูลเหตุทางการเมือง

จากสาเหตุหรือมูลเหตุต่าง ๆ ทั้ง ๕ ประการ ที่กล่าวข้างต้น ซึ่งได้แจกแจงรายละเอียดของกลวิธีการโกงต่าง ๆ ไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๐๙ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในระยะเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมา อาจสรุปพฤติกรรมการคอร์รัปชันที่สมควรนำมาเสนอให้ทราบได้ ดังต่อไปนี้

๑. คอร์รัปชันเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง

การทุจริตเกี่ยวกับการซื้อและการจ้างมืออยู่ทุกขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการซื้อและการจ้างของทางราชการเช่น ในการประกาศเรียกประกวดราคา ซึ่งตามระเบียบของทางราชการให้กระทำการโฆษณาทั้งทางวิทยุและแจ้งความ แต่เจ้าหน้าที่บางคนมักเลี่ยงระเบียบดังกล่าวโดยโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่นในเวลาจวนปิดสถานีหรือพ้นเที่ยงคืนไปแล้ว หรืออุบายประกาศแจ้งความไว้ในที่ที่ไม่มีผู้สนใจในเวลาจำกัด นอกจากนี้ยังมีการใช้วิธีพริกแพลงต่าง ๆ ให้เจ้าหน้าที่ทางวิทยุช่วยปิดข่าวหรือแม้แต่เก็บประกาศไว้ในลิ้นชักโดยไม่ปิดประกาศตามที่ควรจะต้องปิดเลยก็มี

ในการก่อสร้างรายใหญ่ ๆ เจ้าหน้าที่บางคนใช้เล่ห์เหลี่ยมแสวงหาผลประโยชน์โดยวิธีการทำข้อตกลงพิเศษกับผู้รับจ้างนอกเหนือไปจากสัญญาจ้างให้ผู้รับจ้างจัดยานพาหนะรับส่งให้สำนักตรวจงานก่อสร้าง เมื่อก่อสร้างเสร็จก็มอบยานพาหนะให้เป็นของทางราชการ หรือเป็นส่วนตัว ซึ่งมองแต่เพียงผิวเผินก็เห็นว่าทางราชการได้ประโยชน์ และเจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ควรได้รับความดีความชอบเป็นพิเศษ แต่แท้ที่จริงแล้ว ทางราชการต้องเสียประโยชน์มากกว่าเนื่องจากผู้รับจ้างจะบวกค่าบริการดังกล่าวเป็น

ราคาค่าก่อสร้างด้วย นับเป็นช่องทางให้ผู้รับจ้างร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เบียดบังหาผลประโยชน์ให้กับตนเองได้อย่างแน่นอน

การคอร์รัปชันเกี่ยวกับการซื้อหรือการจ้างของทางราชการที่เป็นที่รู้จักกันดี แต่เป็นที่ดูเหมือนเหยียดหยามจากพ่อค้าประชาชนมาก คือ เรื่องค่าคอมมิชชั่น โดยเฉพาะลักษณะที่เรียกกันว่า "กินทอนน้ำ" กล่าวคือ โดยปกติผู้มีอำนาจอนุมัติการก่อสร้าง เช่น อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือแม้แต่คณะกรรมการตรวจการจ้างก็ตี พ่อค้าจะต้องเตรียมค่าคอมมิชชั่นไว้ให้อย่างน้อย ๑๐ - ๒๐ เปอร์เซ็นต์อยู่แล้ว ถ้ารับเพียงแค่นี้เขาเตรียมไว้เป็นประเพณีเช่นนี้เรียกว่า "กินตามน้ำ" แต่ปรากฏว่าผู้มีอำนาจบางคนท่านก็เลศนนาไปหน่อยเลยเจรจาเป็นการลับกับพ่อค้าว่า เทียนนี้ขอสัก ๔๐ เปอร์เซ็นต์เถอะ เพราะต้องส่งเงินไปให้ลูกซึ่งเรียนอยู่ต่างประเทศ พ่อค้าก็ต้องจำใจให้ แต่ก็นึกเหยียดหยามอยู่ในใจว่า กินค่าใหญ่เช่นนี้เดี๋ยวก็ต้องแตกตายเท่านั้นเอง

การกินทอนน้ำตามที่กล่าวข้างต้นอาจจะมีเรื่องราวฟ้องร้องกันขึ้นได้ โดยทั่วไปผู้มีอำนาจบางคนจึงนิยม "กินตามน้ำ" คือ ให้เท่าไรก็เอาเท่านั้นโดยคิดว่าเป็นการให้โดยเสน่หา ไม่ทุจริตผิดกฎหมาย แต่แท้ที่จริง ถ้ามองอย่างลึกซึ้งแล้ว ไม่ว่าจะกินทอนน้ำหรือตามน้ำย่อมเป็นผลให้ทางราชการเสียหายทั้งสิ้น เพราะเป็นผลให้พ่อค้าต้องบวกเงินดังกล่าวไว้ในราคาค่าก่อสร้าง แทนที่ทางราชการจะต้องเสียเงินน้อย ก็ต้องเสียเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นค่าคอมมิชชั่นดังกล่าว ใครคิดว่าการกินตามน้ำไม่ผิดก็จงระวังไว้ให้ดี หากโกงไม่แน่นอนไปรับเป็นเช็คหรือลงลายมือชื่อรับเงินเขาไว้ มีหวังติดตะรางหิวโต นอกจากนี้ ผู้มีอำนาจบางคนชอบแสวงหาความดีความชอบโดยการโฆษณาประชาสัมพันธ์ว่าตนทำประโยชน์ให้แก่ทางราชการโดยนำ

ค่าคอมมิชชั่นที่ได้จากการก่อสร้างมาใช้ประโยชน์ เพื่อส่วนรวม แต่แท้ที่จริงยังแอบกินบางส่วนโดยคิดว่า ไม่มีใครรู้เห็นด้วยก็มีอยู่มาก ผู้มีอำนาจประมาทนี้จะได้ทั้งเงินจากพ่อค้า และได้ความดีความชอบจากผู้บังคับบัญชาที่ไม่รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมก็มีอยู่มากไม่น้อย ทั้งนี้เพราะเป็นที่พูดกันมากกว่า ค่าก่อสร้างทั้งหลายของทางราชการนั้นพ่อค้าได้คิดราคาโดยบวกค่าคอมมิชชั่นเข้าไปเป็นเงินเท่ากับราคาจริงที่ควรจะเป็น คือ ราคาจริง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ และค่าคอมมิชชั่นอีก ๕๐ เปอร์เซ็นต์นั่นเอง

๒. คอร์รัปชันเกี่ยวกับการเงิน

ในเรื่องการโกงของข้าราชการในส่วนที่เกี่ยวกับเงินหลวงนี้มีมากมายและชั้นเชิงแพรวพราวไม่น้อยไปกว่าการโกงในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างดังตัวอย่างต่างๆ ต่อไปนี้

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่บางคน มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งจ่ายเงินของทางราชการ ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ โดยโอนเงินฝากจำนวนหลายล้านบาทจากธนาคารของรัฐไปฝากธนาคารพาณิชย์ ทั้ง ๆ ที่เป็นที่ยูกันดีในหมู่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่ผ่านงานมามากกว่าเป็นการขัดกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของทางราชการอย่างแน่นอน การกระทำดังกล่าวนอกจากรัฐจะต้องสูญเสียผลประโยชน์แล้ว ในสายตาของประชาชนโดยทั่วไปย่อมจะคิดไปต่าง ๆ นานาว่าการนำเงินเข้าฝากในธนาคารพาณิชย์นั้นผู้ฝากย่อมต้องได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจำนวนมาก เช่น มีสิทธิฝากลูกหลานเข้าทำงานในธนาคารนั้น หรือได้เงินตอบแทนอื่น ๆ ในทำนองค่าคอมมิชชั่น นับว่าเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของทางราชการอย่างมาก ยิ่งเป็นข้าราชการระดับสูงมากยิ่งถูกดูถูกดูหมิ่นมากเป็นเงาตามตัว

ข้าราชการบางคนมีหน้าที่เก็บรักษาเงินใช้

ธนบัตรปลอม หรือธนบัตรชนิดราคาต่ำมารวมไว้ในมัดแทนธนบัตรราคาสูง แล้วยกยอดธนบัตรดีหรือธนบัตรราคาสูงไปใช้จ่าย บางคนถึงกับร่วมมือกับบุคคลภายนอกทำการทุจริตเงินที่ตนรักษาอยู่โดยวิธีจรรยากรรมแล้วรับส่วนแบ่งก็มี

เจ้าหน้าที่แผนกคลังบางคนมีหน้าที่เบิกจ่ายเงินเดือน และบำนาญแก่ข้าราชการประจำเดือนได้ทุจริตโดยแสดงรายการเบิกจ่ายเงินให้แก่ข้าราชการที่ออกจากราชการหรือหมดสิทธิรับเงินบำนาญไปแล้ว และได้กระทำมานานกว่าจะจับกันได้ ทางราชการก็สูญเสียเงินไปเพราะการทุจริตดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

ข้าราชการบางคนมีหน้าที่รับจ่ายเงินและควบคุมการจัดทำบัญชี ได้ทุจริตโดยแสดงยอดเงินสตงเหลือในบัญชีเงินสดไว้ไม่ตรงตามความจริง ยกยอดเงินไปใช้ส่วนตัว หรือหมุนเวียนเงินสดกับเงินฝากธนาคารโดยลงจ่ายเงินในบัญชีเงินสดเป็นรายการนำฝากธนาคาร แต่ไม่มีการนำเงินฝากธนาคารจริง แล้วยกยอดเงินไปใช้ส่วนตัวในวันต่อมา จึงลงบัญชีจ่ายเงินฝากธนาคารแทนวันก่อน หรือเมื่อได้รับเงินชำระหนี้จากลูกหนี้แล้วไม่ได้ลงรับเงินในบัญชีเงินสด หรือลงบัญชีหักหนี้ให้แก่ลูกหนี้ แล้วหมุนเวียนนำเงินไปใช้ส่วนตัว

ในเรื่องเกี่ยวกับเช็คนั้นก็มีการทุจริตอยู่ไม่น้อย โดยเจ้าหน้าที่การเงินบางคน พยายามใช้เช็คปลอมเก็บรักษาไว้แทนแล้ว เอาเช็คจริงเบิกเงินสดไปใช้จ่าย บางกรณีก็กระทำโดยการเขียนเช็คสั่งจ่ายเงินจากเอกสารการเป็นหนี้ ซึ่งได้จ่ายเงินเรียบร้อยแล้วอีกครั้งหนึ่ง เสนอให้ผู้มีอำนาจลงชื่อจ่ายโดยออกเช็คในนามเจ้าหน้าที่หรือผู้ถือ นอกจากนี้ผู้ทุจริตอาจจะเป็นผู้มีหน้าที่เขียนเช็คสั่งจ่ายเงิน หรือใกล้ชิดกับผู้มีหน้าที่สั่งจ่ายแล้วกระทำการปลอมเช็คหรือลายเซ็นผู้มีอำนาจสั่งจ่าย หรือแก้ไขจำนวนเงินในเช็คให้สูงขึ้น

แล้วเบิกเงินหลบหนีไปก็มีอยู่เสมอ

๓. คอร์รัปชันเกี่ยวกับการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่

นอกจากการทุจริตคิดมิชอบเกี่ยวกับการซื้อการจ้างและการเงินตั้งได้กล่าวมาแล้ว ยังมีการทุจริตอื่น ๆ ที่อาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ แสวงหาประโยชน์ ทั้งทางตรง ทางอ้อมอีกมากมายหลายกรณีดังตัวอย่างที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ ดังต่อไปนี้

กรณีเกี่ยวกับการจรรยาที่พบเห็นบ่อย ๆ ได้แก่ การที่เจ้าหน้าที่ควบคุมการจรรยาบางคนใช้วิธีกลั่นแกล้งเพื่อเรียกร่องเงินทอง ทั้ง ๆ ที่ผู้ขับขี่ยวดยานมิได้กระทำผิดใด ๆ ทั้งสิ้น วิธีการที่ชอบประพฤติกัน ได้แก่ การหน่วงเหนี่ยวเวลา การตั้งข้อหาว่ากระทำผิดกฎจรรยาเป็นต้น หรือแม้บางครั้งผู้ต้องหาอาจจะทำผิดจริง แต่ก็นวนเหนี่ยวเพื่อที่จะเรียกร่องเอาอามิสสินจ้างเป็นส่วนตัวแทนที่จะดำเนินการตามกฎหมายให้รวดเร็วตามแบบแผนปฏิบัติราชการ ซึ่งเรื่องราวเช่นนี้เป็นที่รู้ซึ่งในหมู่ผู้ขับขี่ยวดยานเป็นอย่างดี

สำหรับวิธีการคอร์รัปชันเกี่ยวกับความยุติธรรมและความสะดวกในทางการให้บริการประชาชน จะพบมากในหมู่เจ้าหน้าที่ตำรวจและอำเภอ ในลักษณะของการรับสินบนของพนักงานสอบสวน บางคนเพื่อเปลี่ยนแปลงรูปคดี ยอมให้สถานบริการต่าง ๆ เปิดดำเนินการโดยผิดกฎหมาย ล้มเรื่องราวการจับกุม เป็นต้น นอกจากนี้ในบางรายใช้วิธีรับสินบนโดยตรงหรือโดยผ่านคนกลางเพื่อให้ความสะดวกรวดเร็วแก่ผู้มาติดต่อเป็นกรณีพิเศษ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ที่ตนมีอยู่ ที่ร้ายยิ่งกว่านั้นอาจจะถึงขั้นปลอมแปลงเอกสาร เช่นใบต่างตัว สูติบัตร หรือแม้แต่หนังสือเดินทางก็มี

๔. คอร์รัปชันเกี่ยวกับภาษีอากรและรายได้

อื่น ๆ ของรัฐ

มีการโกงกินกันในแทบทุกวงการที่เกี่ยวข้องกับการเก็บภาษีอากร เช่น การลักลอบหนีภาษี การหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัด หลีกเลี่ยงอากรโดยสำแดงราคาเท็จ แสดงรายการสินค้าเท็จ หลีกเลี่ยงอากรโดยวิธีอื่น ๆ โดยเจ้าหน้าที่บางคนให้ความร่วมมือเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างพ่อค้าและข้าราชการที่เกี่ยวข้อง

ในวงการบางแห่งซึ่งโดยปกติจะจับกุมได้ยาก เพราะต่างได้ประโยชน์เป็นที่พอใจร่วมกันระหว่างพ่อค้ากับข้าราชการอยู่เสมอได้แก่ การยินยอมให้บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือผู้ประกอบการค้าเสียภาษีอากรไม่ครบถ้วน

บางแห่งก็มีการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อช่วยให้พ่อค้ามีอภิสิทธิ์หรือหลีกเลี่ยงภาษีอากรในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เช่น สุรา ไฟ เครื่องดื่ม น้ำมัน ไม้ขีดไฟ ยานัตถุ ซีเมนต์ และยาสูบ

การคอร์รัปชันเกิดขึ้นจากการลักลอบตัดไม้เกินกว่าที่ได้รับอนุญาต ตัดไม้ผิดแปลง ใช้ดวงตราปลอม ยอมให้เอกชนเอาดวงตราของตนไปใช้ เปลี่ยนไม้ของกลางจากไม้ที่พบว่าทุจริตมา เป็นไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ลักลอบตัดไม้แล้วนำมาปลูกสร้าง ทั้งก่อนเป็นบ้านแล้วหรือขายไปภายหลัง ตัดฟันไม้โดยอาศัยแผนการในการจัดสรรที่ดิน นำไม้เถื่อนที่แปรรูปแล้วออกจากโรงเลื่อยไปจำหน่ายโดยวิธีการอาศัยหรือแก้ไขใบเบิกทาง ยกยอค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่า เหล่านี้ล้วนเป็นพฤติการณ์ที่เจ้าหน้าที่บางคนได้กระทำขึ้นจนเกิดความเสียหายแก่รายได้ของแผ่นดินไปเป็นจำนวนไม่น้อย และเป็นการร่วมมือกันทำลายล้างผลาญทรัพยากรของชาติอย่างมากมายอีกด้วย

มาตรการป้องกันคอร์รัปชันที่ผ่านมา

แม้จะมีนโยบายปราบปรามการจ้อราษฎ์บัง หลวงติดต่อกันมาแทบทุกยุคทุกสมัยดังได้กล่าวในตอนต้นแล้ว แต่ดูเหมือนว่านโยบายเรื่องนี้จะมีการเข้มงวดกวัดขันเอาจริงเอาจังมากขึ้นทุกที จนมาในสมัยปัจจุบันถึงกับระบุว่าดำเนินการอย่างเฉียบขาดและขจัดข้าราชการที่ทุจริตประพฤติมิชอบและไร้สมรรถภาพออกจากวงราชการ ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัญหาคอร์รัปชันนับวันแต่จะหนักหนา รุนแรงขึ้นจนทำให้คนทั่วไปอาจตั้งข้อสงสัยได้เป็น 2 แง่คือ การป้องกันปราบปรามทำไมได้ผล หรือกลไกของข้าราชการมีการพัฒนาล้าหน้าไปมาก

ในเรื่องคนโกงในวงราชการนี้มีข้อเท็จจริงอยู่ว่าคนโกงเพราะสันดานซีโกงมีน้อย แต่คนโกงเพราะความจำเป็นหรือโกงเพราะโอกาสอำนวยมีมาก **พวกมีสันดานโกงจะต้องปราบปรามกำจัดให้พ้นไปจากวงราชการเพื่อสถานเคื้อว ส่วนพวกที่โกงเพราะความจำเป็น หรือเพราะโอกาสอำนวยนั้น หากป้องกันหรือกำจัดมูลเหตุอันเป็นบ่อเกิดแห่งการโกงได้พวกนี้ก็จะมีเลิกโกง ด้วยเหตุนี้เองจึงได้เกิดความคิดกันว่า หากมีมาตรการป้องกันให้ดีแล้ว ข้าราชการจะเลิกโกง และคอร์รัปชันจะต้องลดลงอย่างแน่นอน จึงไม่เป็นที่สงสัยเลยว่าทำไมท่านนายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ จึงได้มอบหมายนโยบายให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. เร่งให้ความสำคัญของงานด้านป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการให้มากขึ้น**

ดังได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่าภาระหน้าที่ของผู้รับผิดชอบเรื่องคอร์รัปชันนี้มี 2 ด้านคือ ด้านปราบปราม และด้านป้องกัน การมองปัญหาคอร์รัปชันของนักปราบปรามและนักป้องกันอาจแตกต่างกัน โดยนักปราบปรามหรือนักวิชาการบางคนมักให้ความสำคัญของคอร์รัปชันมากจนเปรียบได้กับโรคมะเร็งที่ไม่มีวันรักษาให้หายได้ มีอยู่อย่างเดียวที่จะจัดการกับคอร์รัปชัน

ก็ต้องเร่งผ่าตัดเจาะเนื้อร้ายนี้ออกไป จึงจะมีชีวิตรอดอยู่ได้ และเมื่อเนื้อร้ายเกิดขึ้นอีกก็ต้องปราบปรามกันอีก ถ้าหยุดนิ่งเมื่อใดมะเร็งจะลามไปทั่วตัวจนตายไปในที่สุด

สำหรับนักป้องกันคอร์รัปชันนั้น กลับมองคอร์รัปชันเป็นเพียงโรคหวัด หากป้องกันต้นตออันเป็นสาเหตุของโรคนี้ได้คนก็จะไม่เป็นหวัด เช่น คนเป็นหวัดเพราะขาดวิตามินบางชนิด ก็ป้องกันโดยการเสริมภูมิคุ้มกันทานด้วยการให้วิตามินที่ขาดนั้น หรือเป็นหวัดเพราะไม่มีเครื่องป้องกันร่างกายจากความหนาวเย็น ก็ป้องกันโดยการหาเสื้อผ้าสวมใส่ให้ร่างกายอบอุ่นก็จะช่วยให้ไม่เป็นหวัด

นักป้องกันคอร์รัปชันก็เช่นเดียวกันคือ พยายามหาแนวทางป้องกันที่ต้นเหตุแห่งการคอร์รัปชันซึ่งมีอยู่ 2 ส่วนสำคัญ คือ สาเหตุเนื่องมาจากความจำเป็นอันเกิดจากความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ โดย

เฉพาะอย่างยิ่งความจำเป็นขั้นพื้นฐาน และสาเหตุ เพราะโอกาสเปิดช่องทางให้กระทำคอร์ปชั่นได้ง่าย

สำหรับสาเหตุประการหลังคือ คอร์ปชั่นเพราะโอกาสอำนวยนั้น จากผลงานที่สำนักงาน ป.ป.ป. ได้จัดทำรายงานขึ้นในระยะเวลาที่ผ่านมาปรากฏว่าได้มีการวางมาตรการป้องกันรวมทั้งเสนอแนะให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ แผนและโครงการของส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการไปเป็นจำนวนมากกว่า 30 เรื่องแล้ว มาตรการและข้อเสนอแนะดังกล่าวล้วนเป็นการอุดช่องว่างช่องโหว่ที่จะเปิดโอกาสให้มีการโกงเกิดขึ้นทั้งสิ้น ทั้งในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง เรื่องการเงิน เรื่องการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ และเรื่องเกี่ยวกับภาษีและรายได้ของรัฐ ทั้งนี้ได้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการด้วย ตัวอย่างมาตรการและข้อเสนอแนะที่สำคัญได้แก่ เรื่องการปรับปรุงเกี่ยวกับการก่อสร้างของทางราชการ เรื่องเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้เวลาราชการไปประกอบอาชีพส่วนตัว เรื่องการปรับปรุงและพัฒนาการตรวจสอบภายในเพื่อป้องกันการทุจริต เรื่องรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ เรื่องมาตรการต่อต้านการรวมหัวกันในการประกวดราคาก่อสร้าง เรื่องเงินค่าใช้จ่ายรางวัลที่ดิน เรื่องการบริหารวัสดุครุภัณฑ์ของทางราชการ เรื่องมาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการโดยมิชอบ เรื่องมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการบริการขนส่งสินค้าออกจากท่าเรือแห่งประเทศไทย เรื่องการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการมอบหน้าที่ในการเก็บรักษาและรับจ่ายเงินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ เรื่องการแก้ไขป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่จราจร เรื่องมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการตรวจ

เลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ เรื่องมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการบริหารงานคนต่างด้าว เรื่องมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการออกหนังสือเดินทาง เรื่องการขายฝากที่ดิน เรื่องมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเกี่ยวกับงานทะเบียนและจัดเก็บภาษีรถ เรื่องโรงงานประกอบกิจการเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลอื่น เรื่องเงินค่าธรรมเนียมผ่านทางหลวงสายเอเชียที่บางปะอินและอ่างทอง ฯลฯ

ส่วนสาเหตุของการคอร์ปชั่นที่เกิดจากความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์นั้น การป้องกันสาเหตุดังกล่าวจะต้องแยกออกเป็นความต้องการขั้นต่ำ เช่น ความต้องการขั้นพื้นฐานอันได้แก่ ปัจจัย 4 ในการครองชีพ กับความต้องการขั้นสูงคือ ต้องการความสำเร็จในชีวิต ต้องการอำนาจอิทธิพล และต้องการทำอะไรได้ตามความปรารถนา สำหรับมาตรการป้องกันและข้อเสนอแนะที่สำนักงาน ป.ป.ป. ได้ดำเนินการไปแล้วล้วนเป็นมาตรการป้องกันมูลเหตุอันเกิดจากความต้องการพื้นฐานแทบทั้งสิ้น เช่น เรื่องเงินค่าเช่าบ้านของข้าราชการ เรื่องเงินค่ารักษาพยาบาล เงินค่าเล่าเรียนบุตร และเงินช่วยเหลือบุตร และเรื่องพฤติกรรมในทางสังคมของข้าราชการ

สำหรับสาเหตุของการคอร์ปชั่นที่เกิดจากความต้องการขั้นสูงคือ ต้องการความสำเร็จในหน้าที่การงาน ต้องการอำนาจอิทธิพล และต้องการทำอะไรได้ตามปรารถนานั้น แทบจะเรียกได้ว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมตามธรรมชาติที่พยายามจะหลีกเลี่ยงกฎระเบียบที่มีอยู่เพียงเพื่อให้บรรลุความต้องการของตนเป็นใหญ่ สาเหตุดังกล่าวแม้จะมีการอุดช่องว่างช่องโหว่ให้ตีเพียงใด แต่ข้าราชการดังกล่าวซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นข้าราชการระดับสูง ก็มักจะไม่หลีกเลี่ยง

อยู่เสมอ ประกอบกับสภาพสังคมไทยยังยอมรับนับถือคนมีเงินมีอำนาจอิทธิพลและมีตำแหน่งใหญ่โต โดยไม่คำนึงว่าจะได้เงินได้ตำแหน่งมาโดยชอบหรือไม่ การป้องกันสาเหตุดังกล่าวจึงกระทำได้ยาก และยังไม่ปรากฏมาตรการที่เด่นชัดพอที่จะทำให้เกิดผลในการป้องกันการคอร์รัปชันประเภทนี้ได้ นอกจากการบังคับให้มีการแจ้งรายการสินทรัพย์และหนี้สินซึ่งเริ่มประกาศใช้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อเร็ว ๆ นี้

แนวโน้มในการป้องกันคอร์รัปชัน

เมื่อทบทวนจากผลงานในการป้องกันคอร์รัปชันที่ผ่านมาจะเห็นได้ชัดว่าเป็นการมุ่งอุดช่องว่างของโหว่เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับรวมทั้งระบบและโครงสร้างของส่วนราชการเป็นสำคัญ และมีบางส่วนที่มุ่งแก้สาเหตุแห่งความจำเป็นตามความต้องการขั้นพื้นฐานของข้าราชการ เช่น สวัสดิการเกี่ยวกับค่าเช่าบ้านและค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น อาจจะเป็นเพราะเหตุดังกล่าวนี้เองที่การคอร์รัปชันรายใหญ่ ๆ โดยผู้มีอำนาจอิทธิพลทั้งหลายก็ยังปรากฏอยู่เสมอจนเป็นที่กล่าวขวัญกันทั่วไปว่า ปราบได้แต่ปลาชิวปลาสร้อย การที่ไม่สามารถป้องกันและปราบปรามข้าราชการระดับสูงที่มีอำนาจอิทธิพลเช่นนี้ได้ก่อให้เกิดผลเสียต่อทางราชการเป็นอันมาก ความรู้สึกของประชาชนที่ว่ามีการคอร์รัปชันเต็มบ้านเต็มเมืองก็ยิ่งจะรุนแรงมากขึ้น เหตุที่รัฐสภาถึงกับมีการตั้งคณะกรรมการศึกษากฎหมาย ระเบียบ คำสั่งที่สร้างความไม่เป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม หรือที่เรียกกันว่าคณะกรรมการปราบปรามอิทธิพลและอำนาจมืด ขึ้น สาเหตุหนึ่งก็เพราะมีข้าราชการระดับสูงสนับสนุนอิทธิพลอำนาจมืดหรือเป็นผู้มีอิทธิพลเสียเอง

การป้องกันสาเหตุในเรื่องคอร์รัปชันโดยอาศัยอำนาจอิทธิพลมืดอันเนื่องมาจากความต้องการระดับสูงของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ นับว่าเป็นภารกิจของ

รัฐบาลและสำนักงาน ป.ป.ป. ที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะการโกงในระดับนี้แทบจะเรียกได้ว่าเป็นการกินบ้านกินเมืองเลยทีเดียว คือสามารถจะทำให้เกิดสิ้นชาติได้ง่าย ๆ ดังที่ปรากฏมาแล้วในกรณีเวียดนามใต้ แม้แต่พระราชบัญญัติป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่ท่านนายกรัฐมนตรี นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เสนอให้มีการประกาศใช้อยู่ในปัจจุบันก็เนื่องมาจากการคอร์รัปชันรายใหญ่ ๆ นี้เอง

สำหรับมาตรการป้องกันที่จะต้องดำเนินการต่อไป นอกจากมาตรการต่าง ๆ ที่จะต้องทำต่อไปตามปกติแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญที่จะเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมของสังคมให้เลิกล้มยอมรับนับถือคนรวยคนมีตำแหน่งหน้าที่ใหญ่โต ที่ได้เงินและตำแหน่งมาเพราะการคอร์รัปชัน ขณะเดียวกันจะต้องสร้างพลังต่อต้านให้ป็นกลุ่มเป็นก้อนขึ้นในหมู่ประชาชน เพื่อให้สนับสนุนงานปราบปรามผู้มีอำนาจอิทธิพลที่ร่ำรวยผิดปกติเพราะใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนเป็นเครื่องมือในทางมิชอบ

งานที่กล่าวนี้เป็นงานใหญ่ที่จะต้องใช้เวลาความสามารถ และความอุตสาหะ พยายามให้อย่างแท้จริงจึงจะเกิดผล **ปราบโคที่เราจะเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมของประชาชนให้หันมาสนับสนุนงานป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันของผู้มีอำนาจอิทธิพลเหล่านี้ไม่ได้ ขอให้กฎหมายปราบปรามที่วิเศษเพียงใด และมีมาตรการในการอุดช่องโหว่ช่องว่างที่ออกเชื่อมขนาดไหน ก็ไม่มีวันที่จะป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันให้คล่องได้ในความรู้สึกของประชาชนได้ นโยบายนที่รัฐบาลแถลงไว้อย่างสวยหรูก็จะมีวันบรรลุผลที่แท้จริงได้ .**

คุยกับ“ซี.๑๒”

เรื่องคอร์รัปชัน

“จ้อราชกรับังหลวง” จุดอ่อนของ
วงราชการ ประชาชนผู้ให้บริการของรัฐหลายท่าน เห็น
แนมว่า ข้าราชการกับการจ้อราชกรับังหลวงเป็นของ
คู่กันมานานาน เปรียบดังเหล็กกับโซดา ยากที่จะ
พรากจากกัน รัฐบาลทุกสมัยมานะบากบั่น ลง
ทุนรอนทั้งกำลังสมองกำลังทรัพย์ปรับปรุงกลไกทั้ง
ทางด้านป้องกันและปราบปราม จัดตั้งหน่วยงานขึ้น
หลายหน่วยหลายชื่อตามวาระ แต่ผลที่ได้รับมากที่สุด
เป็นเพียงการบรรเทาให้เบาบางไม่ให้อีกทีก็ศึกใครม
โรคคอร์รัปชันไม่เคยหายขาด รอวันกำเริบและ
พื้กตัวในเทคนิคการจ้อโกง ซึ่งนับวันแต่จะแยบยลยิ่ง
ขึ้น มาตรการเก่าอาจใช้ไม่ได้ผลทำนอง **“ซูเปอร์จ้อ**

ราชกรับังหลวง”

ตราบโดที่ภาพพจน์ของข้าราชการดังกล่าวยังไม่
จางหายไป ความเห็นของบุคคลเกี่ยวกับสภาระนี้บน
จุดยืนต่าง ๆ กันย่อมเป็นประโยชน์อย่างน้อยข้าราชการ
จะได้สำรวจตนเอง หรือเป็นคำเสนอแนะสำหรับผู้มี
บทบาทในการกำจัดภาพพจน์น่ารังเกียจของข้าราชการ
เวลานั้นข้าราชการจะได้ยืนผงาดหนักแน่นอยู่บน
เกียรติภูมิของการเป็นข้าราชการอย่างแท้จริงเต็มเปี่ยม
เสียที

เสียงหนึ่งในนานาทัศนะ นักเขียนนักหนังสือ
พิมพ์เจ้าของนามปากกา **“ซี ๑๒”** * ให้ข้อคิดเชิง
เสนอแนะว่า ข้าราชการในปัจจุบันส่วนใหญ่ประพฤติ

*ซี ๑๒ นักเขียนประจำคอลัมน์ “มุมข้าราชการ” แห่ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ดีปฏิบัติชอบ พวกที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องมีเพียงจำนวนน้อย โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบเป็นร้อยละ แต่ส่วนน้อยที่ยังมีอยู่นั้นเป็นปัญหาซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งเป็นของธรรมดา การกระทำใด ๆ ซึ่งไม่ชอบมาพากลไม่ถูกต้องย่อมดั่ง เห็นภาพพจน์ได้ชัดว่าการกระทำ ความดีแท้จริงแล้ว ข้าราชการที่กระทำดีมีผู้คนยกย่องสรรเสริญมีมากกว่า แต่ดูเหมือนก็จางหายไป แม้แต่การเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ ข้าราชการที่ได้รับการยกย่องเป็นข้าราชการดีเด่นลงพิมพ์กันวันเดียว ถ้าเป็นข้าราชการทุจริตประพฤติมิชอบชูดคู้ลงกันยาวนาน ถึงกับทำให้ประชาชนฝังอยู่ได้จิตสำนึกเลย

ว่า ข้าราชการบางประเภทไม่ได้ตลอดกาล เช่น ข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่ เชื่อว่าคนมองตำรวจในแง่ที่ไม่ดี หรือในราชการพลเรือน นายอำเภอมีตั้งมากมาย แต่อาจเป็นไปได้ที่มีนายอำเภอ 4-5 คนกะกะ ชมแห่งราษฎร ทำงานไม่มีคุณภาพอยู่บ้าง ส่วนน้อยจึงทำให้ส่วนใหญ่เสีย ความซึ้งนั้นเห็นเด่นชัดเหมือนสีดำป้ายบนผ้าสีขาว

ทัศนคติส่วนตัวหวังให้ข้าราชการทุกคนวางตัว อยู่ในกรอบอยู่ในกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้สำหรับ ข้าราชการเหล่านั้น โดยเฉพาะข้าราชการต้องทุ่มเทความเอาใจใส่ ทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างรับใช้

ประชาชน บริกรประชาชน เพราะสิ่งนี้คือหน้าที่ของ ข้าราชการอยู่แล้ว หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายข้าราชการ จะพอใจหรือไม่พอใจ มีปัญหาส่วนตัวทางบ้านครอบครัว อยากรู้ก็ต้องทำ อยากให้ข้าราชการทุกคนคิดอย่างนี้ หน้าที่คือหน้าที่ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวข้าราชการเองด้วย หากไม่ทำอย่างนั้นอาจเป็นภัยย้อนกลับมาสู่ตนเองถ้ามีการร้องเรียน เป็นจุดต่างพร้อยของ ข้าราชการผู้นั้น ต้องแยกความรู้สึกส่วนตัวให้มันอย่างที่เขาพูดกัน คือ **ให้นึกถึงภาระของราษฎร** ซึ่งเป็นสิ่งที่ข้าราชการทุกคนต้องรู้อยู่แก่ใจ ไม่ต้องไปย้ำ

ไปเตือนกันอีก พยายามแปรสภาพการทำงานของตน ให้มีความสุขกับงาน **ทำงานโดยไม่ได้หวังการยกย่อง** หากเป็นลักษณะนิสัยเช่นนี้ตลอดไป ผู้บังคับบัญชาหรือประชาชนจะรู้และยกย่องเอง **การแก้ไขสถานการณ์ ปัจจุบันควรเริ่มแต่ตัวข้าราชการแต่ละคน และส่วนรวม แต่ละคนถือความสำนึกของข้าราชการเอง ส่วนรวมก็โดยผู้บังคับบัญชา ระดับค้ำขึ้นไปตามลำดับชั้น** ข้าราชการอย่าคิดช่องทางหาประโยชน์ ถึงแม้ประชาชนบางกลุ่มยินดีให้เพื่อผลประโยชน์ การเริ่มต้นจากสิ่งเล็ก ๆ แล้วก็จะ

เคยชิน เกิดความกล้าทำในสิ่งใหญ่ ๆ ต่อไป

ในประเด็นที่ข้าราชการไม่แน่ใจกฎระเบียบหรือล้งเลไม่กล้าตัดสินใจโดยพลการของตนเอง ก็น่าเห็นใจในฐานะที่ราชการมีระบบขั้นตอนมาก อยากจะเสนอให้ประมวลเรื่องเสนอผู้บังคับบัญชาพร้อมทั้งเสนอแนะลดขั้นตอนและปรับปรุงระบบงานว่าเรื่องทำนองนี้ต่อไปจะทำอย่างไร เพราะเรื่องที่เกิดขึ้นย่อมซ้ำซาก ครั้งแรก ๆ เห็นใจ แต่ครั้งต่อไปหากล่าช้าอีกก็ไม่น่าอภัย เรื่องทำนองนี้แก้ไขได้ การที่ประชาชนจ่ายเงินแล้วทำให้เรื่องรวดเร็วขึ้น แสดงว่าไม่ใช่ติดขัดในเรื่องระเบียบวิธีการ ถ้าติดขัดด้วยเรื่องระเบียบจ่ายเท่าไรก็ติดขัดอยู่วันยังค่ำ ถ้ารู้ว่าผิดระเบียบแล้วยังทำก็เป็นอีกประเด็นหนึ่ง เช่น ออกบัตรประชาชนให้พวกอพยพ พวกต่างด้าว ถือเป็นกรกล้าเสี่ยงเพื่อหวังประโยชน์

ระบบการเข้ารับราชการก็เป็นต้นเหตุให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้ ถ้าที่ไหนมีสอบแล้วมีโรงเรียนที่นั่น การสอบก็เป็นช่องทางทุจริต คนที่อยากรับราชการยอมเสียเงินยอมต้องขอดอนทุนลำพังเงินเดือนคงไม่คุ้ม ก็เลยพยายามชวนชวยหาช่องทางหาประโยชน์ หากยังไม่กล้าไม่แก่พรรษาพอ อย่างน้อยก็ถือว่าตัวเองมีเส้น แสดงออกต่อประชาชนในลักษณะที่ไม่สุจริต พุดจาตะคอกบ้างอะไรบ้าง เป็นพื้นฐานเดิมซึ่งไม่ได้เพราะระบบการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการส่วนหนึ่งด้วย พวกที่มาจากทางดังกล่าวจะเป็นพวกที่เป็นตัวปัญหาในราชการขณะที่พวกเขาเองมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ

ในชั้นแรกยอมรับว่าข้าราชการชั้นผู้น้อยเงินเดือนไม่พอกินจริง ๆ แต่การคอร์ปชั่นโดยเหตุผลเงินเดือนน้อยเป็นการกล่าวอ้างมากกว่า ต้องโทษรัฐบาลด้วยที่ไม่สามารถจัดระบบเศรษฐกิจไว้คนกินคือผู้รายได้สมดุลกับรายจ่าย พวกข้าราชการเงินเดือน

น้อยที่คอร์ปชั่น เมื่อถูกจับจะอ้างทันที เมื่อนึกถึงพวกเงินเดือนน้อยที่ชื่อสัตย์สุจริต ไขว่คว้างาบประกอบอาชีพอื่นเสริม เพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว มีข้าราชการหลายคนที่ใช้เวลากลางคืนขับแท็กซี่ สองแถวตามซอย เสาร์อาทิตย์ขายของที่สวนจตุจักร เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ หรือทำอะไรที่ทำให้มีรายได้ ไม่พอกินควรประหยัฒมิใช่นึกถึงการคอร์ปชั่น น่าจะนึกถึงอนาคตและส่วนรวมบ้าง

ข้าราชการพวกเข้าขามเย็นขาม ทำงานกันเรื่อย ๆ ตามสบาย พวกนี้ขี้ลำบาก เพราะทางราชการหากไม่เห็นผิดกันชัด ๆ แล้วออกยากมาก รู้จักเอาอกเอาใจ ผู้บังคับบัญชาหน่อยก็ได้รับการช่วยเหลือปกป้อง ถ้าไม่ได้ทำผิดที่เด่นชัด เป็นปัญหาที่แก้ยากมาก หากต้องการให้เสนอมาตรการเท่าที่นึกออกขณะนี้คือสร้างสำนึก วิทยุญาณการเป็นข้าราชการที่ดี ข้าราชการด้วยกันต้องช่วยกันสอดส่องให้มีระบบรายงานว่าการปฏิบัติงานในหน่วยงานควรปรับปรุงอย่างไร เพื่อให้การบริการแก่ประชาชนที่มีประสิทธิภาพ หรือข้อบกพร่องของผู้ร่วมงานใครไม่ระบุชื่อก็ได้ แต่ละเคื่อนเสนอขึ้นไปต่อผู้บังคับบัญชา ในเรื่องคนผู้บังคับบัญชาอาจปรับปรุงโครงการหมุนเวียนสับเปลี่ยนให้คนเฉื่อยชาไปทำงานอื่น และเอาคนที่กระตือรือร้นมาทำงานติดต่อกับประชาชนแทน

ประชาชนก็มีส่วนให้ข้าราชการคอร์ปชั่น เช่น พาไปเลี้ยงกันนอกเวลาราชการ โดยไม่หวังอะไร ตอนนั้น แต่เมื่อไว้สำหรับอนาคต เรื่องนี้ห้ามกันลำบาก ควรใช้วิวิฒนาการจิตใจข้าราชการให้เข้าใจในหน้าที่ ไม่ว่าคนที่มาติดต่อกับใคร ปฏิบัติในลักษณะเดียวกัน เท่าเทียมกัน

ไม่เห็นด้วยกับคำวิจารณ์ที่ว่า ข้าราชการที่ดียอมดี ข้าราชการเลวยอมเลว ไม่ว่าจะสร้างระบบอะไร

ขึ้นมา เพราะคนดีจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมให้กำลังใจให้ดียิ่งขึ้น คนที่เลวอย่าปล่อยไว้ ให้หน่วยงาน ขจัดออกไปอย่างเฉียบขาด ให้อำนาจหน่วยปราบปรามให้มากพอสมควร อย่าให้ได้ชื่อว่าเสียกระดาษ พวกที่ความผิดไม่ชัดจับไม่ได้ควรย้ายไปงานอื่นที่ไม่มีช่องทางให้คดโกง มีข้อสังเกตว่า บางส่วนราชการ ย้ายเหมือนกันเปลี่ยนแต่สถานที่ ทำงานแบบเดิม เท่ากับไม่ได้แก้ปัญหอะไรเลย

โทษทางวินัยที่ว่าตัวใหญ่โดนน้อย ตัวน้อย โดนหนัก เห็นว่าขึ้นกับหลักฐานมากกว่า ข้าราชการผู้น้อยทุจริตมักทำเองคนเดียว เมื่อผิดแล้วไม่รู้จะโยนไปให้ใครได้ บุคคลจำพวกนี้กลัวเสียงเอาอนาคตไป แลก ขณะที่ข้าราชการระดับสูงมีฐานะมั่นคงรายได้ เลี้ยงตัวได้ถ้าออกจากราชการก็ไม่เสียหาย ฉะนั้นเวลา ทำในสิ่งผิดมีขอบจะไม่แสดงเองเท่าไร มักร่วม หรือรู้เห็นเป็นใจให้ลูกน้องที่ไว้ใจได้ทำ ทำไปแล้วช่วย ได้ก็ช่วย ถ้าช่วยไม่ได้ก็อาจเล่นงานลูกน้องที่ตัวเองใช้ ให้ทำงานถูกออกไปเลย ในกิจกรรมทุจริตขนาดใหญ่ หลักฐานมักพัวพันไปไม่ถึงข้าราชการระดับใหญ่ ๆ ซึ่งรอบคอบมีประสบการณ์มาก ไม่รู้ความเหมือนข้าราชการที่กล้าเสี่ยง เมื่อไม่เสี่ยงโอกาสผิดจ้ง ๆ ถึงกับ

ถูกออกจากราชการจึงไม่ค่อยมี

โครงการข้าราชการตัวอย่างนั้น ก็ได้ให้ความ สนับสนุนเต็มที่มาตั้งแต่แรก เท่าที่ผ่านไปเห็นควรปรับ ประยุกต์เกณฑ์การคัดเลือกใหม่ และอยากให้ข้าราชการ ตัวอย่างที่ได้รับคัดเลือกมีศักดิ์ศรีมากกว่าการพบ ท่านนายกรัฐมนตรีวันเดียว รับประกาศนียบัตร มี ชื่อลงเป็นข่าว นอกจากนั้นควรมีระบบการติดตาม หรือช่วยพยุงให้ข้าราชการตัวอย่างเป็นตัวอย่าง ได้ตลอดไป

ประโยคน่าฟังตบท้ายของ“ซี ๑๒” ว่า ข้าราชการที่ไม่คอร์รัปชัน ก็ยังไม่ได้ชื่อว่าเป็น ข้าราชการที่ดี แต่ข้าราชการที่ดี ต้องทำงานที่ได้ รับมอบหมายให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ด้วย หากทำอย่างนี้ไม่ได้ก็ไม่ควรอยู่ในราชการ

จุดเล็ก ๆ ในคำกล่าวซึ่งเป็นความภูมิใจของ “ซี. ๑๒” คือยอดจำนวนจดหมายของผู้อ่านวัน ละ ๔๐-๕๐ ฉบับ สะดุดใจสะท้อนกลับเป็นแนวคิดว่า เดียวนี้ผู้บังคับบัญชามีได้เป็นที่พึ่งของข้าราชการระดับ ต่ำลงมาเสียแล้ว คำถามในใจต่อมาเป็นว่าใครจะทำได้ เป็นเช่นนี้ ไม่ต้องตอบก็ซึ่งอยู่แก่ใจแล้วใช่ไหม ครับ.

บทความวิชาการ

ช่องโหว่ระหว่างแผน และงบประมาณ (ต่อจากฉบับที่แล้ว)

วิโรจน์ กิรคุณโกวิท

ส่วนไปตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ หรือจะเริ่มต้นด้วยการคาดคะเนความต้องการก่อนว่าจะทำอะไร ใช้งบประมาณเท่าไร แล้วจึงค่อยคิดถึงรายรับ เรียกเก็บภาษีหรือกู้ยืมเงินจากต่างประเทศตามความเหมาะสม (หรือตามใจตัวเอง?) คำตอบก็เหมือนกับถามว่า ไก่กับไข่ อย่างไหนเกิดก่อนกัน? ขอให้เข้าใจแต่เพียงว่างบประมาณนั้นคือระบบที่มีทั้งสิ่งที่ใช้ไป (input) คืองบประมาณ กับสิ่งที่ทำให้เกิดขึ้น (output) คือแผนงานซึ่งเป็นตัวแปรที่อิงกันอยู่

สำหรับการประมาณงบประมาณรายจ่ายนั้น จะต้องอยู่ในเงื่อนไขที่ว่าจะไม่ทำให้อัตราภาษีเพิ่มมากขึ้น และการกู้ยืมภาคเอกชนจะต้องไม่ทำให้ราคาและดุลการชำระเงินขาดเสถียรภาพ ต่อจากการ

ประมาณงบประมาณรายจ่ายว่าจะตั้งเท่าไรแล้วก็ถึงขั้นตอนสำคัญซึ่งทำให้ระบบการบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้อง ก็คือการควบคุมงบประมาณ จะต้องไม่มีการปล่อยให้มีการขอเพิ่มงบประมาณ (กันแทบทุกโครงการ) หรือยกย้ายถ่ายเทจากโครงการนั้นมาโครงการนี้ ย้ายจากหมวด (รายจ่าย) นั้นมาหมวดนี้ แต่อย่างไรก็ตามบางทีก็ต้องยอมรับว่าในสภาพการที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น มีสาเหตุมาจากผู้จัดทำโครงการวางโครงการไม่รอบคอบ (คือไม่เป็นจริง) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมักไม่ใช่ความผิดอันเป็นธรรมดาในการคาดการณ์จากสิ่งอนาคต แต่หากเป็นผลจากการเมืองบ้าง จากการหวังสร้างอาณาจักรของหน่วยงานบ้าง ฯลฯ และหากเป็นเช่นนี้แล้วการประสมประสาน

ระหว่างแผนกับงบประมาณคงจะเป็นเรื่องประเภท “ขนมผสมน้ำยา” เสียมากกว่า

ส่วนในเรื่องจำนวนของเวลาของการตั้งงบประมาณนั้นกระทำกันเป็นรายปีต่อยปี โดยอาศัยว่าเพื่อไม่ให้มีการคาดการณ์ในเวลาที่ยาวนานเกินไป หากเกิดการเปลี่ยนแปลง (อาจจะรวมถึงการเปลี่ยนรัฐบาลด้วยกระมัง?) แต่เรื่องนี้เคยมีแนวความคิดจากต่างประเทศว่าควรที่จะจัดทำงบประมาณเป็นราย ๒ ปี เนื่องจากเพื่อสะดวกในการดำเนินงานต่าง ๆ เพราะหน่วยงานส่วนใหญ่กว่าจะได้ดำเนินการ-กำหนดผลประโยชน์ประกาศประกวดราคา-รับของ-เปิดของ-ได้ตัวผู้รับเหมา บางทีกินเวลาไปกว่าครึ่งปีงบประมาณ บางครั้งการเขียนแบบอย่างเดียวกันเวลาเข้าไปเกือบปีก็เคยมี (เพราะเปลี่ยนไปเปลี่ยนมา) และงบประมาณราย ๒ ปียังช่วยหลีกเลี่ยงอิทธิพลทางการเมือง (พอเปลี่ยนรัฐบาลที่ไร นโยบายก็เปลี่ยน โครงการก็เปลี่ยน) ซึ่งจะมีผลต่อโครงการต่าง ๆ อยู่มากในช่วงรายปี

แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้มีความเห็นขัดแย้งอยู่มากในเรื่องที่ว่าแม้จะทำงบประมาณเป็นราย ๑ ปี ก็ยังต้องจัดทำงบประมาณเป็นการล่วงหน้าไปแล้วตั้งเกือบ ๒ ปี ถ้าจะทำเป็นราย ๒ ปีจะมีต้องทำการล่วงหน้าไปอีกปีกัน ว่ากันตามความเป็นจริงแล้วการจัดทำงบประมาณแบบ ๒ ปี จะเพิ่มการคาดคะเนไปอีกอีกเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่จะเป็นผลดีต่อการผนึกแผนกับงบประมาณดังที่เราหวังว่าจะเป็น โดยควบคุมให้มีการทบทวนทั้งแผนและงบประมาณในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ อยู่เสมอ เช่น ครึ่งปี และให้มีรายงานผลปฏิบัติงานต่อรัฐบาลภายในระยะสี่งวด (๔ เดือน) เท่านั้นเองก็ไม่น่าจะเป็นปัญหาต่อไปอีกแล้ว

ความเกี่ยวพันระหว่างแผนและงบประมาณ

ถ้าว่าโดยสรุปแล้วจะต้องยอมรับว่า การวาง

แผนเป็นเรื่องที่ใหญ่กว่าการจัดทำงบประมาณใหญ่กว่าในที่นี้มีความหมายถึงความกว้างขวางกว่า มิได้มุ่งถึงในเรื่องความสำคัญว่าสิ่งไหนจะสำคัญกว่ากัน

มีข้อพึงสังเกตในที่นี้ด้วยว่า

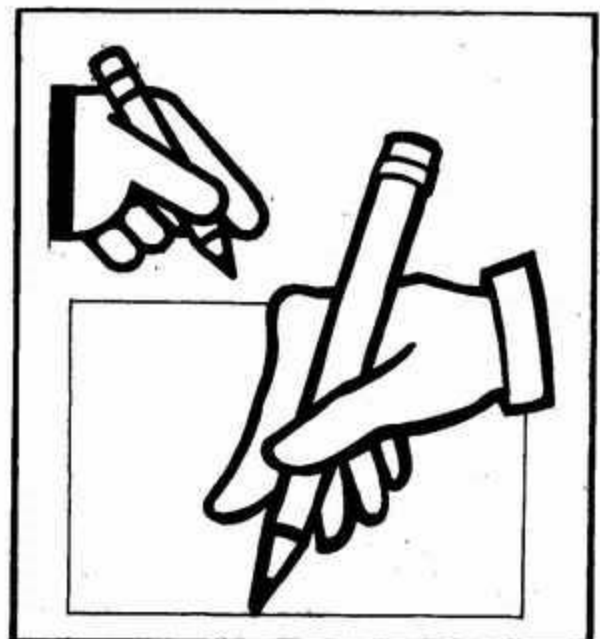
๑. แผนนั้นเกี่ยวข้องกับทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ส่วนงบประมาณนั้นไม่เกี่ยวข้องกับภาคเอกชน เกี่ยวเฉพาะภาครัฐบาล กับรัฐวิสาหกิจบางแห่งที่ต้องพึ่งงบประมาณเท่านั้นเอง

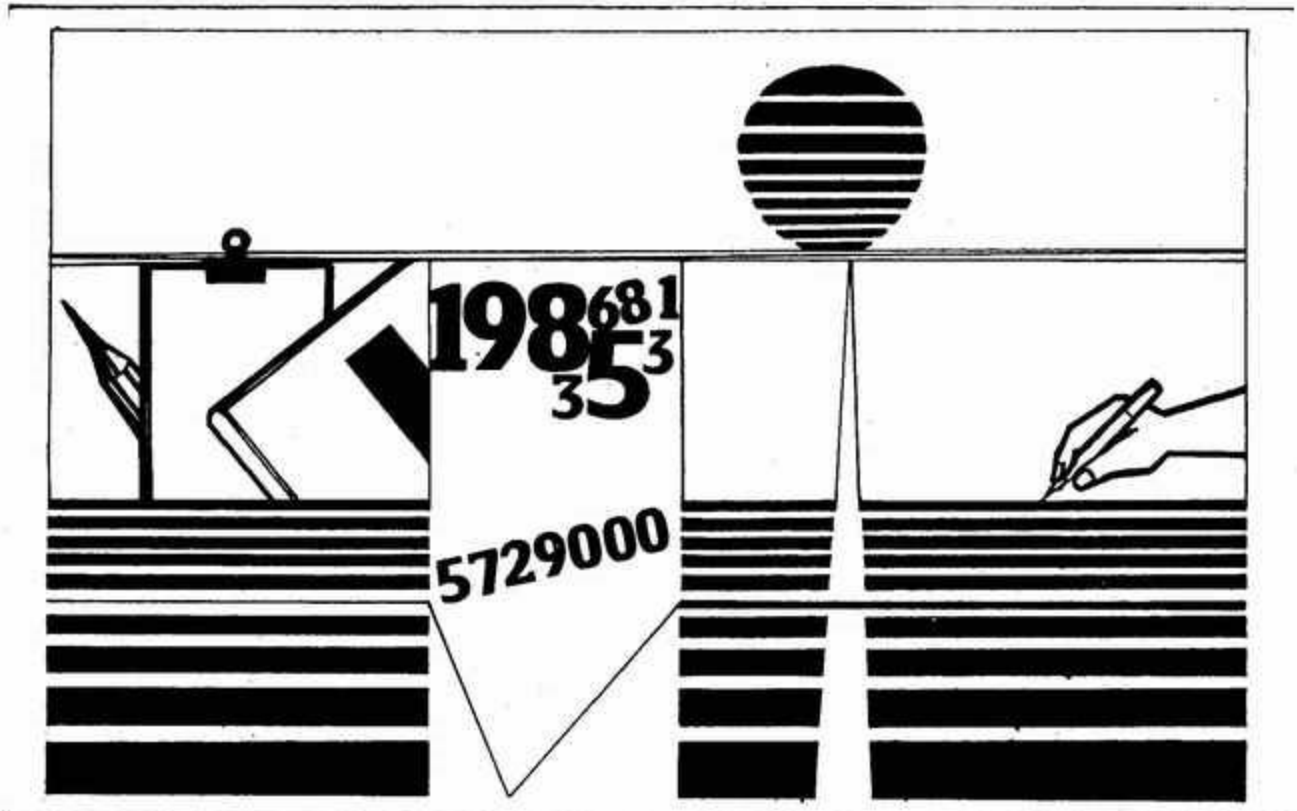
๒. แม้ในเรื่องเกี่ยวกับภาครัฐบาล แผนก็มีการจัดทำรายละเอียดเป็นหมวดหมู่มากกว่างบประมาณซึ่งมุ่งไปในด้านการควบคุมมากกว่า

๓. แผนและงบประมาณจะมีกำหนดระยะเวลาของงานไม่เหมือนกัน

๔. การจัดทำแผนและการจัดทำงบประมาณต้องการผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่มีความแตกต่างกันทั้งในลักษณะการรับผิดชอบและแนวความคิด (ผู้ทำแผนจำเป็นจะต้องเป็นนักโฆษณาขายความคิด ไปรปะกันดี และอิงนักการเมืองอยู่สักหน่อย)

ในหัวข้อข้างต้นนั้นอาจให้คำอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้

ประการแรก การวางแผนนั้นเกี่ยวข้องกับภาค
รัฐบาลและเอกชน แต่จะเกี่ยวข้องกับภาครัฐบาล
เท่านั้น ตัวอย่างเช่น การวางแผนคาดการณ์ว่าเอกชน
จะต้องเพิ่มการลงทุนในสินค้าอุปโภคอย่างหนึ่ง
หรือการต้องเพิ่มเงินลงทุนในภาคเอกชนย่อมไม่เกี่ยว
ข้องกับการจัดทำงบประมาณแต่อย่างใด (ยกเว้นที่
มีผลต่อเนื่องถึงการเพิ่มการจัดเก็บภาษี การจัด
เก็บรายได้เข้ารัฐ) แต่ส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐบาล
จะเกี่ยวข้องกับแผนและงบประมาณ ดังนี้ เมื่อรายได้
จากการจัดเก็บภาษีน้อยกว่าเป้าหมายตามแผน
กรมสรรพากรและกรมอื่น ๆ ในกระทรวงการคลังที่รับ
หน้าที่จัดเก็บภาษี จะร่วมกับที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจ
ของนายกรัฐมนตรีวางแผนวิเคราะห์เพื่อหาทางแก้ไข
เช่น สาเหตุนั้นเป็นเพราะการคาดคะเนผิดพลาด หรือ
เพราะว่าระบบการจัดเก็บหละหลวม หรือเพราะว่าเป็น
เพราะตัวผู้เสียภาษีหลีกเลี่ยง และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
นี้เองจะต้องอาศัยกระบวนการทางด้านการจัดสรร

งบประมาณเข้าช่วย เช่น เพิ่มงบประมาณให้แก่
กรมสรรพากร เพื่อเพิ่มอัตรากำลัง เป็นต้น

ประการที่สอง กล่าวได้ว่าระบบของงบประ
มาณนั้นอาศัยการตรวจตราทางด้านบัญชีการใช้จ่าย
เป็นสิ่งสำคัญประการใหญ่ประการเดียว (และเป็น
ที่ยอมรับกันว่าระบบบัญชีในปัจจุบันยังไม่ได้ผลดีนัก
แต่การวางแผนก็สามารถกระทำไปพร้อมกับการปรับ
ปรุงระบบบัญชี ไม่จำเป็นต้องรอให้ระบบบัญชีดีเสีย
ก่อนจึงจะวางแผน) ในขณะที่ระบบการวัดผลของการ
วางแผนนั้นจะใช้ผลสำเร็จของโครงการเป็นเครื่อง
แสดงผล และหากต้องอาศัยตัวเลขของการใช้จ่าย
ตัวเลขโดยประมาณก็นับว่าเพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้อง
รู้ทุกบาททุกสตางค์

ประการที่สาม การวางแผนต้องเป็นกำหนด
การกว้าง ๆ ทำในระยะยาว และขอแผนให้เป็น
อนุแผนสำหรับระยะสั้น ๆ ในขณะที่การจัดทำงบ
ประมาณมุ่งการดำเนินการภายในปีหนึ่ง ๆ แต่ก็

สามารถทำแผนงบประมาณเพื่อประกอบให้เห็นแนวทางในระยะไกลได้ (แต่ก็เป็นเพียงส่วนประกอบของงบประมาณประจำปีเท่านั้น) เช่น ในเรื่องของการจัดเก็บภาษีและรายได้ก็อาจคาดการณ์ล่วงหน้าในลักษณะนี้คือ ๑) ภายใต้ระบบการจัดเก็บแบบปัจจุบัน ๒) การจัดเก็บภาษีที่จะปรับปรุงแก้ไขในการณ์ข้างหน้า

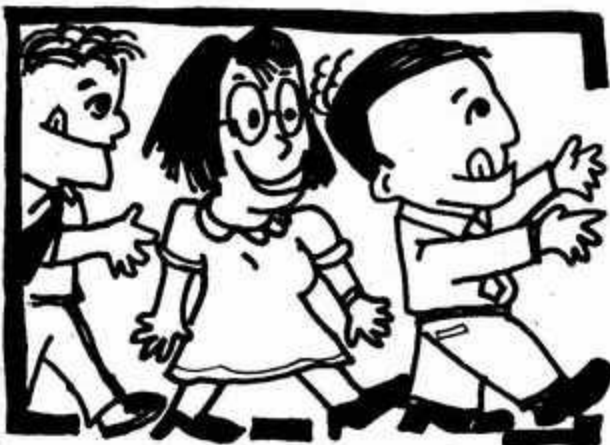
สำหรับการวางแผนนั้น ถึงจะจัดทำแผน ๑ ปี ขึ้นมาจากรากฐานของแผน ๕ ปีได้ แต่แผน ๑ ปีนั้นก็จะไม่สามารถให้รายละเอียดสมบูรณ์ออกมาในลักษณะแผน ๕ ปีได้ เพราะเป็นการแสดงช่วงหนึ่งของวิถีทางการดำเนินการของแผนเท่านั้นเอง เป็นเพียงเสี้ยวหนึ่งของแผน ซึ่งจะมีรายละเอียดต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

ก. รายงานความก้าวหน้าของงานเดิม (ในปีก่อน ๆ) รวมทั้งอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ข. แสดงเฉพาะโครงการและแผนงานที่สำคัญและเน้นหนักในแผน ๕ ปี พร้อมชี้วัดความสำเร็จที่จะทำในหนึ่งปี

ค. การสำรวจและทบทวนความเหมาะสมของโครงการก่อนจะแบ่งสัดส่วนของการดำเนินงานในแต่ละปี (แต่ไม่ใช่เอาแผน ๕ ปีมาหารด้วย ๕)

ประการสุดท้าย นักวางแผนนั้นค่อนข้างจะต้องเป็นนักจินตนาการอยู่มากกว่านักงบประมาณ รวมทั้งต้องมองเห็นเนื้อแท้ของผู้นำทางการเมือง

และอนาคตของประเทศชาติอย่างทะลุ ประูโปร่ง (แต่ก็ยังคงมีเท้ายื่นบนดินเพื่อสัมผัสความเป็นจริงอยู่ด้วย) นักงบประมาณจะต้องมองทุกอย่างในแง่การเงิน (อาจคิดว่า “ทุกงบประมาณต้องเป็นแผน” แต่ทุกแผนไม่จำเป็นต้องเป็นงบประมาณ) ต้องเผชิญกับข้าราชการจำนวนมากที่ “หวังสร้างมหาอาณาจักร” หรืออย่างน้อยก็ประเภทที่เห็นงานที่ตัวทำสำคัญกว่าของคนอื่นเขาหมด นักงบประมาณจึงต้องถือหลักอยู่ในใจเสมอว่า “มีเงินอยู่จำกัด ต้องให้เฉพาะที่จำเป็น”

การจะฉีกกระหว่างแผนกับงบประมาณนั้น ต้องอาศัยผู้นำซึ่งนอกจากมีแนวทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ยังต้องเต็มไปด้วยจินตนาการและความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ไม่ต้องเกรงใจใครก็ตามที่จะมาทำให้แผนชาติกลายเป็นแผนการเมือง หรือใช้งบประมาณของชาติเป็นงบประมาณส่วนตัวไป

แนวทางการศีกษณ์แผนและงบประมาณ

๑. โดยใช้หน่วยงานที่มีอยู่แล้วเป็นแกนกลางในการจัดทำโครงสร้างของการประสมประสานของแผนและงบประมาณ คือทั้งสำนักงานงบประมาณ (ส.ง.ป.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ส.ศ.ช.) ดำเนินการในลักษณะคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเหมือนเดิม แต่ให้สิทธิและอำนาจแก่เลขาธิการ ส.ศ.ช. มากขึ้นในการที่ “พูดในนาม” หรือ “กระทำในนาม” ของ

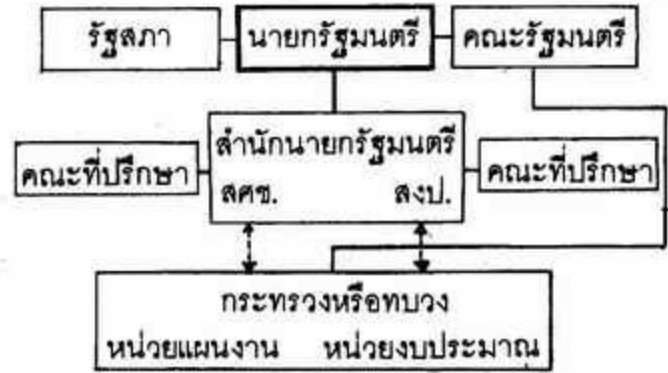
รัฐบาลได้ (และไม่ควรให้มีสภาพตำแหน่งเทียบเท่าหรือเหมือนกับรัฐมนตรี เพราะจะดูใกล้เคียงกับ “ไม้ประดับ” มากยิ่งขึ้น)

๒. สศช.ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาในด้านต่างๆ มากขึ้น โดยมีผู้แทนจากภาคเอกชนแรงงาน ผู้บริโภค และนักวิชาการ เข้ามาช่วยเหลือ ในขณะที่ สงป.ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อประโยชน์ในด้านการประสานงานกับระดับภูมิภาคและท้องถิ่น

๓. สศช.เตรียมแผนทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล ในภาครัฐบาลนั้นต้องประสานงานโดยใกล้ชิดกับ สงป. แต่ก็ไม่ควรที่ สศช.จะทำหน้าที่ประมาณงบประมาณทั้งหมดเสียเอง หรือ สงป. จะเลือกทำงานประมาณเฉพาะในงบประมาณที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายดำเนินการ แต่ไม่ยุ่งกับงบลงทุน หรือการหาแหล่งเงินทุนเสียเลยก็ไม่ควร

๔. หน่วยงานต่างๆ (ที่นอกเหนือไปจาก สศช. และ สงป.) จะต้องต้องมีทั้งหน่วยงานแผนงานและงบประมาณ (ที่มีอยู่แล้วลองสำรวจกันเอาเองว่าทำได้อย่างที่คิดเอาไว้ตอนแรกหรือไม่) โดยอาศัยการฝึกอบรมและแนะนำจาก สศช. และ สงป. อย่างจริงจัง เพื่อวางแผนและการกำหนดงบประมาณจะได้มาจากเจ้าของเรื่องจริง ๆ มิใช่ว่าเป็นการแนะนำ หรือชักจูงหรือยัดเยียดให้จากส่วนกลาง (ส่วนกลางควรเป็นผู้กำหนดแนวทางกว้าง ๆ กับคอยประสานและตรวจตรา ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญเท่านั้น จึงจะนับว่าเหมาะสม)

ผังของการฝึกแผนและงบประมาณควรเป็นดังนี้

โดยหลักการแล้ว แผนงานหรือโครงการใหม่จะต้องเป็นความคิดที่เกิดจากหน่วยงานเองแล้วเสนอให้ทั้ง สศช. และ สงป. พิจารณา โดย สศช. จะพิจารณาในแง่ว่าสอดคล้องและเกี่ยวข้องกับแผนระยะยาวของประเทศอย่างไร รวมทั้งความเป็นไปได้ของกำลังคนในส่วนของงานนั้น (ว่ามีอยู่เพียงพอหรือไม่ แต่ไม่ต้องถึงกับกำหนดว่าต้องเป็นเท่าไร) และผลกระทบที่จะบังเกิดขึ้น ส่วน สงป. นั้นจะพิจารณาถึงงบประมาณของค่าใช้จ่ายและตรวจสอบความเป็นไปได้ของการจัดสรรเงินอุดหนุนให้ตามที่เสนอขอมา

และหากเป็นไปได้สำหรับโครงการที่สำคัญแล้ว ควรจะได้มีคณะทำงานเพื่อศึกษา แผนและงบประมาณ โดยมีเทคนิคเขียนของโครงการเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย (เช่น วิศวกร นักการศึกษา หรือแพทย์ เป็นต้น) เมื่อทำรายงานการศึกษาแล้วก็ส่งให้ทั้ง สศช. และ สงป. พิจารณาผ่านไปยัง ครม. เพื่อพิจารณาโดยลำดับ

บทส่งท้าย

การฝึกกระหว่างแผนและงบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ต่อประเทศชาติมาก โดย

เฉพาะอย่างยิ่งในยามที่เกิดวิกฤตการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองเช่นในปัจจุบัน

ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ จะมีเพิ่มมากขึ้นหรือดีขึ้นในอนาคตหรือไม่ เป็นสิ่งที่น่าพิจารณาและเตือนใจตัวเองเป็นอย่างมาก

(เอกสารอ้างอิง : Integration of National Planning and Budgeting, Gerhard Colm, Washington D.C., National Planning Association, 1968.)

ผู้ผลิต จำหน่ายใช้อุตสาหกรรม
รับตั้ง และ ผลิต อุปกรณ์ ชิ้นส่วน
สำหรับโรงงานอุตสาหกรรม ทุกชนิด

ผลิต รับตั้งทำและจำหน่ายใช้ ไม้ขีด และคอนเวเยอร์
ที่ใช้ในงานอุตสาหกรรมทุกชนิด
โดยเฉพาะใช้ในโรงงานน้ำตาลและไซโล
โดยช่างผู้ชำนาญาน ด้านนี้โดยเฉพาะ
เชิญสอบถามรายละเอียดได้ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด **ประทีปจักรกล**
บริษัท ประจวกิจการช่าง จำกัด

98/2 หมู่ 18 ซอยสุขุมวิท 14 (ซอยหมู่บ้านเอกชัย)
ถนนสุขุมวิท รัชประแดง
โทร. 462-5457, 462-7729

บทสัมภาษณ์

พบกับดี กรมการศาสนา

อันเมืองไทยเรานี้แต่ก่อนมา เรามีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นศูนย์กลางการศึกษา และมีพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจของมวลเหล่าพุทธบริษัท แต่ในปัจจุบันต้องยอมรับกันว่า สังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวพุทธห่างเหินวัด ทอดทิ้งพระ ละเลยวัฒนธรรมอันดีงาม ได้แต่วิ่งไล่ตามคลื่นแห่งความเจริญทางด้านวัตถุของโลกตะวันตก จนลืมของดีที่ตนเองเคยมี

ต้องนับว่าเป็นความโชคดีของเมืองไทยที่มีบุคคลหลากหลายกลุ่มที่หันมาให้ความสนใจกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจของคนไทยในยุคนี้ และได้พยายามทางแก้ไข ให้ความเบี่ยงเบนด้านจิตใจที่เกิดขึ้นในสังคมเราหักเหกลับคืนแนวทางเดิมที่ควรจะเป็น และนักบริหารท่านหนึ่งในขบวนการที่ “วารสารข้าราชการ” ให้สมญานามว่า “ขบวนการกอบกู้สังคมไทย” ที่ขอแนะนำให้ท่านได้รู้จักได้แก่

นายชำเลียง วุฒิจันทร์ อธิบดีกรมการศาสนา
ท่านเป็นชาวเมืองคนดีโดยกำเนิด เกิดเมื่อ
วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๔๗๑ ที่บางไผ่ อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับการศึกษาเบื้องต้นที่โรง-
เรียนประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับปริญญา อ.บ.
และ ค.บ. จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ M.Ed.
จากมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา มีประวัติ
การรับราชการที่น่าสนใจ กล่าวคือเริ่มต้นชีวิตราชการ
ด้วยการเป็นครูชั้นผู้้น้อยในปี ๒๔๙๕ และเจริญ
ก้าวหน้าในอาชีพเรื่อยมา จนถึงปี ๒๕๒๐ ก็ได้ดำรง
ตำแหน่งเป็นรองอธิบดีกรมการศาสนา ในปลายปี
๒๕๒๒ ได้โอนไปดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระ-
ทรวงชั้น ๑ และเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๕ จึงได้รับ
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นอธิบดีกรมการศาสนา

คุณชำเลียง มีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย และ
ออกจะสันโดษ ไม่นิยมการเสพเครื่องทองของเมา

รังกานขีดเขียน ค้นคว้า ไม่ชอบงานสังคม อันเป็นเหตุ
หนึ่งที่ทำให้ท่านมีเพื่อนน้อย เกือบการพนันเป็น
อย่างยิ่ง ท่านไม่ได้เล่นกีฬาของนักบริหาร แต่จะ
รักษาสุขภาพด้วยการบริหารร่างกายอย่างสม่ำเสมอ
มักจะใช้เวลาในยามว่างด้วยการอ่านหนังสือทุก
ประเภท เพื่อจะได้ทราบว่าคนไทยในปัจจุบันมีความ
คิดเห็นเช่นไร เพราะท่านถือว่าหนังสือเป็นสื่อสะท้อน
ภาพความเป็นไปในสังคมได้อย่างดียิ่ง

แม้ว่างานของกรมศาสนาจะเน้นหนักในด้าน
สังคมศาสตร์ แต่คุณชำเลียง ได้ใช้รูปแบบวิธีทาง
วิทยาศาสตร์ในการจัดทำแผนกำหนดโครงการ ทด-
ลองทดสอบโครงการ ถ้าโครงการใดทดลองแล้วไม่
เป็นผลก็ยกเลิก เริ่มวางโครงการใหม่ ถ้าทดลองได้ผล
ก็นำไปดำเนินการต่อไป และระหว่างดำเนินการ
โครงการก็มีการติดตามและประเมินโครงการด้วย

คุณข้าเลื่อง ได้กล่าวว่า “ตอนนี้กรมการศาสนามีโครงการใหญ่ที่กำลังดำเนินการอยู่โครงการหนึ่ง คือ การทำให้วัดทั่วประเทศเป็นวัดของประชาชนในทุกด้านทุกอย่าง (ชื่ออย่างเป็นทางการก็คือ โครงการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน) โครงการนี้นับว่าเป็นโครงการที่ใหญ่มาก หมายความว่าวัดจะต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนทั้งในด้านวัตถุ จิตใจ ค่านิยม ตลอดจนด้านเศรษฐกิจ ให้วัดเป็นศูนย์กลางของประชาชนให้ได้ และเพื่อทำให้ประชาชนมีความรู้สึกที่วัดเป็นของตนเอง ให้วัดมีความรู้สึกที่วัดเป็นของประชาชนไม่ใช่วัดเป็นของหลวงพ่อคนเดียว ให้วัดรู้ว่าต้องให้บริการอะไรแก่ประชาชน ประชาชนรู้ว่าจะไปใช้ประโยชน์จากวัดได้อย่างไร”

จากคำชี้แจงของท่านดังกล่าวข้างต้นนี้ เราก็ต้องยอมรับว่าโครงการนี้ใหญ่จริง ๆ เพราะจากการสำรวจในปี ๒๕๒๓ ปรากฏว่าทั่วประเทศมีวัดอยู่ถึง ๓๐,๑๕๗ วัด พระสงฆ์ ๑๔๖,๗๐๐ รูป และพุทธบริษัทอีกกว่า ๔๐ ล้านคน โครงการนี้อาจมองได้อีกแง่หนึ่ง

ว่าเป็นโครงการที่ถือหลัก “วัดพึ่งคน คนพึ่งวัด” นั่นเอง โครงการพัฒนาวัด นี้มีโครงการย่อยรองรับอยู่อีกสองโครงการ คือ โครงการพาคณะเข้าวัด และโครงการสอนพระให้สอนชาวบ้าน หรือการส่งเสริมศาสนาศึกษา คุณข้าเลื่อง ยังได้กล่าวว่า อาจจะมีบางคนคิดว่าโครงการนี้เป็นการถอยหลังเข้าคลอง ซึ่งท่านเองก็ยอมรับว่า ถ้าความพยายามดังกล่าวจะเป็นการดึงสังคมกลับไปสู่ของเก่าที่เรายอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีก็ควรจะทำ

ท่านยังเสริมอีกว่า “ปรัชญาการศึกษาระบบวัดนี้ มุ่งสร้างคนให้มีจิตใจดีเป็นหลักเรื่องวิชาความรู้ สิ่งนอกตัวเป็นรอง เมื่อจิตใจหรือข้างในดี การหาความรู้การเลี้ยงชีพก็ไปด้วย ส่วนปรัชญาการศึกษาในปัจจุบัน ไม่ว่าจะในระดับใด มุ่งแต่เรื่องการให้วิชาความรู้เพิ่มพูนความสามารถ ทักษะ เฉพาะด้านนอกเท่านั้น ไม่ใช่ด้านใน จึงขาดการขัดเกลาจิตใจ จิตใจของคนในปัจจุบันจึงสู้คนในอดีตไม่ได้”

เมื่อหัวข้อสัมภาษณ์เบนไปสู่เรื่องหลักการ

ปฏิบัติงาน ท่านก็เปิดเผยว่าท่านถือหลักว่า “เร็วเสียอย่าง แก่ไช้ทัน” แม้ว่าทำงานช้า ผลออกมาดี แต่อาจไม่มีเวลาทบทวน และไม่ทันการณ์ด้วย ส่วนเรื่องการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชานั้น คุณชำเลือง กล่าวว่าคุณพยายามให้ข้าราชการทุกคนรู้สึกสำนึกว่า งานเป็นหน้าที่ของเขา ถ้าไม่มีงานเขาก็อยู่ไม่ได้ ถ้าไม่มีงานประเทศก็จะได้รับความเสียหาย ทำให้เขารู้สึก

ว่างานของเขามีความสำคัญต่อชาติบ้านเมือง นอกจากนั้นแล้วท่านยังให้ความใกล้ชิดกับข้าราชการทุกคนทุกระดับ สร้างความเป็นกันเอง ให้เขากลับพูดกล้า แสดงความคิดเห็น ท่านยังได้มอบคำขวัญให้ข้าราชการกรมการศาสนายึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติงานไว้ดังนี้ คือ

“ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี มีระเบียบ”

บุพยง/ขนิษฐา

ห้างหุ้นส่วนจำกัด รุ่งทรัพย์อิเล็กทรอนิกส์

๑๒๒๐/๑๓ ถนนตากสิน บุคคโล ธนบุรี กรุงเทพฯ

โทร. ๔๖๘๓๗๓๓, ๔๖๘๕๕๘๒-๔

จำหน่าย วิทยุ โทรทัศน์ เทป สเตอริโอ วีดีโอเทป พัดลม แอร์ ตู้เย็น เต้าแก๊ส ทุกชนิด
ทั้งเงินสด และเงินผ่อน ราคาประหยัด

เกร็ดบริหาร

ตัวแสบในการฝึกอบรม

ัญชนา เวสารัชช์

อันคำว่า “ตัวแสบ” ในที่นี้ หมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ประพัตติตนเป็นอุปสรรคและรบกวนการฝึกอบรมทำให้ไม่บรรลุจุดหมายของโครงการ หรือทำให้โครงการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรทั้งทางตรงและทางอ้อม และอาจโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ได้ ดังนั้น ท่านผู้ใดที่อ่านบทความนี้ และพบว่า “นี่เรานี่หว่า” หรือ “เฮ้ เขาว่าฉันริเปล่า” หรือ “มันหมายถึงใคร (วะ)” นั่นก็คือ ตัวท่านเอง ก็ได้เป็นหนึ่งในตัวแสบไปเรียบร้อยแล้ว (ผู้เขียนก็ได้พวกเพิ่มขึ้นอีกคน) ฉะนั้นขอได้โปรดทำให้เป็นกลาง วิเคราะห์ตนเอง และปรับปรุงพัฒนาตนเองเสียใหม่ ก่อนที่จะต้อง

ให้คนอื่นเขายอก หรือก่อให้เกิดปฏิกิริยาอื่น ๆ ที่จะ เป็นผลเสียหายร้ายแรงต่องานฝึกอบรมต่อไป

ในที่นี้ ข้าพเจ้าขอจัดแบ่งประเภทของตัวแสบ ในการฝึกอบรมออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

- ๑) กลุ่มผู้เข้าอบรม
- ๒) กลุ่มวิทยากร
- ๓) กลุ่มผู้บริหาร

๑. กลุ่มผู้เข้าอบรม

ในบรรดาผู้เข้าอบรมทั้งหลาย ส่วนใหญ่พบว่า มีพฤติกรรมอยู่หลายอย่างทั้งแสบมากและแสบน้อย ดังต่อไปนี้

๑.๑ พวงวงหิ้งปี

ประเภทนี้ ไม่ได้มาเข้าอบรมเพื่อเรียนรู้เพิ่มขึ้น หรือคิดจะพัฒนาตนเองเลย แต่เห็นว่าการอบรมนั้น เป็นการพักผ่อนหย่อนใจอย่างหนึ่ง อันห้องฝึกอบรม ก็เปรียบเสมือนห้องนอนที่แสนสบาย มีแอร์เย็น ๆ มีคนนั่งเป็นเพื่อน มีเสียงวิทยากรกล่อม เข้าอบรม แล้วก็หลับสบายดี ตัววิทยากรก็จะรู้สึกขาดความมั่นใจในตัวเอง รู้สึกเสียกำลังใจ เริ่มสงสัยตัวเองว่า บทพร่องอย่างไร คนจึงหลับ เพื่อนผู้เข้าอบรมคนอื่น ๆ เห็นก็พลอยไม่อยากเรียนไปด้วย เฉลอ ๆ ก็หลับซะเอง เป็นเพื่อนกัน แบบนี้อาจมีทั้งแสบโดยเจตนาและไม่เจตนา

๑.๒ มีหัวใจ

พวกนี้ ไม่ได้มาแต่ตัว แต่พกเอาตำแหน่ง ฐานะ ยศฐาบรรดาศักดิ์ประจำมีติดตัวเข้ามาในห้องอบรม ด้วย ไม่คิดว่าคนเข้าอบรมคนอื่น ๆ ก็คนเหมือนกัน มีสิทธิเท่าเทียมกันหมด ในการอบรมนั้น ๆ บางคน จะอวดเบ่ง วางอำนาจ ทำตนเป็นผู้รวบอำนาจ เป็นเผด็จการในกลุ่ม ต้องการใหญ่อยู่คนเดียว ทำความรำคาญให้กลุ่มมาก กลุ่มจะรู้สึกอึดอัด เสียบรรยากาศ ในการฝึกอบรมมาก

๑.๓ คาวธกา

คนเข้าอบรมประเภทนี้ มักจะเป็นคนที่พูดเก่ง คนชอบ เป็นดาราของกลุ่ม พวกนี้ให้พบไมโครโฟนไม่ได้ จะเป็นพวกไมโครโฟนนิสซิมติดหมัดขึ้นมาทันที จะจับไมค์เอาไว้อย่างเหนียวแน่น ถ้าจะให้เลิกพูดก็ต้องให้มีคนมาลากตัวกันลงไปนั่นแหละถึงจะเลิกพูด พวกนี้มักจะลิมตัว ผูกขาดการพูดเสียคนเดียว ปิดโอกาสคนอื่น ไม่ค่อยยอมฟังคนอื่น บางครั้งหลับแล้วตื่นขึ้นมาพูดได้ทันทีเหมือนกัน ทำให้เสียเวลาในการฝึกอบรมไปโดยใช่เหตุ

๑.๔ ภูฏูแก่ง

พวกนี้คิดว่าตัวเองมาเข้าอบรมเพื่อเป็นเกียรติ เป็นศรีแก่การอบรมครั้งนั้น ๆ เพราะอะไร ๆ ซักก็รู้หมดแล้ว ซักแก่งแล้วมักจะเป็นประเภทที่เรียนเก่ง มีประสบการณ์มาก ประสบความสำเร็จในชีวิต คิดว่าเรียนมาจนเจนจบ ไม่มีอะไรที่ต้องการจะรู้อีกแล้ว ที่แสบก็คือ นอกจากไม่ยอมรับที่จะเรียนรู้เพิ่มแล้ว ยังไม่ยอมให้ความรู้และประสบการณ์ที่ตัวมีแก่กลุ่มเสียอีก เป็นประเภททวงวิชาแถมทำอวมุมิ

๑.๕ นักเลงโต

คนแบบนี้มักจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว หากไม่ถูกใจขึ้นมาเมื่อไหร่ พ่อก็กะก่อกวน ทำความวุ่นวาย ออกอาละวาดทันที หรืออาจจะพูดจาขี้แวนกวน ประสาทวิทยากรให้หัวหมุนเล่น หากวิทยากรไม่ให้ความสำคัญกับเขา ก็จะแก้งคามประหลาด ๆ เพราะความที่อยากเด่น อยากดัง เรียกว่าความซำมีมาก และต้องแสดงออกซะด้วย ไม่งั้นหายใจไม่ออก

๑.๖ คุยได้ทั้งวัน

พวกนี้ไม่ค่อยยอมเรียน หรือฟังวิทยากรได้สักหน่อยก็เบื่อ ซ่างพูดแต่พูดนอกเรื่อง พูดแต่เรื่องไร้สาระ ชอบพาเพื่อนแซว เมื่อกลุ่มไม่ฟังก็หันมามากวนเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ แทน ถ้าไม่ฟังก็พาลพาโลโกรธเอาเพื่อนที่อยากเรียนแต่มารยาทก็ต้องทนเอาหน่อย จนชักจะชิน ๆ หรืออาจจะติดใจเลยจ้อกันใหญ่

๑.๗ ขุนพลอยพยับ

พวกนี้ มีความเคารพวิทยากรสูงมาก เอะอะอะไรจะรับครับผมไว้ก่อน เอ้อออตลอดศก ไม่มีความคิดของตัวเอง เชื่อฟังวิทยากรมาก จะคอยช่วยเหลือวิทยากร และขัดขวางคนอื่นที่ซักถามหรือแสดงความคิดเห็นอื่นขัดกับวิทยากร ทำให้กลุ่มไม่ได้เรียนรู้กว้างขวางออกไป นอกเหนือจากที่วิทยากรบรรยาย

๒. กลุ่มวิทยากร

กลุ่มนี้ ถ้าแสบแล้วจะเจ็บแสบยิ่งกว่ากลุ่มผู้เข้าอบรมเสียอีก เพราะจะเป็นผู้ที่ชักนำผู้เข้าอบรมให้ไขว่เขวไปในทางใดก็ได้ เพราะมีอำนาจในการควบคุมชั้นอยู่แล้ว ทำให้เกิดการสูญเสียในการอบรมได้ และก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอบรมได้ง่ายมาก พวกนี้ ได้แก่

๒.๑ วิทยากร

คนประเภทนี้ชอบเล่นปาตี จะพยายามใช้เทคนิคและกิจกรรมมากมายที่สนุก ๆ เข้าไว้ พยายามมีเรื่องตลกแทรกทุกกระยะ โดยไม่จำเป็นและไม่เข้ากับเรื่องที่บรรยายเลย แต่ขอให้ได้เล่าเพื่อความมันของตัวเอง และให้คนเข้าอบรมสนุกสนานพอใจไว้ก่อน โดยไม่ได้ความรู้อะไรเลย ถ้าถามความเห็นคนเข้าอบรมว่าเป็นอย่างไร ส่วนใหญ่จะพอใจ จะตอบว่าสนุกสนาน แต่ถ้าจะวัดความรู้กันละก็ จะไม่ได้เรียนรู้เลย

๒.๒ วิทยากรลง

ชื่อก็บอกอยู่แล้วว่ามีแต่เปลือก พวกนี้รู้เนื้อหา รู้ทฤษฎีนิด ๆ หน่อย ๆ รู้ตื่น ๆ หรือบางทีก็เป็นพวกมวยแทนไม่ใช่คนที่รู้จริงในวิชานั้น ๆ และไม่มีประสบการณ์เลยหรือมีบ้างเล็กน้อย แต่อาศัยความกะล่อนหรือพูดเก่งเข้าว่า ล้อหลอกคนเข้าอบรมไปคราวหนึ่ง ๆ แต่ถ้าเกิดโดนซักถามมาก ๆ ก็จะไม่ยอม หรือคนที่รู้จริงในเรื่องนั้นเข้าไปฟังก็จะอ่านไต้ออก

ทันทีว่า หมอนี่ยังอ่อนหัด แต่ทำเป็นรู้ หรือยังไม่แน่จริงเท่าไร

๒.๓ ดอกเตอร์เก้

พวกนี้ มักอาศัยค่าน้ำหน้าว่าดอกเตอร์ไปหากินความจริงก็รู้เท่าที่เรียนมาเท่านั้น แถมยังรู้แค่ว่าเฉพาะเรื่อง เพียงแต่ลึกกว่าคนอื่นสักหน่อยเท่านั้น บางคนแทบจะไม่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้น แต่หลงลำพองคิดว่าพอเป็นดอกเตอร์แล้วจะเป็นผู้วิเศษ ดูจะรอบรู้ไปเสียหมดทุกเรื่อง คอยเชื่อว่าวิชาอะไรก็สอนได้ แต่พอเอาเข้าจริงก็เหลวทุกที ไม่ยกกะเน่จริงอย่างที่คุย

๒.๔ เจ้าตำรา

แบบนี้เก่งก็จริง แต่รู้เฉพาะทฤษฎี ประสบการณ์ไม่มี เป็นฝรั่งจำ อะอะก็ต่องทฤษฎีของฝรั่ง ไม่รู้จักที่จะประยุกต์ความรู้ให้เข้ากับสภาพจริง ไม่มีความคิดและทฤษฎีของตนเอง จะสอนตามตำราเปียบ

๒.๕ เจ้าแผ่นใส

พวกนี้ถ้าเครื่องฉายแผ่นใสเสียเมื่อไหร่ เป็นตม้ตายเมื่อนั้น ไปบรรยายที่ไหนก็จะหอบแผ่นใสไปเป็นปึกใหญ่แล้วก็อ่านตามแผ่นใสให้คนเข้าอบรมฟังจนหมดเวลา ไม่ค่อยยอมให้เวลาซักถามมากนัก เพราะรู้แต่เท่าที่มีในแผ่นใสที่ (คนอื่น) เตรียมมาเท่านั้น

๓. กลุ่มผู้บริหาร

กลุ่มนี้ ถ้าแสบแล้วจะแสบทรงมาก เพราะคนอื่นต้องปฏิบัติตาม นี่สิคือปัญหา

๓.๑ นโยบาตอยู่เหนือเหตุผล

แบบนี้ หัวหน้าตัวสั่งมาอย่างไร ก็เอามาสั่งต่อเลย พวกนี้มักจะเป็นพวกเผด็จการ จะสั่งลูกเดียว ไม่สนใจฟังความเห็น (ที่ดี ๆ) ของลูกน้อง (กลัวลูกน้องเก่งกว่า) ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ไม่มีการปรึกษานานหรือร่วมกัน ซึ่งทำให้การฝึกอบรมไร้ประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น

๓.๒ ทำตามแฟ้ม

พวกนี้ ไม่เป็นตัวของตัวเอง เห็นใครทำอะไรที่ โหนติ หรือไปดูงานต่างประเทศมาคิดว่าทันสมัย ก็สั่งให้ลูกน้องทำมั่ง โดยไม่วิเคราะห์ความสามารถ ของหน่วยงานตัวเอง หรือดูความเหมาะสมว่าจะ จะเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย จะเป็นไปได้หรือเปล่า คุ่มค่าหรือไม่ เพียงแต่ขอให้ดูเก่า ๆ ใหม่ ๆ ดูเป็น วิชาการไว้ก่อนเป็นดี หรือไม่ก็ฟังแต่กุณซื่อ หรือคน สนิท ว่าใจดีก็ว่าตามกัน ไม่มีการศึกษาความเป็นจริง

๓.๓ เป็นแต่งงานบริหาร

แบบนี้ มักจะบริหารงานเป็นอย่างเดียว แต่ไม่ใช่ นักฝึกอบรมเพราะไม่เคยทำงานอบรมมาก่อน หรือไม่มี ความรู้ในงานฝึกอบรมเลย อยู่ดี ๆ เขาก็เอามาตั้ง แทน ดังนั้น พวกนี้จะขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และหลักการ ของการฝึกอบรมอยู่มาก จะมอง การอบรมเป็นงานบริการ เป็นงานจัดโครงการอย่าง เดียว จะเอาแต่ปริมาณให้มากเข้าว่า ไม่ค่อยคำนึงถึง คุณภาพ การพัฒนาลูกน้อง หรือเห็นความสำคัญของ งานด้านวิชาการเท่าไรนัก

วิธีการปฏิบัติต่อตัวแสบ

วิธีการแรกที่ดีที่สุด และได้ผลที่สุดก็คือ ตัวแสบ เองจะต้องวิเคราะห์ตนเองและเปลี่ยนตัวเอง โดยฟัง ตระหนักว่าบทบาทและหน้าที่ของตนนั้นเป็นเช่นไร คือ

๑. บทบาทผู้เข้าอบรม

- ควรศึกษาบทบาทของตนเอง และแสดง บทบาทให้เหมาะสม รู้ว่าเมื่อใดควรแสดง บทบาทอย่างไร เพื่อให้กลุ่มมีความสำเร็จ สูงสุด เช่น เมื่อใดควรจะประนีประนอม เสนอความเห็น หรือช่วยผ่อนคลายความ เครียด ฯลฯ
- ควรช่วยสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ร่วมมือ

ร่วมใจกันและเป็นประชาธิปไตย

- พยายามหลีกเลี่ยงบทบาทที่จะทำให้เกิดความ ขัดแย้งในกลุ่ม เช่นทำตัวเป็นเผด็จการ พุด คนเดียว คอยขัดคอคนอื่น ก้าวร้าว ใช้อารมณ์ ฯลฯ

- ควรเสริมสร้างทัศนคติที่พึงมีต่อไปนี้ คือ

- อย่าคิดว่าจะมาร้อยอย่างเดียว ควรจะคิดว่า จะเป็นผู้ให้ เพราะทุก ๆ คนมีความรู้ มี ประสบการณ์ ถ้าทุกคนคิดจะให้กับกลุ่ม กลุ่มก็จะได้เรียนรู้มากขึ้นเท่านั้น
- อย่าคิดว่าเรารู้ดีหมดทุกอย่างแล้ว ซึ่งเป็นไป ไม่ได้ คนที่คิดว่ารู้แล้ว จะไม่มีการพัฒนา ตนเองในที่สุดก็จะอยู่ข้างหลังใคร ๆ เขา
- อย่าคิดว่าตอขบผิดหรือทำอะไรผิด แล้ว จะเสียหน้า แต่กลับจะทำให้ได้เรียนรู้อะไร ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น หรือได้ทำความเข้าใจให้ ถูกต้องขึ้น

๒. บทบาทวิทยากร

ผู้ที่ดีจะเป็นวิทยากรที่ดีนั้น ควรจะมีครบองค์ ๔ ต่อไปนี้คือ

๑. ความรู้ ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่จะ สอน
๒. ประสบการณ์หรือความชำนาญในเรื่องที่ จะสอน
๓. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้
๔. ความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์และการ เรียนรู้ของผู้ใหญ่

ข้อที่ ๑ ความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชา ที่จะสอน ประกติมักจะไม่มีปัญหาเพราะถ้าจะไป บรรยายได้ก็จะต้องมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ อยู่แล้ว แต่ถ้าจะให้ดีจริงควรจะรู้ให้ลึกและรู้ให้จริงด้วย จน

สามารถที่จะทำให้เรื่องยากเป็นเรื่องง่าย เป็นเรื่องที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ปรับใช้ได้ มีตัวอย่างจากของจริงหรือประสบการณ์ประกอบ

ข้อที่ ๒ ประสบการณ์ ในข้อนี้ เรายังขาดอยู่มาก เพราะโดยมากวิทยากรที่มีความรู้ มักจะรู้แต่ทางทฤษฎีก็จะบรรยายไปตามที่ได้อ่านเรียนมา แต่ยังไม่ค่อยมีโอกาสได้นำสิ่งที่เรียนไปปฏิบัติใช้จริงมากนัก บางครั้งการบรรยายจะสู้ผู้ที่เรียนรู้จากการทำงานจากประสบการณ์จริงไม่ได้

ข้อที่ ๓ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ข้อนี้สำคัญมาก ในวงการฝึกอบรม ยังขาดวิทยากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างยิ่ง โดยมากมักจะรู้จริงแต่ถ่ายทอดไม่เป็น คนฟังก็เบื่อหน่าย บางทีก็เอาแต่บรรยายอย่างเดียว ถ้าพูดได้ไม่น่าสนใจไม่สนุกคนก็หลับ จึงควรที่จะได้เรียนรู้หลักและเทคนิคต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมที่จะใช้ประกอบในการอบรมไว้บ้าง

ข้อที่ ๔ ความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ บ่อยครั้งที่เราลืมความสำคัญของข้อนี้ไป ซึ่งแทบจะเรียกได้ว่าเป็นเคล็ดลับในการเป็นวิทยากรทีเดียว วิทยากรที่เก่ง ๆ จะต้องรู้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ให้ดี เพราะผู้ใหญ่ผู้นั้นอยากเรียนก็จริงแต่ไม่อยากถูกสอน จึงจำเป็นจะต้องมีเทคนิคช่วยบ้างที่สำคัญมากก็คือวิทยากรควรจะต้องมีความรู้สึกไวในการที่จะสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนเข้าอบรมให้ได้ ต้องช่วยสร้างบรรยากาศ ต้องอ่านคนเข้าอบรมทุกคนให้ออกว่าคนไหนเป็นอย่างไร ควรจะปฏิบัติต่อคนเช่นนั้น ๆ อย่างไรดี และต้องสามารถที่จะดึงเอาความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ของคนเข้าอบรมมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุดที่จะทำได้

๓. บทบาทผู้บริหาร

อันผู้บริหารงานฝึกอบรมที่ดั้นนั้น ควรจะมีความรู้

ความสามารถทั้งทางด้านการฝึกอบรมและการบริหาร นอกจากนี้ ควรจะมีทัศนคติที่ดีต่องานฝึกอบรมด้วย
ความรู้ความสามารถที่พึงมีทางด้านการฝึกอบรมได้แก่

- ความรู้
- การพัฒนาระบบและหลักวิชาการฝึกอบรม
 - กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กับงานฝึกอบรม

- หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (ADULT LEARNING)
- การวิจัยด้านการอบรม
- พฤติกรรมศาสตร์ (BEHAVIORAL SCIENCE)
- การพัฒนาคน (HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT)
- การพัฒนาองค์การ (ORGANIZATIONAL DEVELOPMENT)
- เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการฝึกอบรม
- การงบประมาณ

ทักษะที่ควรมี

- การให้คำแนะนำปรึกษาหารือ
- ในการวางแผนงานฝึกอบรม
- การบริหารโครงการฝึกอบรม

ความรู้ความสามารถทางการบริหาร

- การวางแผนทั้งระยะสั้น และระยะยาว
- การจัดระบบงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
- การจัดบุคลากรให้เหมาะสมและตรงกับงาน
- การดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย
- การติดต่อสื่อสาร และการประสานงานทั้งภายในและภายนอกหน่วย

งาน

- การควบคุมงาน ให้บรรลุตามแผน
- การรายงานต่อผู้บังคับบัญชา
- การจัดสรรงบประมาณ

นอกจากนี้ ผู้ที่มีบทบาทในการทำให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ และประสพผลสำเร็จสูงสุดก็คือ **เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม** ซึ่งจะต้องคอยช่วยเหลือและแนะนำกลุ่มผู้เข้าอบรมให้ได้รับความสะดวกสบาย ได้เรียนรู้เต็มที จะต้องคัดเลือกและกำหนดตัววิทยากรที่เหมาะสม และสามารถให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ดีแก่ผู้บังคับบัญชาด้วย

จะเห็นได้ว่าปัญหาส่วนหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จและประสิทธิภาพของงานฝึกอบรมก็คือ "คน" นั่นเอง หากจะวิเคราะห์ลงไปจริง ๆ แล้วก็พอจะจัดอยู่ได้เป็น ๓ กลุ่มคือ กลุ่มผู้เข้าอบรม กลุ่มวิทยากร และกลุ่มผู้บริหาร ซึ่งอาจประยุกต์ปฏิบัติตนให้เป็นปัญหาในการฝึกอบรมได้ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา วิธีการแก้ไขที่ตรงที่สุดก็คือ เมื่อตัวเราแสดงบทบาทโดยบทบาทหนึ่งเหล่านี้เราควรจะต้องวิเคราะห์ตัวเอง แก้ไขและพัฒนาตัวเอง นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมก็อาจมีบทบาทช่วยเหลือ และให้ข้อแนะนำแก่กลุ่มเหล่านี้ได้ เพื่อช่วยลดยุทธศาสตร์ที่จะเกิดขึ้นอันจะทำให้การอบรมครั้งนั้นไม่บรรลุผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

บทวิเคราะห์

จำเนียร จวงตระกูล วิเคราะห์

**ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายแรงงาน
ในรัฐวิสาหกิจ**

เริ่มลงฉบับเดือนตุลาคม ๒๕๒๖

เมื่อพิจารณาในแง่ของการจัดตั้งองค์กรของทางฝ่ายลูกจ้างและนายจ้างดังกล่าวมาแล้วจะเห็นว่า ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจจะรวมตัวกันได้อย่างเหนียวแน่นในบรรดาสภาพแรงงานทั้งปวงที่มีอยู่ประมาณสามร้อยกว่าสภานั้น สภาพแรงงานที่แข็งแกร่งที่เป็นผู้นำในขบวนการแรงงานเป็นสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจแทบทั้งสิ้น

เมื่อหันมาพิจารณาทางฝ่ายนายจ้างบ้างปรากฏว่ามีได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งสมาคมนายจ้างขึ้นมาแต่อย่างใด จะมีเพียงชมรมผู้บริหารรัฐวิสาหกิจเท่านั้น ซึ่งก็คงจะไม่ได้ช่วยให้แก้ไขปัญหอะไรได้มากมายนัก เพราะไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 จึงมิได้มีองค์กรใด ๆ ที่จะใช้เป็นเครื่องมือ

ในการเจรจาต่อรองกับองค์กรของทางลูกจ้างได้ ปัญหาที่ไม่มีสมาคมนายจ้างรัฐวิสาหกิจก็เนื่องมาจากปัญหานโยบายของรัฐบาลและการก้าวก้าว อำนาจบริหารในกิจการมากจนเกินไป นอกเหนือจากที่คณะกรรมการบริหารซึ่งก็ก้าวก้าว และจำกัด อำนาจการบริหารของผู้บริหารประจำมากอยู่แล้ว ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั่นเอง จึงทำให้ผู้บริหารตกอยู่ในสภาพที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออก ปล่อยให้ปัญหาแรงงานสัมพันธ์เป็นไปตามยถากรรม

ปัญหาการขาดองค์กรของนายจ้างรัฐวิสาหกิจเป็นปัญหาใหญ่ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาระดับชาติที่เกี่ยวข้อง เพราะระบบการบริหารแรงงานที่ใช้อยู่ในประเทศไทยขณะนี้ก็คือ ระบบไตรภาคี กล่าวคือ การแก้ไขปัญหาแรงงานหรือการป้องกันปัญหา โดยการส่งเสริมการแรงงานสัมพันธ์ และการพัฒนาแรงงานในทุกระดับตั้งแต่ระดับกิจการระดับอุตสาหกรรม และระดับชาติจะใช้ระบบไตรภาคี ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของบุคคลสามฝ่ายคือ ฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาลทั้งสิ้น เช่น เมื่อมีข้อพิพาทแรงงานเกิดขึ้นก็เกี่ยวข้องกับคนสองฝ่ายคือ ฝ่ายนายจ้างกับลูกจ้าง เมื่อตกลงกันไม่ได้ฝ่ายที่สามก็เข้าไปไกล่เกลี่ยให้ตกลงกันเพื่อยุติปัญหา ตัวอย่างนี้เป็นการแก้ไขปัญหาแรงงาน ในด้านการป้องกัน การส่งเสริมและพัฒนาแรงงานนั้น จะใช้คณะกรรมการไตรภาคีชุดต่าง ๆ เช่น ในระดับชาติหรือระดับนโยบายก็คือ คณะกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติในระดับปฏิบัติการได้แก่ คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน คณะกรรมการความปลอดภัย คณะกรรมการส่งเสริมการแรงงานสัมพันธ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีศาลแรงงานอีกด้วย ซึ่งที่กล่าวมานี้ล้วนแต่เป็นองค์กรไตรภาคีทั้งสิ้น

ประเด็นปัญหาที่สำคัญในเรื่องนี้ก็คือ ผู้แทนของฝ่ายลูกจ้างนั้นจะทำการคัดเลือกโดยผ่านทางองค์กรการของลูกจ้างคือ สหภาพแรงงาน สหพันธ์แรงงาน และสภาองค์กรการลูกจ้าง ส่วนผู้แทนฝ่ายนายจ้างจะคัดเลือกผ่านทางสมาคมนายจ้าง สหพันธ์นายจ้างและสภาองค์กรการนายจ้าง ผลจึงปรากฏว่าในคณะกรรมการไตรภาคีแทบทุกคณะมีผู้แทนของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจเป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นผู้นำที่แข็งขันในขบวนการแรงงาน ส่วนผู้แทนของฝ่ายนายจ้างจะเป็นผู้แทนจากทางภาคเอกชนทั้งสิ้น เมื่อเวลาประชุมร่วมกันและพิจารณาปัญหาร่วมกัน ทั้งสองฝ่ายจึงทำความเข้าใจกันได้ยาก เพราะฝ่ายลูกจ้างพยายามจะเอาระบบต่าง ๆ ในรัฐวิสาหกิจมาใช้กับภาคเอกชน ในขณะที่เดียวกันนายจ้างก็พยายามพูดถึงทางภาคเอกชนซึ่งเป็นปัญหาอยู่จนกระทั่งปัจจุบันนี้

ปัญหาดังกล่าวมานี้ทำให้เกิดความไม่สมดุลย์ในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายจัดการกับฝ่ายสหภาพแรงงาน อันมีผลกระทบไปถึงปัญหาแรงงานต่าง ๆ ทั้งในรัฐวิสาหกิจเอง และในภาคเอกชน

๓. เกิดภาวะไร้ผลในการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ ประเด็นปัญหาที่เป็นห่วงเป็นใยกันต่อเนื่องตลอดมาในการบังคับใช้กฎหมายแรงงานในรัฐวิสาหกิจก็คือ เมื่อเกิดปัญหาแรงงานขึ้นในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจการสาธารณูปโภคแล้วจะก่อความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนเช่นการนัดหยุดงานในการปิโตรเลียมย่อมจะให้น้ำมันขาดแคลนได้ เป็นภัยต่อความมั่นคงและกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและประเทศชาติ การนัดหยุดงานของการไฟฟ้า ประปา รถไฟ รถเมล์ โทรศัพท ฯลฯ ล้วนแต่ก่อความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและเกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจของชาติทั้งสิ้น ถ้าหากเกิดมีขึ้น เหตุผลดังกล่าวนี้เป็นข้ออ้างที่สำคัญของผู้ที่ไม่

เห็นด้วยกับการบังคับใช้กฎหมายแรงงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งโต้แย้งว่า ได้มีมาตรการป้องกันเอาไว้แล้วในมาตรา ๒๓ และมีบทลงโทษในมาตรา ๑๓๙ และส่วนอื่น ๆ อีก

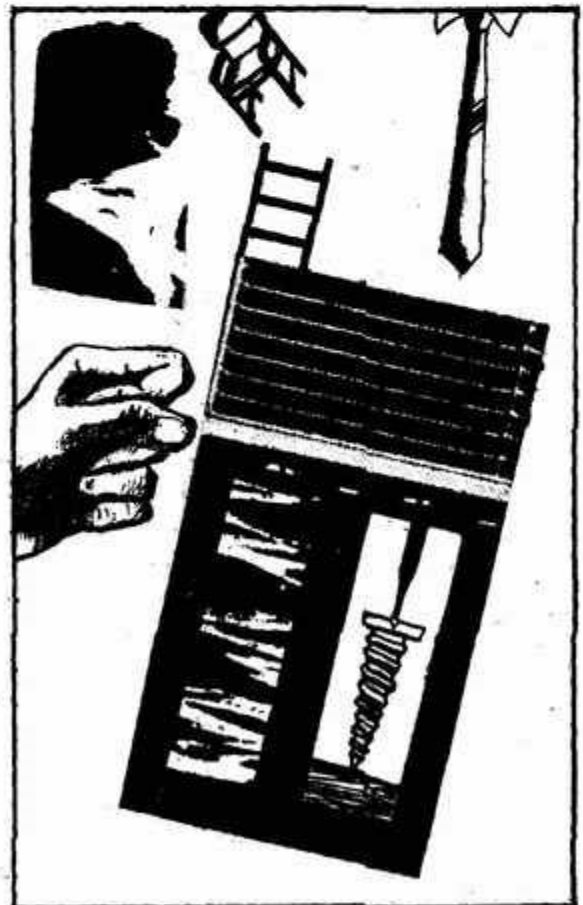
อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติแล้วกฎหมายดังกล่าวไม่เคยถูกนำมาบังคับใช้อย่างได้ผล ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ยังคงมีการนัดหยุดงานในรัฐวิสาหกิจเสมอมา และก็ไม่มีใครได้รับโทษตามกฎหมายเลย หากแต่กลับได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมให้ประพฤติฝ่าฝืนกฎหมายมากขึ้นไปอีก กล่าวคือ การตกลงทุกครั้งที่ได้หยุดงานไปแล้วให้จ่ายค่าจ้างให้ด้วย และให้ถือว่าการนัดหยุดงานไม่เป็นความผิด การกระทำดังกล่าวเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้คนละเมิดกฎหมาย ไม่เกรงกลัวต่ออาญาของบ้านเมือง นอกจากนั้นยังเป็นการกระทำที่ผิดหลักการแรงงานสัมพันธ์ และหลักการของมาตรการทางอุตสาหกรรม กล่าวคือการนัดหยุดงานก็คือ การนัดหยุดงานเมื่อหยุดงานแบบนี้ก็ต้องถือว่าไม่ได้ค่าจ้าง เพราะนายจ้างไม่ได้ประโยชน์จากการนัดหยุดงาน ตามหลักสากลที่ว่า "NO WORK NO PAY"

คงมีในประเทศไทยเพียงประเทศเดียวเท่านั้นในโลกนี้ที่ส่งเสริมให้ถูกจ้าง และสภาพแรงงานนักหยุดงาน โศกการจ่ายค่าจ้างให้ในวันที่นักหยุดงานด้วย การกระทำดังกล่าวเป็นการเอาเปรียบสังคม เป็นการเบียดบังผลประโยชน์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจและเป็นเจ้าของประเทศผู้เสียภาษีอากรมาเป็นงบประมาณสนับสนุนรัฐวิสาหกิจอยู่ส่วนหนึ่ง ซึ่งน่าจะถือได้ว่าเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือ CORRUPTION ให้อีกทางหนึ่ง

ตามหลักการบังคับใช้กฎหมายนั้นจะต้องเป็นธรรม ถ้วนทั่ว หนักการถ่มและเสมอหน้ากันทุกคนเพราะ

กฎหมายออกมาแล้วต้องบังคับใช้ให้ได้ ถ้าหากใช้บังคับไม่ได้ก็ต้องแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม หรือหาทางอื่นที่ถูกต้องควรเพื่อดำเนินการให้เหมาะสมต่อไปไม่ว่าจะเป็นทางฝ่ายนายจ้างหรือลูกจ้างก็ตาม การปล่อยให้เกิดสภาวะไร้ผลในการบังคับใช้กฎหมายเช่นนี้ต่อไป จะเป็นผลเสียต่อสังคมในส่วนรวมในอนาคต

๔. เกิดผลกระทบกระเทือนต่อประสิทธิภาพการบริหารรัฐวิสาหกิจ ประสิทธิภาพในการบริหารจะเกิดขึ้นในการบริหารงานนั้นแน่นอนจะต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ หลากอย่างด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอย่างหนึ่งเท่านั้น อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบทางด้านบุคคลนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง เพราะคนเป็นผู้ปฏิบัติงานและเป็นผู้บริหาร ดังนั้นประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านบุคคลเป็นอย่างมาก

การบังคับใช้กฎหมายแรงงานในรัฐวิสาหกิจ นั้นมีผลกระทบกระเทือนต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของรัฐวิสาหกิจหลายประการ ซึ่งจะได้พิจารณาโดยศึกษาจากผลการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจและกรณีตัวอย่างปัญหาแรงงานสัมพันธ์ในรัฐวิสาหกิจที่เกิดขึ้นในช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ประกอบการพิจารณา

๔.๑ กระทบกระเทือนต่อผลการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

(๑) ผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ปัญหาที่สำคัญก็คือผู้บริหารขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังขาดความมั่นคงในหน้าที่การงาน (Job Security) กล่าวคือเมือนโยบายของรัฐบาลไม่แน่นอนในการกระจายอำนาจบริหาร คณะกรรมการและกระทรวงเจ้าสังกัด หรือแม้แต่คณะรัฐมนตรีเข้ามาก้าวก่ายการบริหาร เข้ามาก้าวก่ายอำนาจการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาแรงงานสัมพันธ์แล้ว ทำให้ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่กล้าตัดสินใจ จึงผลักระการตัดสินใจขึ้นไปยังผู้บริหารชั้นสูงขึ้นไปทำให้เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจ ในขณะที่ยังไม่มีการตัดสินใจแก้ปัญหา ทางด้านลูกจ้างพนักงานก็จะใช้มาตรการทางอุตสาหกรรมอย่างไม่ต้องตามขั้นตอนของกฎหมาย กล่าวคือ เมื่อยื่นข้อเรียกร้องแล้วก็ทำการนัดหยุดงานประท้วงเลย โดยใช้ข้ออ้างว่าเป็นการประท้วงไม่ใช้การนัดหยุดงาน ทั้งนี้ไม่ว่าจะเรียกว่าอย่างไรก็ตาม ความจริงก็คือ การนัดหยุดงาน เมื่อมีการนัดหยุดงาน การประท้วง การถ่วงงาน (Slow Down) ย่อมเกิดผลเสียขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม งานชะงักล่าช้า

ตัวอย่างที่ชัดเจนก็คือ กรณีของโรงงานยาสูบ ซึ่งนัดหยุดงานไปเมื่อวันที่ ๒๕-๓๐ มกราคม ๒๕๒๖

ได้ทำให้รัฐสูญเสียรายได้ไปวันละประมาณ ๔-๕ ล้านบาท รวมการนัดหยุดงาน ๖ วัน จะเป็นเงินประมาณ ๒๔-๓๐ ล้านบาท ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพทางการบริหารงานรัฐวิสาหกิจซึ่งด้อยประสิทธิภาพอยู่แล้วเลวลงไปอีก

(๒) ผลการปฏิบัติงานของพนักงาน เมื่อมีการประท้วงนัดหยุดงานเกิดขึ้นผลผลิตก็สะดุดหยุดลง ไม่มีการทำงานต่อไป ทำให้เกิดผลเสียหายดังกล่าวมาแล้ว ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานซึ่งด้อยทางด้านคุณภาพอยู่แล้ว เพราะการสรรหาบุคคลกระทำโดยระบบอุปถัมภ์เป็นส่วนใหญ่ แต่ได้ค่าจ้างสูงกว่าข้าราชการ ทั้ง ๆ ที่คุณภาพของบุคคล ระบบการทำงาน และความรับผิดชอบในการทำงานไม่แตกต่างกันหรือเลวกว่าข้าราชการด้วยซ้ำ ก็ยังทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานถูกกระทบกระเทือนและด้อยประสิทธิภาพลงไปอีก เพราะสูญเสียเวลาทำงานไปอย่างไม่ถูกต้อง

๔.๒ กรณีตัวอย่างเพื่อประกอบการพิจารณาว่าการนัดหยุดงาน การประท้วงซึ่งเกิดขึ้นในรัฐวิสาหกิจเป็นผลจากการบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ผลนี้กระทบกระเทือนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ จึงขอนำเอากรณีตัวอย่างมากล่าวได้พอเป็นสังเขปดังต่อไปนี้

(๑) กรณีของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย คนงานประมาณ ๖๐๐ คน ของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยได้หยุดงานเมื่อปลายวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ยื่นข้อเรียกร้องให้ปลดรองผู้ว่าการฝ่ายการตลาดด้วยเหตุที่ว่านายเลือน กฤษณกวี รองผู้ว่าการฝ่ายการตลาดได้อนุญาตให้องค์การ ร.ส.พ. เป็นผู้ทำการขนส่งน้ำมัน อันจะก่อให้เกิดการเลิกจ้างพนักงานลูกจ้างในการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย และจะทำให้พวกคนงานว่างงาน อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริง

ที่ประจักษ์ก็คือ รองผู้ว่าการฝ่ายการตลาดเป็นคนที่เอาจริงเอาจังในการปฏิบัติงาน และทำการอย่างตรงไปตรงมา มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่การงานของพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการโกงกิน และข้าราชการบังหลวงในการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยหลายคน จึงก่อให้เกิดการเรียกร้องนี้ขึ้น ข้อเรียกร้องดังเช่นเคย เพราะถ้าหากไม่ทำเช่นนี้ก็คงจะเป็นผลร้ายแก่ตัวเอง เพราะเรื่องจะบานปลายขึ้นไปสู่เบื้องสูงและขยายใหญ่โตต่อไป

จากกรณีต่าง ๆ ที่เป็นตัวอย่างดังกล่าวมานี้ ทำให้พิจารณาได้ว่า การบังคับใช้กฎหมายแรงงานในรัฐวิสาหกิจก่อให้เกิดปัญหา และมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของรัฐวิสาหกิจอย่างเห็นได้ชัด

๕. ทำให้การแรงงานสัมพันธ์ในรัฐวิสาหกิจถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง รัฐวิสาหกิจถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองมาโดยตลอด อาจจะเรียกได้ว่าเป็นธรรมชาติที่รัฐวิสาหกิจจะต้องถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง เพราะรัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่เป็นกิจการสาธารณูปโภค เป็นบริการสังคมที่รัฐจะต้องเข้าดำเนินการ ดังนั้น นโยบายของพรรคการเมือง หรือรัฐบาล จึงต้องเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น อย่างไรก็ตาม ถ้าหากการเข้าแทรกแซงทางการเมืองเป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ตามแบบฉบับและวิถีทางการเมืองที่ควรจะเป็นแล้ว ก็ไม่น่าจะมีปัญหาแต่ประการใด

เช่น ถ้ากำหนดให้ตำแหน่งผู้บริหารรัฐวิสาหกิจเป็นตำแหน่งทางการเมืองไปเสียเลย เมื่อรัฐบาลครบวาระหรือสิ้นสุดอายุลงผู้บริหารที่ได้รับแต่งตั้งมาจากทางการเมืองก็ครบวาระด้วยเช่นนี้ก็จะไม่มีปัญหา

ที่สำคัญในปัจจุบันนี้ก็คือ การเมืองมักจะเข้าแทรกแซงโดยทางอ้อม เพราะเมื่อไม่มีวาระผู้ที่ได้รับแต่งตั้งก็ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปแม้ว่ารัฐบาลจะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม เมื่อเป็นเช่นนี้ ถ้าหากรัฐบาลประสงค์จะนำบุคคลของตนเข้ามาบริหารกิจการรัฐวิสาหกิจบ้างก็ย่อมจะต้องมีวิธีการที่แยบยลให้เหมาะสมกับบรรยากาศทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ประชาชนกำลังมุ่งไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยนั้น ประชาธิปไตยจะถูกนำมาใช้เป็นข้ออ้างเสมอ

วิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดก็คือ ผ่านทางสหภาพแรงงาน ให้ยื่นข้อเรียกร้องให้ปลดผู้บริหารหรือก่อเหตุการณ์ไม่สงบทางด้านแรงงานขึ้นจนผู้บริหารไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ซึ่งปรากฏมาแล้วทุกยุคทุกสมัย ที่เห็นได้ชัดก็คือกรณีของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังและการท่าเรือแห่งประเทศไทย หรือแม้แต่กรณีของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ก็เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาทางการเมืองเช่นกัน

ประการสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การนำเอาผู้นำของขบวนการแรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้นำแรงงานรัฐวิสาหกิจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เช่น ในกรณีของนายสวัสดิ์ ลูกโต และคนอื่น ๆ ที่ได้รับการแต่งตั้ง

ให้ไปช่วยงานในกองอำนาจการรักษความมั่นคงภายในประเทศ (กอ.รมน.) ทำให้มีความผูกพันทางด้านการเมืองอย่างใกล้ชิด และปลุกฝังความทะเยอทะยานทางการเมือง เช่น การสนับสนุนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ก็โดยที่มีความหวังว่าพวกผู้นำแรงงาน จะได้รับการแต่งตั้งให้เข้าเป็นวุฒิสมาชิก ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ ได้กล่าวในการอภิปรายเรื่อง “ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองต่อการแรงงานสัมพันธ์” เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ว่ากลุ่มผู้นำแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเหล่านี้มุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ

จากสภาการบังคับใช้กฎหมายแรงงานในรัฐวิสาหกิจที่อยู่ในภาวะไร้ผล ถึงเป็นการสนับสนุนให้ผู้นำแรงงานในรัฐวิสาหกิจใช้กระบวนการทางด้านแรงงานสัมพันธ์เป็นเครื่องมือทางการเมืองของคน ในขณะที่เดิวก่อนก็ตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งเช่นกัน เช่น การขู่ว่าจะมีการนัดหยุดงานประท้วงเพื่อสนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญของสหภาพแรงงาน ๑๐ แห่ง เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๒๖ เป็นต้น ปราบฎการณ์ดังกล่าวนับว่าไม่เป็นการยุติธรรมต่อประชาชนผู้เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจและเป็นเจ้าของประเทศ เพราะ

สหภาพแรงงานจะใช้จุดอ่อนในการบังคับใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือทางการเมือง เพื่อประโยชน์ของคนบางกลุ่ม
แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายแรงงานในรัฐวิสาหกิจ

การบังคับใช้กฎหมายแรงงานในรัฐวิสาหกิจได้ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการดังได้กล่าวมาแล้ว สิ่งที่สำคัญที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือ มีแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาแล้วอย่างไรบ้าง การพิจารณานหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้จะต้องพิจารณาค้นสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านั้นขึ้นว่ามีอะไรบ้าง แล้วจึงพิจารณานหาแนวทางแก้ไขปัญหาดำเนินต่อไปซึ่งพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

๑. เหตุที่ทำให้เกิดปัญหา มีสาเหตุสำคัญดังต่อไปนี้

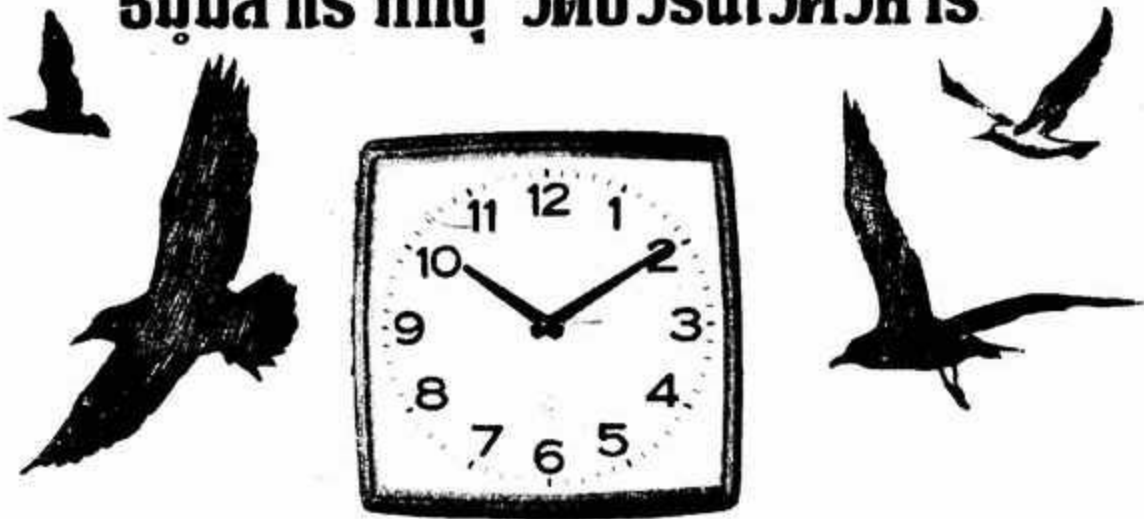
๑.๑ ความไม่เหมาะสมของบทบัญญัติของกฎหมาย ถ้าจะพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างวิสาหกิจเอกชนกับรัฐวิสาหกิจ ซึ่งอยู่ภายใต้การคุ้มครองของกฎหมายแรงงานเช่นเดียวกันแล้ว ก็จะทำให้เห็นว่ามี ความแตกต่างกันเป็นอันมาก ในประการสำคัญก็คือ ผู้เป็นเจ้าของกิจการต่างกัน โครงสร้างการบริหาร การจัด (โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

ธรรมะ

หลักการทำงาน

๕ ประการ

ธมฺมสาโร ภิกขุ วัฑฒนวิเวศวิหาร

การทำราชการในปัจจุบัน จะถือคติเช้าขามเย็น
 ขามที่เคยมีผู้แอบกล่าวหา เห็นจะไม่เหมาะ เพราะ
 เป็นยุคพัฒนา จะมีใครรู้ว่า

สักวาพาดินทุกวันนี้ ว่าทำดีได้ดีมีจริงหรือ?
 แต่ทำชั่วได้ดีมีคนลือ ต่างยึดถือลือลั่นสนั่นกรุง
 คนทำชั่วข้อฉลคนอื่นนั้น คอร์ปชั่นเช่นนี้มีเพชรสูง
 เราขยันทำไมให้มันงุง นอนตีฟุ้งฟุ้งนี้ดีเองเออ
 เรื่องเช้าขามเย็นขาม หรือเรื่องสักวาพาดิน

ชวนนอนตีฟุ้ง ย่อมเป็นการทวนกระแสการทำงานที่ดี
 อย่างสิ้นเชิง อย่าคิดทวนกระแสแห่งความจริงที่ว่า
 ชีวิตจะได้ไม่ผิดพลาดล้มจม หรือถลำลึง ครอบงำ
 เสียใหม่ว่า

สักวาพาดินในวันนี้ ว่าทำดีได้ดีนี้ข้อใหญ่
 พุทธพจน์จดจำจำขึ้นใจ ทำดีไว้ได้ดีมีแน่นอน
 ได้เรียนดีจบมากก็คราวหนึ่ง บรรลุถึงงานที่ดีกว่าก่อน
 การทำดีมีค่าสถาพร ไม่เดือดร้อนนอนสบาย
 ปลายมือเออ

เรื่อง "ทำดี ทำชั่ว" เคยมีผู้ที่ได้ปริญญาแล้ว
และได้งานทำแล้ว มาเฉลอเพื่อรำพันให้ฟังว่า

"ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป"

ที่เธอใจได้เห็นพยาน!

เมื่อตอบโพล่งไปเช่นนั้น ก็ชักแบบทนายความว่า

"ที่ไปเรียนได้ปริญญามา ไปทำดีหรือไปทำชั่ว"

"ไปทำดี" เสียงตอบ

"แล้วไปทำงาน ไปทำดีหรือไปทำชั่ว"

"ไปทำดี" เสียงตอบอย่างน่าเอ็นดู

หลักการทำงาน ๔ ประการนี้ ถือว่าเป็นการทำความดี

รับรองได้ว่าผู้ใดปฏิบัติตามหลักทำงาน ๔
ประการนี้ครบชุด ผู้นั้นย่อมได้ทำความดี และย่อม
ได้รับผลดี...

หลักทำงานที่ ๑ จริงใจและจริงจัง

ก. จริงใจและจริงจังต่อเวลา คือมาทำงานทัน
เวลา และเลิกงานเมื่อหมดเวลา (ไม่อ้างรถติดหรือ
น้ำท่วมบ่อย ๆ)

ข. จริงใจและจริงจังต่องาน คืองานจะยาก
หรือจะง่าย ก็ต้องทำด้วยความจริงใจและจริงต่อ
หน้าที่ (ไม่อ้างว่างานยากทำไม่ไหว หรืองานง่ายทำ
เมื่อไรก็ได้)

ค. จริงใจและจริงจังต่อผู้ร่วมงาน คือเขาจะมี
อัธยาศัยใจคออย่างไร ก็ต้องจริงใจและจริงจังใน
ฐานะผู้ร่วมงานสมัครสมานสามัคคี (ไม่อ้างนั่นอ้างนี้
ให้แตกร้างกัน)

หลักทำงานที่ ๒ ช่มใจและช่มจริง

ก. ช่มใจและช่มจริงต่อเวลางาน คือเมื่อเกิดความรู้สึกว่าจะไปช้าเลิกเร็วสักหน่อย ก็ให้ช่มใจไว้ด้วยความจริงใจและจริงจัง (ไม่ยอมให้ความคิดเช่นนั้นเป็นไปได้อีก)

ข. ช่มใจและช่มจริงต่องาน คือเมื่อเกิดเบื่องาน ก็ต้องช่มใจทันทีด้วยความจริงใจและจริงจัง (ไม่ปล่อยให้มีความเบื่อครอบงำจิตใจ เพราะงานนั้นเป็นหน้าที่และเป็นอาชีพ)

ค. ช่มใจและช่มจริงต่อเพื่อนร่วมงาน คือเมื่อเขาพูดต้ง เขามีท่าทางแปลก ๆ ใจเราทำท่าจะพุ่งพล่านออกไป รำคาญรำคาญตา ก็รีบช่มเอาไว้ด้วยความจริงใจและจริงจัง (ไม่ให้ความไม่พอใจนั้นกระชอกออกมา)

หลักการทำงานที่ ๓ อดทนและทนจริง

ก. อดทนและทนจริง คืออดทนที่จะไปทำงานให้ทันเวลา และอดทนที่จะเลิกทำงานตามเวลาแม้มีความลำบากที่จะไปให้ทันเวลา และมีความลำบากในการที่จะอยู่จนหมดเวลา ก็ต้องอดทนและทนจริง (ไม่อ้างเรื่องอื่นมาลบล้างเวลาทำงาน)

ข. อดทนและทนจริง คืออดทนทำแม่ในงานที่ยาก และอดทนทำแม่จะทำได้ช้า โดยคิดว่างานยากและงานที่ทำได้ช้า นั้น ย่อมเป็นการแสดงฝีมือ และแสดงความสามารถ (ไม่ยอมทิ้งงานประเภทนี้ ถ้าไม่เหลือวิสัย เข้าใจว่าสำนักงานต่าง ๆ นั้น คงไม่หางานชนิดเหลือวิสัยมาให้พนักงานทำ มักจะมีอยู่ในงานที่คนไม่มีนิสัยจะทำ)

ค. อดทนและทนจริง คืออดทนคนทำให้เจ็บใจ แม้เจ็บใจมากดังที่บันทึกว่า "อันเจ็บอื่นหมิ่นแสน จะเคลนคลาย เจ็บจนตายนั้นเพราะเหน็บให้เจ็บใจ"

เช่นนี้เราก็ประกาศว่า **อันเรื่องใจใจเราเอาไว้**
ลิก ใครเปิดศึกแถมเหน็บเจ็บไม่ได้ ใช้ออกทนทน
จริงมิ่งขวัญใจ เหมือนกับไม่มีเหน็บให้เจ็บใจ
(แม้เจ็บอื่น ๆ เกี่ยวกับทำงาน แล้วแต่งกลอนย้อนไว้ในใจเราทุกครั้งไป ด้วยความอดทนและทนจริงกันหมดปัญหา)

หลักการงานที่ ๔ สละและสละจริง

ก. สละและสละจริง คือการทำงานนั้นต้องมีเวลาทั้งเวลาเช้า และเวลาออก ซึ่งมักจะมีอะไร ๆ มาดึงให้มาช้า และมีอะไรมาดึงให้ออกเร็ว จึงจำต้องสละสิ่งนั้นออกไปด้วยความสละจริง มิฉะนั้นจะเสียประวัติทำงานไม่ตรงเวลา เสียชื่อเหมือนนาฬิกาเดินไม่เที่ยง (แม้สิ่งที่มาหน่วงเหนี่ยวจะน่าเสียดายอยู่บ้างก็ต้องสละด้วยความจริงใจและจริงจัง)

ข. สละและสละจริง คือการทำงานนั้นบางทีก็เจองานที่ยาก จำจะต้องสละทั้งกำลังกายและกำลังใจ บางคราวต้องสละทรัพย์สินส่วนตัวบ้าง เพื่อทำงานนั้นให้สำเร็จ ก็ควรยอมเพื่อให้งานในหน้าที่ดำเนินไปได้ (แม้จะหนักกายหนักใจก็ต้องทำตามหน้าที่)

ค. สละและสละจริง คือในสำนักงานนั้นย่อมมีบุคคลหลายลักษณะ ถ้าเราไม่ยอมสละจะเจอปัญหาต่าง ๆ มากและแก้ไม่ตก ถ้าเรายอมเสียสละทางวัตถุ

บ้าง ทางจิตใจบ้าง สละสิ่งที่เป็นข้าศึกต่อความจริงตามแผน ๔ ประการคือ-

๑. เจอคนโกรธ สละไม่โกรธตอบ
๒. เจอคนไม่ดี สละไม่ดี ก็ตอบ
๓. เจอคนกระหน่ำ เสียสละ
๔. เจอคนไร้สัจจะ สัจจะตอบ

การทำตามแผนนี้แม้ตอนแรก ๆ จะรู้สึกไม่ค่อยคล่อง ซ้อมบ่อย ๆ ก็คล่องไปเอง ผลดีจะเกิดขึ้นแก่ตนเอง และสำนักงานก็บังเกิดความสวัสดิ มียิ้มแย้มแจ่มใส ทำงานไม่ค่อยเหนื่อย

ช่วยความจำ

ตรงเวลา	ข่มใจ	ใช้ขันติ
และตำริ	สละ	กะครบสี่
จะทำงาน	สารพัด	สวัสดิ์
เพียงเท่านี้	เท่านั้น	มันใจเทอญ

หลักประกันแห่งความมั่นคง

ข่าวเด่น

ข้าราชการ กับการพัฒนา ชนบท

จุมพฏ อาชวณิชกุล

ปัญหาในชนบทบ้านเรามีอยู่หลายอย่าง อาทิเช่น ความยากจน การไร้การศึกษา ความเจ็บไข้ได้ป่วย ของชาวชนบท และในหลายแห่งยังมีสภาพธรรมชาติที่กันดาร ขาดแคลนน้ำ หรือในบางคราวก็มีน้ำมากจนกลายเป็นอุทกภัย สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่รัฐบาลจะต้องให้ความสนใจ และเร่งรัดพัฒนาชนบทให้ดีขึ้นกว่าเดิม และนโยบายในการพัฒนาชนบทนั้นจะบรรลุความเป็นจริงได้ต้องอาศัยข้าราชการที่มีหน้าที่อยู่ในชนบท มีพัฒนากร ปลัดอำเภอ เกษตรอำเภอ แพทย์ประจำตำบล ผดุงครรภ์ ครูประชาบาล ฯลฯ ข้าราชการเหล่านี้เป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาชนบทเป็นไปด้วยดีและก้าวหน้ามุ่งไปสู่ความสัมฤทธิ์ผล ตามที่รัฐบาลต้องการ

นโยบายสร้างงานในชนบทก็เป็นส่วนหนึ่ง แห่งการพัฒนาชนบท มีหลายคนเห็นว่า การทุ่มเงินให้กระจายไปสู่ชนบทเป็นการกระทำที่ไม่คุ้ม

ค่า หรือเป็นการ “ค่าน้ำพริกละลายแม่น้ำ” แต่โดยความเป็นจริงแล้ว ชาวชนบทเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ถ้าหากชาวชนบทอยู่ดีกินดี มีงานทำ มีรายได้มากพอสมควร ก็จะทำให้ประเทศทั้งประเทศเจริญก้าวหน้า เพราะเมื่อเศรษฐกิจของชาวชนบทดีขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้น การอุตสาหกรรมซึ่งเป็นการผลิตในเมืองก็จะเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย เพราะประชาชนมีกำลังซื้อ สินค้าทางอุตสาหกรรมก็จะขายได้ เศรษฐกิจของคนในเมืองก็จะพลอยดีขึ้นไปด้วย

ข้าราชการที่อยู่ในชนบท หรือที่ใกล้ชิดกับชาวชนบทควรมีลักษณะอย่างไร จึงจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาชนบทได้มากที่สุด ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. เป็นผู้เสียสละ กล่าวคือ เสียสละความสะดวกสบายที่ควรจะได้รับจากการอยู่ในเมือง เสียสละความสุขและประโยชน์ส่วนตนเพื่อชาวบ้าน

มีความอดทนที่จะอยู่ในสภาพที่ขาดแคลนหรือยากลำบาก ไม่เอาัดเอาเปรียบประชาชน เป็นผู้รับใช้และบริการประชาชน ไม่ใช่ทำตนเป็นนายประชาชน

๒. เป็นผู้ประสานผลประโยชน์ของชาวชนบท ได้แก่ การเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีอัธยาศัยที่ดี รักษาผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ เข้ากับประชาชนได้ทุกชนชั้น เห็นใจและบำบัดความทุกข์ยากของประชาชน

๓. เป็นผู้ที่วางตนเหมาะสม ได้แก่ การวางตนที่พอสมควรแก่ฐานะ ไม่ประพฤติเบียดเบียนชาวบ้าน มีบุคคลลักษณะเป็นผู้นำ กล่าวคือ นำความริเริ่มและแรงจูงใจให้ชาวชนบทรู้จักช่วยตนเอง รู้จักรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลของตน ไม่รอความหวังจากงบประมาณแผ่นดินแต่ฝ่ายเดียว

๔. มีจริยธรรมและอยู่ในศีลธรรมอันดี ได้แก่ รู้จักพัฒนาจิตใจของตนให้อยู่ในกรอบแห่งจริยธรรม มีคุณสมบัติที่ดีของข้าราชการ คือ ยึดถือเกียรติ หน้าที่ สามัคคี ซื่อสัตย์ เป็นคุณสมบัติของข้าราชการ ถ้าข้าราชการมีคุณธรรมและความยุติธรรมย่อมเป็นที่รักใคร่และไว้วางใจได้สำหรับประชาชน

๕. ช่วยแก้ปัญหาของชาวชนบท ข้าราชการในชนบทส่วนใหญ่จะมีความรู้มากกว่าชาวบ้าน จึงควรเป็นที่พึ่งของชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านผู้ใดได้รับความทุกข์ก็เอาใจใส่ที่จะจัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่พวกเขา โดยไม่มีการเลือกที่รักมักที่ชัง สิ่งใดที่เกินกำลังจะช่วยเหลือชาวบ้านได้ ก็ควรจะรายงานผู้บังคับบัญชาไปตามลำดับชั้น หรือปรึกษากับผู้นำในชุมชน เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือพระภิกษุในหมู่บ้าน ช่วยกันแก้ปัญหา เป็นต้น

๖. รับนโยบายที่ดีของรัฐบาลมาปฏิบัติ เมื่อใดที่รัฐบาลหรือผู้บังคับบัญชาในระดับต่าง ๆ กำหนดนโยบายที่ดีให้มา ก็ควรจะรับสนองนโยบาย

นั้นให้เป็นจริงขึ้นมา เช่น รัฐบาลกำหนดราคาข้าวเปลือกในราคาหนึ่ง ก็ควรจะช่วยรักษามลประโยชน์ของชาวนา ไม่ใช่ไปเข้ากับพ่อค้าหรือเจ้าของโรงสีกดราคาข้าวของชาวนาเป็นต้น หรือถ้ารัฐบาลส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวก็แนะนำและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทำสวนครัวให้แก่ประชาชน ถ้าทำได้เช่นนี้ชาวชนบทก็จะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๗. เปลี่ยนทัศนคติของชาวบ้านไปในทางที่ดี ชาวชนบทของไทยส่วนใหญ่มักมีทัศนคติที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชนบทหรือพัฒนาสังคม อาทิ เช่น ชอบเล่นการพนัน นิยมดื่มสุรา มีงานการก็มักจะหน้าใหญ่ใช้เงินฟุ่มเฟือย ตัวอย่างเช่น งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพ งานแต่งงาน ฯลฯ บางคนยอมกู้เงินมาจัดงานเพื่อรักษาหน้าตาของตนเอง สิ่งเหล่านี้ข้าราชการควรเปลี่ยนทัศนคติให้ประชาชนรู้จักประหยัด รู้จักละเว้นอบายมุข ไม่ใช่ส่งเสริมหรือไปให้ความร่วมมือต่อทัศนคติที่ผิด ๆ ของชาวบ้าน

๘. มีความกล้าหาญ และกล้านำประชาชนไปในทางที่ถูกต้อง ในการทำงานในท้องถิ่นชนบทจะต้องเผชิญปัญหาความขัดแย้งกับผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ผู้มีอิทธิพลเหล่านี้อาจมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีและมีอำนาจมืดอย่างมากมาย บางครั้งบุคคลเหล่านี้จะกระทำผิดกฎหมาย เช่น ค่าของเถื่อน เปิดบ่อนการพนัน โกงที่ดินชาวบ้าน ตัดไม้ทำลายป่า ฯลฯ ข้าราชการในชนบทต้องเป็นผู้กล้าหาญที่จะไม่ยอมอ่อนน้อมต่ออิทธิพลมืดเหล่านี้ ในกรณีที่ไม่ได้ ก็อาจไม่ต้องสู้แต่ก็จะไม่ให้ความร่วมมือกับพวกทุจริตชนเหล่านี้ แต่ถ้าในกรณีที่อาจสู้ได้ก็ควรรวมกลุ่มชาวบ้านรักษามลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่

ทั้งหมดนี้เป็นลักษณะคร่าว ๆ ของข้าราชการที่ดีที่จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาชนบท สำหรับข้าราชการที่ต้องทำงานในชนบทเป็นโครงการ ไม่ใช่งาน

ประจำวัน ก็ควรมีวิธีการทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่ทางราชการกำหนด **การทำงานขึ้นใจ ๆ ในการพัฒนาชนบทนั้น ควรมีขั้นตอนง่าย ๆ ดังต่อไปนี้**

ก. เสนอแพร่ความคิด ก่อนจะริเริ่มโครงการใด ๆ ควรมีการเผยแพร่ความคิด และหาความร่วมมือจากชาวบ้านก่อน ถ้ามีชาวบ้านให้ความร่วมมือมากพอ จึงควรริเริ่มดำเนินการในขั้นต่อไป ในการเผยแพร่ความคิดเห็น อาจเรียกประชุมชาวบ้าน หรือประชุมสภาตำบล หรือเข้าหาผู้นำท้องถิ่น แล้วกระจายความคิดที่เราต้องการจะทำออกไป ควรจำหลักไว้ว่า ถ้าชาวบ้านเกิดความต้องการ (Need) และเห็นชอบด้วยกับโครงการแล้ว การทำงานก็จะบรรลุผลสำเร็จได้ง่าย

ข. แสวงหาข้อเท็จจริง ควรสำรวจข้อมูลและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เช่น นโยบายจากผู้ใหญ่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ควรแสวงหาข้อเท็จจริงให้มากที่สุด ถ้ามีปัญหาใด ๆ ก็ควรแก้ปัญหาเสียก่อน อาทิเช่น ถ้าจะตัดถนนสักสายในหมู่บ้าน จำเป็นต้องมีผู้สละที่ดินที่ถนนจะตัดผ่าน ก็ต้องให้เจ้าของที่ดินยินยอมก่อน หรือถ้าจะทำงานชิ้นหนึ่ง มีแต่เงินค่าวัสดุอุปกรณ์ แต่ขาดแรงงานก็ควรหาข้อมูลก่อนว่าชาวบ้านคนใดบ้างที่จะสละแรงงานได้ มีจำนวนเท่าใด เป็นต้น

ค. วางแผนงาน ในการวางแผนงานอาจจะวางคนเดียวแล้วนำเสนอต่อสภาตำบล หรือคณะกรรมการพัฒนาตำบลหรือคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ในรายละเอียดของแผนจะต้องรู้ว่า ใครรับผิดชอบในการทำอะไร ระยะเวลาดำเนินการนานเท่าใด เริ่มเมื่อใด จะเสร็จเมื่อใด ฯลฯ หรือถ้าไม่อาจวางแผนคนเดียว ก็ควรมหาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้นำท้องถิ่นสักคนหนึ่งมาร่วมวางแผน แผนที่ดีควรมีรายละเอียด

มากที่สุด และจะต้องมีความเป็นไปได้ด้วย

ง. ลงมือทำ ในการลงมือทำนั้น ข้าราชการผู้รับผิดชอบในแผนงานหรือโครงการ จะต้องคอยควบคุมและให้กำลังใจผู้ปฏิบัติงาน จะต้องคอยรับฟังปัญหาอุปสรรคระหว่างการทำงาน และคอยแก้

ปัญหาต่าง ๆ ต้องพยายามให้งานเสร็จไปตามขั้นตอน
ที่วางแผนไว้ นอกจากนี้อาจให้ความช่วยเหลือใน
ด้านอื่น ๆ เช่น หากคนช่วยส่งเสบียงเลี้ยงดูในระหว่าง
การทำงาน เป็นต้น

๘. ติดตามและประเมินผล เมื่องานเสร็จลง
ก็ควรมีการติดตามและประเมินผลว่า งานได้รับผล
สัมฤทธิ์เพียงใด มีผู้ให้ความร่วมมือมากน้อยเพียงใด
ผลงานดีมากน้อยเพียงใด เป็นประโยชน์แก่ชาวบ้าน
เพียงใด และชาวบ้านมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน
และช่วยกันรักษาสิ่งที่สร้างขึ้นมาแล้วเพียงใด ถ้ามี
ข้อบกพร่องก็เก็บไว้เป็นบทเรียนในการทำโครงการ
ครั้งต่อไป

ขั้นตอนต่าง ๆ ทั้ง ๕ ขั้นตอนนี้ มีอยู่ในการ
ฝึกอบรมพัฒนาการอยู่แล้ว ส่วนข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ
จะนำไปใช้ก็คงได้ประโยชน์เหมือนกัน

กล่าวโดยสรุป ข้าราชการในชนบทเป็นตัว
จักรกลตัวเล็ก ๆ ของรัฐบาล แต่มีความสำคัญต่อ

การพัฒนาประเทศอย่างมาก ถ้าข้าราชการเหล่านี้
มีความรู้ มีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างดี
และมีจริยธรรมสูง แน่แน่นอนว่าโครงการไม่ว่า
ใหญ่หรือเล็กที่รัฐบาลมีนโยบาย ก็คงจะประสบ
ผลสำเร็จ ในกรณีนี้ข้าราชการผู้ใดมีความผิด แล้วมี
การโยกย้ายไปอยู่ในชนบทที่ห่างไกลนั้น ผู้เขียนไม่
เห็นด้วยเลย เพราะถ้าไม่แก้นิสัยของเขาแล้ว เขาก็อาจ
นำความเดือดร้อนไปสู่ชาวบ้านอีกก็เป็นได้ แต่ข้าราชการ
ผู้ใดที่ทำความดี แล้วถูกย้ายไปอยู่ในชนบท
ก็อย่าได้เสียกำลังใจ จงถือเป็นโอกาสที่เราจะได้รับ
ใช้ประชาชนผู้ยากไร้ แล้วเราจะได้รับความสุขใจใน
การทำงานร่วมกับพี่น้องชาวชนบท และหากชาวบ้าน
ประทับใจในคุณความดีของข้าราชการในชนบท
เขาก็ร่วมมือกับทางราชการในการพัฒนาท้องถิ่น
หรือสังคมแวดล้อมตัวเขา และนี่คือเคล็ดลับใน
การพัฒนาชนบทให้เกิดสัมฤทธิ์ผล

กฎหมายและระเบียบใหม่

ข้อมความเข้าใจ เกี่ยวกับ กฎหมายล้างมลทิน

เดือนนี้มีเรื่องน่าสนใจที่แม้ว่าจะไม่ได้เป็นระเบียบหรือหนังสือเวียนโดยตรง แต่ก็เป็นการข้อมความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งเบื้องหลังของการออกหนังสือข้อมความเข้าใจของสำนักงาน ก.พ. ฉบับนี้เนื่องจากว่า เดิมสำนักงาน ก.พ. ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปรับอัตราเงินเดือนให้แก่ข้าราชการที่ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน แล้วต่อมาได้เลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นว่า อัตราเงินเดือนของผู้นั้นจะต้องได้รับต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับที่ได้เลื่อนขึ้นไปแต่งตั้งจำนวน ๑ ขั้น (ว.๖/๒๕๒๕) ต่อมาเมื่อกฎหมายล้างมลทินใช้บังคับ ก็มีปัญหาว่า ผู้ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น และอยู่ในเกณฑ์ได้รับล้างมลทินภายหลังได้รับการเลื่อนระดับสูงขึ้นจะได้รับเงินเดือนขั้นต่ำของ

ระดับที่ได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งหรือไม่ สำนักงาน ก.พ. ก็วางหลักเกณฑ์ตามแนวมติ คือ จะได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับที่เลื่อนขึ้นแต่งตั้งจำนวน ๑ ขั้น ก็เลยมีปัญหามาว่า ทำไมเล่าถึงเป็นเช่นนั้น ก็เลยมีการหยิบยกปัญหาขึ้นมาขัดฝุ่นกันใหม่ และที่สุดก็ยุติลง โดยสรุปความได้ว่า ว.๖/๒๕๒๕ นี้จะใช้กับกรณีทั่วไปเท่านั้น คือ เป็นกรณีที่มีการลงโทษลดขั้นเงินเดือนหลังได้เลื่อนขึ้นสูงขึ้น โดยไม่มีกฎหมายล้างมลทินเข้ามาเกี่ยวข้องเลย แต่ถ้ามีกฎหมายล้างมลทินเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยผู้ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือนและได้รับการล้างมลทิน แล้วได้เลื่อนขึ้นสูงขึ้น ก็จะได้รับเงินเดือนขั้นต่ำของขั้นนั้น ๆ เลยทันที ดังนั้น เพื่อป้องกันความสับสน สำนักงาน ก.พ. จึงได้มีหนังสือฉบับนี้ออกมาข้อมความเข้าใจอีกทีหนึ่งเท่านั้นเอง

ที่ นร ๐๖๐๔/๒๗๗๑

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กท ๑๐๓๐๐

๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๖

เรื่อง การปรับอัตราเงินเดือนให้แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งได้รับการล้างมลทินและได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วยมีส่วนราชการบางแห่งหรือไปยังสำนักงาน ก.พ.ว่า ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดซึ่งถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือนและได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ แล้ว ขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ถ้าข้าราชการผู้นั้นได้รับเงินเดือนยังไม่ถึงขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการปรับอัตราเงินเดือนให้ข้าราชการดังกล่าวได้รับสูงขึ้นตามข้อ ๔ ของหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๔/ว.๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๕ ใช่หรือไม่อย่างไร

สำนักงาน ก.พ.ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วขอข้อมความเข้าใจว่า มติ ก.พ.ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๔/ว.๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๕ นั้น ใช้กับกรณีการปรับอัตราเงินเดือนให้แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือนแล้วต่อมาได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นในกรณีทั่ว ๆ ไปเท่านั้น ไม่อาจนำมาใช้กับกรณีของผู้ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้ เพราะพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่จะให้ผู้ได้รับการล้างมลทินแล้วมีสิทธิสมบูรณ์เช่นเดียวกับบุคคลทั้งหลายที่ได้ได้โดยถูกลงโทษทางวินัย ฉะนั้น หากข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งได้รับการล้างมลทินผู้ใดได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นตามปัญหาข้างต้น ผู้บังคับบัญชาก็จะต้องดำเนินการปรับอัตราเงินเดือนให้ข้าราชการดังกล่าวได้รับในขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งนั้นตามข้อ ๒ ข้อ ๓ หรือข้อ ๔ ของหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว.๗ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑ หรือตามข้อ ๒ ของหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๑/ว.๒๘ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๑ หรือตามข้อ ๘ ของหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว.๑๕ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๒ แล้วแต่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

อนึ่ง หากส่วนราชการนี้มีหน่วยงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่ในส่วนภูมิภาค กรณีนี้ ควรจะได้สำเนาเอกสารฉบับนี้ไปให้ข้าราชการซึ่งไปปฏิบัติหน้าที่ราชการประจำอยู่ในหน่วยงานดังกล่าวทราบ ทั้งนี้ เพื่อข้าราชการข้างต้นจะได้ใช้เป็นแนวทางสำหรับปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

(ลงชื่อ)

ขอแสดงความนับถือ
ไสร็จ สุจริตกุล
(นายไสร็จ สุจริตกุล)
เลขาธิการ ก.พ.

กองกฎหมายและระเบียบ

โทร. ๒๘๑๙๔๕๑

ด้วยอภินันทนาการ

จาก

บริษัท ยูไนเท็ดมิลล์ จำกัด

วินัยข้าราชการ

อุทาหรณ์ ก่อนทำผิด

เอกศักดิ์ ตรีภรณาสวัสดิ์

เดือนพฤศจิกายน หลังจากพายุโซนร้อน ดี-เปรสชัน ระลอกแล้วระลอกเล่า โดมกระหน่ำเข้ามาสู่ประเทศไทยแล้ว หันมองไปทางไหนก็เห็นแต่สายน้ำท่วมนองไปทั่วหน้ากัน ไม่ว่าจะในกรุงเทพฯ เมืองฟ้าอมรหรือต่างจังหวัด มากบ้างน้อยบ้าง แล้วแต่สภาพของพื้นที่บริเวณนั้น ๆ บางแห่งน้ำลึกมากจนถึงขนาดต้องใช้เรือแทนรถยนต์กันแล้ว ซึ่งก่อให้เกิดความไม่สะดวกนานาประการแก่ผู้ที่อยู่อาศัยในย่านนั้น ๆ โดยเฉพาะบรรดาผู้ที่อยู่ในกรุงเทพฯ เวลาออก

จากบ้านไปทำงาน จำต้องมีเสื้อผ้าติดตัวไป ๒ ชุด ชุดแรกเป็นเสื้อยืด กางเกงขาสั้น และรองเท้าแตะสวมติดตัวไปทำงาน และชุดที่สองก็เป็นเสื้อเชิ้ต กางเกงขายาว และรองเท้ากับถุงเท้าบรรจุอยู่ในกระเป๋าเดินทางบ้าง ถุงกระดาษบ้าง ตามแต่สะดวก เพื่อจะได้นำไปผลัดเปลี่ยนเมื่อเดินทางไปถึงที่ทำงานของแต่ละบุคคล ดูไปแล้วมันทุกฝักรุเล ไม่ทราบว่าจะพูดอย่างไรดี ถึงจะบรรยายได้ถูกต้องตรงกับสภาพที่เป็นจริงนะครับ เขาจะหันมาติดตามดูกันดีกว่าว่าอุทาหรณ์ของ

ผู้ที่ทำงานในแวดวงธุรกิจการค้าที่ทางราชการเกี่ยวข้อง อยู่จะมีอะไรอีกบ้าง ต่อจากนั้นก็เป็นการปูจลา วิสัยนา ทางวินัย ตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ต่อจากเดือนที่แล้วมาบอกกล่าวกันอีกเช่นเคยครับ

ตรวจสอบ

ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้นายทิ่ง ทำหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของพ่อค้าที่จะส่งออกไปยังต่างประเทศ แต่นายทิ่งมิได้ไปทำการตรวจสอบสินค้าตามที่ได้รับมอบหมายผู้บังคับบัญชาทราบเรื่องจึงสั่งให้เจ้าหน้าที่คนอื่นไปตรวจสอบแทน การกระทำของนายทิ่ง เป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ และละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับ คือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๒ เดือนนี่ก็เป็นเรื่องของคนมีหน้าที่แล้วไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอีกเช่นกัน ผลที่ได้รับมันรุนแรงพอสมควรทีเดียวนะครับ

ส่งใบลาล่าช้า

นายสุด ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่สืบราคาสินค้าชั่วคราวในจังหวัดแห่งหนึ่ง โดยผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้อยู่ในความควบคุมดูแลของหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดแห่งหนึ่ง ปรากฏว่าขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการนั่นเอง นายสุดหยุดราชการไปเพราะเจ็บป่วย แล้วส่งใบลาล่าช้าเกินสมควรหลายครั้งโดยไม่มีเหตุผลและความจำเป็นการกระทำของนายสุด เป็นการไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของราชการ ตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนพ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับ คือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๓ เดือนนี่ก็

เป็นโทษของการส่งใบลาล่าช้าสงสัยว่าจะป่วยการเมืองละครมัง

จดทะเบียนเลข

นายอ้วน ได้รับคำขอจดทะเบียนกรรมการเรื่องหนึ่ง แล้วได้ส่งเรื่องให้กรมพิจารณา ซึ่งกรมได้มีหนังสือสั่งการให้ดำเนินการแก้ไขหลายประการและมีข้อหนึ่งว่าขอให้กรรมการผู้มีอำนาจตามคำขอเป็นผู้ลงลายมือชื่อในคำขอพร้อมกับวงเล็บลายมือชื่อไว้ด้วย นายอ้วน ได้ดำเนินการแก้ไขตามที่กรมสั่งการเป็นบางส่วน แล้วรีบจดทะเบียนกรรมการให้แก่ผู้ยื่นคำขอในวันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากกรมทันที ทั้งที่มีได้ให้กรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อตามคำขอเป็นผู้ลงลายมือชื่อ เมื่อนายอ้วน รับจดทะเบียนกรรมการแล้ว บุตรชายของผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อได้ยื่นคำขอหนังสือรับรองรายชื่อกรรมการ และกรรมการที่มีอำนาจลงลายมือชื่อผูกพันบริษัทด้วย นายอ้วน ก็ได้ดำเนินการออกหนังสือรับรองให้ไปโดยมิได้ตรวจสอบให้ละเอียดรอบคอบ ทำให้หนังสือรับรองดังกล่าวไม่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง อาทิเช่น จำนวนและรายชื่อกรรมการและกรรมการผู้จัดการที่มีอำนาจลงลายมือชื่อเป็นสำคัญผูกพันบริษัทได้ แทนที่จะเป็นชื่อบิดากลับเป็นชื่อบุตร-ตามความเป็นจริง แต่ไม่ตรงกับหลักฐานของทางราชการ เพราะบิดาได้ลาออกจากตำแหน่งกรรมการผู้จัดการแล้ว แต่ยังมีได้ดำเนินการจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ การกระทำของนายอ้วน ยังฟังไม่ได้แน่ชัดว่า นายอ้วน มีเจตนาไม่สุจริตแต่อย่างใด คงเป็นเพียงไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับ คือ ตัดเงินเดือน

๑๐% ๔ เดือน โดยลดโทษลงมาจากลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เพราะเพิ่งรับตำแหน่งใหม่มีประสบการณ์น้อยนี่แหละโทษของการดำเนินการไปโดยไม่ละเอียดรอบคอบ จนเกิดเป็นเรื่องเป็นราวขึ้นใหญ่โตทีเดียวนะครับ

น้ำมันและค่านม

นายสี ได้เขียนใบสั่งซื้อน้ำมันเป็นชินชนิดซูเปอร์แทนน้ำมันเป็นชินชนิดธรรมดา จำนวน ๑๒๗ ลิตร มาใช้กับรถของทางราชการ โดยไม่ได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาแต่อย่างใด และเมื่อทางราชการได้อนุมัติให้ปรับปรุงค่าเช่าอาคารสำนักงานสูงขึ้นตามคำขอของผู้ให้เช่าแล้ว นายสี ก็ได้ไปขอเงินเป็นค่านมลูก จำนวน ๒๐๐ บาท จากผู้ให้เช่าเป็นค่าตอบแทนในการทำเรื่องขอขึ้นค่าเช่าอาคารสูงขึ้น แต่ผู้ให้เช่าไม่ให้ นอกจากนั้นยังกล่าวหาจาหยาบคายกับข้าราชการสตรีอีกด้วย การกระทำของนายสี เป็นการไม่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ไม่สุภาพเรียบร้อยและไม่รักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการ และทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๖๔ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับ คือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๓ เดือนอยากจะทำใช้น้ำมันเป็นชินซูเปอร์โดยไม่ขออนุมัติก่อนก็เลยเกิดเรื่องขึ้น นอกจากนั้นก็ยังไปขอเงินผู้ให้เช่าอาคารอีก แม้ว่าตนจะเป็นคนเดินเรื่องให้ก็ตาม แต่ก็เป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำนะครับ

ซ่อมแซมสำนักงาน

ทางราชการได้เช่าอาคารของเอกชนเป็นสำนักงาน และบ้านพักของข้าราชการด้วย นายลองเห็นว่า อาคารที่เช่าประตูเข้า - ออกคับแคบและไม่แข็งแรง

อีกทั้งห้องมีดอบบ้าว ไม่เหมาะสมและไม่ปลอดภัยที่จะเป็นสำนักงานและบ้านพัก นายลองจึงได้อนุมัติจ่ายเงินหมวดค่าวัสดุประเภทอื่นไปจัดซื้อวัสดุและซ่อมแซมอาคารสำนักงานดังกล่าว โดยที่ในใบแจ้งเงินจัดสรรและบัญชีรายละเอียดเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายมิได้ระบุไว้ และเป็นการอนุมัติจ่ายเงินผิดประเภท ซึ่งนายลอง ไม่มีอำนาจที่จะอนุมัติจ่ายได้ เพราะว่าการซ่อมแซมอาคารที่ทางราชการเช่าเป็นสำนักงานและบ้านพักของข้าราชการนั้น ควรตกเป็นหน้าที่ของเจ้าของอาคารผู้ให้เช่า การกระทำของนายลอง เป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ และไม่เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๔ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับ คือ ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้นนี่แหละ คือ ผลของการซ่อมแซมบำรุงรักษาที่ทำงาน ซึ่งเป็นของเอกชนโดยให้เงินของหลวงซึ่งเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ นะครับทีหลังอย่าทำ ๆ ๆ

สืบราคาเพลิน

กรมส่งนายเทพ ไปปฏิบัติงานสืบราคาสินค้า ในจังหวัดแห่งหนึ่งทางภาคเหนือ ต่อมากรมส่งนางสาวพลอย มาปฏิบัติหน้าที่แทน โดยให้นายเทพชี้แจงลักษณะตลาดและข้อที่ควรปฏิบัติให้นางสาวพลอยทราบให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่นางสาวพลอย เดินทางไปถึงแล้วให้นายเทพ เดินทางกลับเข้ากรมทันที เมื่อนางสาวพลอย ได้เดินทางไปถึงจังหวัดและเข้ารายงานตัวเพื่อปฏิบัติราชการ แต่นายเทพได้มอบหมายงานเสร็จแล้ว กลับมิได้รับเดินทางกลับ มาปฏิบัติหน้าที่ราชการที่กรมทันทีแต่อย่างใด หลังจากนั้นอีก ๑๕ วัน นายเทพจึงได้กลับมารายงานตัวที่กรม นอกจากนั้นนายเทพ ยังได้ขาดการอยู่เวร

รักษาสถานที่ราชการอีกด้วย การกระทำของนายเทพ เป็นการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบของทางราชการ และละทิ้งหน้าที่ราชการ แต่ยังไม่เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๗๑, ๗๔ และมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับ คือ ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น**ข้อ.....ไม่รู้ว่าจะไปสืบราคาสินค้าของชาวเขาเผ่าไหนอยู่เนี่ย จึงกลับมาซ้ำเช่นนี้**

ปจดา ข้าราชการระดับ ๔ ในอำเภอแห่งหนึ่งปฏิบัติงานล่าช้า เจือยชา แกล้งหน่วงเหนี่ยว ไม่อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อราชการ จนกระทั่งนายอำเภอรายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นี้ พร้อมกับขอให้แต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมไปดำรงตำแหน่งแทน ผู้บังคับบัญชาได้ให้ผู้ตรวจการเขตไปลำดับรับฟังพฤติการณ์แล้ว ผู้ตรวจการเขตได้มีบันทึกลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๒๒ รายงานต่ออธิบดีว่า ผู้นี้มีพฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ควรแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน อธิบดีได้บันทึกในท้ายรายงานดังกล่าว เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๒๒ ว่า มอบผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่พิจารณา แต่ปรากฏว่าจังหวัดได้มีคำสั่งลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๒๒ สั่งอนุญาตให้ผู้นี้ลาออกจากราชการได้ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ เช่นนี้ กรมจะมีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นทำการสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยผู้นี้ได้หรือไม่เพียงใด

วิสัยนา ปัญหาทำนองเดียวกันนี้ ก.พ. ได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไว้ว่า การที่มีราษฎรให้ด้อยค่าต่อผู้ตรวจการเขตว่า ผู้นี้เรียกรับเงินค่าธรรมเนียมหรือค่ารังวัด โดยออกใบเสร็จรับเงินให้ไม่เต็มจำนวน หรือ

ไม่ออกใบเสร็จรับเงินให้เลย และผู้ตรวจการเขตได้มีบันทึกรายงานต่ออธิบดีก่อนที่ผู้นี้จะออกจากราชการแล้วว่า พฤติการณ์ของผู้นี้เป็นกรกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถือได้ว่าผู้นี้มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนวันที่ผู้นี้ออกจากราชการ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่จะสั่งดำเนินการสอบสวนและพิจารณาโทษทางวินัยได้ (สำนักงาน ก.พ. ตอบข้อหารือกรมที่ดิน ตามหนังสือ ที่ สร ๐๗๐๙/๑๖๙๓๔๓ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓)

ปจดา นายธรรมา ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งระดับ ๑ และในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอรายงานจังหวัดว่าผู้นี้ขาดราชการตั้งแต่วันที่ ๓ - ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นวันรายงานเป็นเวลา ๑๗ วัน และยังไม่มาปฏิบัติราชการ นอกจากนี้ยังได้ขาดราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ มาก่อนแล้ว ควรลงโทษไล่ออกจากราชการ และมีความเห็นเกี่ยวกับการรับรองผลการปฏิบัติราชการว่าไม่สมควรให้รับราชการต่อไป ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงสั่งให้นายธรรมา ออกจากราชการ ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ตั้งแต่วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๒ แล้วรายงานมา กรมพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้นี้มีพฤติการณ์ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเกินกว่า ๑๕ วัน เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ข้อ ๑ (๒) จะต้องลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ เช่นนี้ ในกรณีที่มีหลักฐานว่า ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นได้กล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงไว้แล้วก่อน

ที่จังหวัดสั่งให้ออก ผู้บังคับบัญชาจะสั่งดำเนินการสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัย ตามมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้เพียงใดหรือไม่

วิสัยนา ปัญหาทำนองเดียวกันนี้ ก.พ. ได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไว้ว่า การพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ออกจากราชการไปแล้ว มาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการได้ ถ้าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นมีกรณีถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำผิดอาญาวันแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษอยู่ก่อนออกจากราชการ สำหรับกรณีของข้าราชการผู้นี้ แม้ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอจะได้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดว่าผู้นี้ละทิ้งหน้าที่ราชการ ควรไล่ออกจากราชการ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๒ ก็ตาม แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วสั่งให้ผู้นี้ออกจากราชการตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ตั้งแต่วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๒ จะต้องถือว่าผู้นี้ได้ออกจากราชการไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๒ ดังนั้น การที่ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดกล่าวหาว่าผู้นี้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๒ จึงกลายเป็นการกล่าวหาภายหลังจากที่ผู้นี้ได้ออกจากราชการไปแล้ว ผู้บังคับบัญชาจึงไม่มีอำนาจ ตามมาตรา ๘๙ ที่จะสั่งดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นี้

อย่างไรก็ดี เรื่องนี้เมื่อจังหวัดสั่งให้ผู้นี้ออกจากราชการแล้ว ก็จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ ต้องส่งรายงานการสั่งให้ออกจากราชการนั้นตามลำดับจนถึงปลัดกระทรวง และถ้าปลัดกระทรวงผู้บังคับบัญชาของผู้นี้ซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้ว่าราชการจังหวัดผู้สั่งดังกล่าวพิจารณาเห็นว่า กรณีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ปลัดกระทรวงก็มีอำนาจดำเนินการต่อไปตามนัยที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๒ วรรคสาม ดังนั้นถ้าอธิบดีเห็นว่า ข้อเท็จจริงในกรณีเดียวกันกับที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ผู้นี้ออกจากราชการ ตามมาตรา ๔๖ นั้น เป็นกรณีที่ผู้นี้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ย่อมที่จะรายงานเสนอปลัดกระทรวงเพื่อพิจารณาดำเนินการ ตามมาตรา ๙๒ วรรคสามได้(สำนักงาน ก.พ. ตอบข้อหารือกรมการปกครองตามหนังสือ ที่ สร ๐๗๐๙/๑๗๑๗๘๘ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๒๓)

ปูลงา จังหวัดได้สั่งลงโทษไล่ออกจากราชการผู้นี้ให้ออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๓ อันเป็นวันละทิ้งหน้าที่ราชการเป็นต้นไป ตามคำสั่งจังหวัดลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๒๓ แต่ก่อนวันออกคำสั่งดังกล่าว จังหวัดได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๒๓ สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้นี้ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการอีกกรณีหนึ่ง และการสอบสวนถึงที่สุดโดย อ.ก.พ. จังหวัดมีมติให้ไล่ออกจากราชการฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เช่นนี้ จังหวัดจะมีอำนาจสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการในกรณีหลังอีกได้หรือไม่ และหากกระทำได้จะสั่งไล่ออกตั้งแต่เมื่อใด

วิสัยนา ปัญหาทำนองเดียวกันนี้ ก.พ. ได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไว้ว่า การที่ผู้บังคับบัญชา จะสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการพลเรือนสามัญที่ออกจากราชการไปแล้ว ตามมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ก็ต่อเมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้น มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำ

ผิดวินัยอย่างร้ายแรงตั้งแต่ผู้นั้นยังรับราชการอยู่ ข้อเท็จจริงของเรื่องนี้ปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๒๓ นายอำเภอได้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้นี้ว่า ราษฎร จำนวน ๓ ราย ได้ร้องเรียนกล่าวโทษผู้นี้ว่าราษฎรได้นำ น.ส.๒ ไปติดต่อขอออก น.ส.๓ จำนวน ๒ ราย เมื่อออก น.ส.๓ เสร็จแล้วไม่ยอมมอบ น.ส.๓ ดังกล่าวคืนให้กับเจ้าของที่ดิน กลับนำ น.ส.๓ ทั้งสองฉบับไปวางเป็นประกันเงินกู้ของตน ทำให้ราษฎรต้องนำเงินไปไถ่ถอน น.ส.๓ กลับมาจากผู้ให้กู้ ส่วนราษฎรอีกรายได้นำ ส.ค.๑ มาติดต่อขอออก น.ส.๓ เช่นกัน ผู้นี้ได้ให้ราษฎรพิมพ์ลายนิ้วมือไว้ในแบบฟอร์มใบมอบอำนาจที่ยังมิได้กรอกข้อความไว้ ภายหลังเมื่อได้ออก น.ส.๓ แล้ว กลับนำใบมอบอำนาจดังกล่าวซึ่งกรอกข้อความมอบอำนาจให้ตนเองพร้อมกับ น.ส.๓ ฉบับนั้นไปทำสัญญาขายฝากให้บุคคลอื่น โดยเจ้าของที่ดินมิได้รู้เห็นยินยอม ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบแล้วจึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๓ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว ก่อนที่จังหวัดจะมีคำสั่งลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๒๓ สั่งลงโทษไล่ผู้นี้ออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๓ อันเป็นวันละทิ้งหน้าที่ราชการ กรณีนี้จึงถือได้ว่า ผู้นี้มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงอยู่ก่อนวันที่จะถูกไล่ออกจากราชการ ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงยังคงมีอำนาจตามนัยมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่จะสั่งลงโทษไล่ผู้นี้ออกจากราชการในกรณีหลังได้อีกและต้องสั่งไล่ออกตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๓ อันเป็นวันที่ต้องออกจากราชการตามคำสั่งลงโทษลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๒๓ เป็นต้นไป ตามนัยข้อ ๔ (๗) ของระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยวันออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ. ๒๕๑๘

(สำนักงาน ก.พ. ตอบข้อหารือกรมที่ดิน ตามหนังสือที่ สร. ๐๗๑๑/๗๐๖๕๔ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๔)

ปุจฉา ข้าราชการผู้นั้น มีกรณีตั้งหากคดีอาญา ฐานปลอมแปลงตราเครื่องหมายของศาล และปลอมแปลงเอกสารในการปล่อยตัวผู้ต้องขังกับเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด และทำหนังสือรับรองเอกสารอันเป็นเอกสารเท็จและถูกสั่งพักราชการ ๒ ครั้ง ในกรณีดังกล่าว โดยมีได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไว้ก่อน เช่นนี้ ภายหลังเมื่อผู้นี้ครบเกษียณอายุพ้นจากราชการไป และผลการดำเนินคดีอาญาถึงที่สุดให้ยกฟ้องปล่อยตัวพ้นข้อหาไป ภายหลังผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้นี้ในเรื่องเกี่ยวกับผู้นี้ต้องหากคดีอาญาอีกได้หรือไม่

วิสัชนา ปัญหาทำนองเดียวกันนี้ ก.พ. ได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไว้ว่า ผู้บังคับบัญชามีอำนาจตามมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่จะสั่งดำเนินการสอบสวนและพิจารณาโทษทางวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ออกจากราชการไปแล้วได้ต่อเมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตั้งแต่ผู้นั้นยังรับราชการอยู่ แต่โดยที่ข้อเท็จจริงกรณีนี้ปรากฏว่า ผู้นี้ยังคงรับราชการอยู่ และผู้บังคับบัญชาได้ทราบแล้วว่าผู้นี้ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงเป็นการสมควรที่ผู้บังคับบัญชาจะได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ให้เป็นการเสร็จสิ้นไปก่อนที่ผู้นี้จะพ้นจากราชการไป โดยผลของกฎหมายเพราะครบเกษียณอายุ (สำนักงาน ก.พ. ตอบข้อหารือกรมราชทัณฑ์ ตามหนังสือที่ สร ๐๗๑๑/๘๑๙๖๓ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๒๔)

อนาที่

นายประสิทธิ์ พิกุล ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางคนปัจจุบัน เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ ที่ตำบลวังกระโจม อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก การศึกษา จบตรีศึกษาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเมือง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ และเป็นธรรมศาสตร์บัณฑิตเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒

รับราชการเป็นข้าราชการลูกหม้อของกระทรวงยุติธรรมตลอดมาโดยเริ่มจากรับราชการเป็นเสมียนศาลจังหวัดนครนายกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ และตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นต้นมาได้เริ่มทำงานเกี่ยวกับงานคุมประพฤติ ทั้งในส่วนกลางและในภูมิภาค ในภูมิภาค

ภาคนี้เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสงขลาอยู่ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๑๒ และเมื่อกลับมาอยู่ส่วนกลางก็ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานคุมประพฤติ จนกระทั่งได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นมา

นอกจากนี้แล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นกรรมการคนหนึ่งในคณะกรรมการพัฒนาศาลคดีเด็กและเยาวชนด้วย นับได้ว่าเป็นบุคคลที่คลุกคลีอยู่กับงานด้านนี้มานานที่สุดคนหนึ่งของเมืองไทย

แนะนำองค์กร

สถานพินิจ และคุ้มครองเด็กกลาง

คอลัมน์แนะนำองค์การฉบับเดือนพฤศจิกายน เดือนที่สายฝน อ้อยอิงอยู่ในท้องฟ้า และสายธารายังท่วมทันสองฝั่งแม่น้ำลำคลองอยู่ในขณะนี้ เราจะพาท่านแหวกว่ายสายน้ำไปเยี่ยมเยือน หน่วยงานหนึ่งของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งผู้เขียนเข้าใจว่าประชาชนทั่ว ๆ ไปยังไม่ค่อยรู้จัก หน่วยงานนี้กันแพร่หลายนัก หน่วยงานแห่งนี้ คือ **สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง**

ก่อนที่เราจะก้าวไกลไปถึงขั้นตอนที่ว่า **สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง** เขาทำงาน

อะไรกัน มีหน้าที่ความรับผิดชอบมากมายเพียงใดนั้น เราจำเป็นต้องทราบลักษณะงานของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางโดยทั่ว ๆ ไปก่อนแล้วจึงทำความรู้จักกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง

สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มาตรา ๗ บัญญัติไว้ว่า "สถานพินิจสังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการสถานพินิจ

เป็นผู้บังคับบัญชา สถานพินิจจะจัดตั้งขึ้น ณ ที่ใดและมีเขตอำนาจเพียงใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา" จะว่ากันไปแล้ว เรา ๆ ท่าน ๆ ไม่ค่อยจะคุ้นหูกับคำว่าสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกันสักเท่าไรเลย ดูเหมือนจะคุ้นเคยกับศาลคดีเด็กและเยาวชน หรือที่บุคคลบางหมู่เหล่าเรียกขานกันสั้น ๆ ว่า ศาลเด็ก เสียมากกว่า ฉะนั้นเมื่อพูดถึงสถานพินิจฯ จึงมักจะทำสีหน้างง ๆ แงมไม่ทราบด้วยว่า ที่ทำการของหน่วยงานนี้อยู่ที่ไหน ผู้เขียนเองก็ยังคงคว้างไปชั่วคราว

ในวันที่มีโอกาสไปเยี่ยมเยียนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางแล้วก็ได้ทราบว่าตัวอาคาร ๓ ชั้นที่มีตัวอักษรระบุไว้ชัดเจนว่าศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางซึ่งตั้งอยู่ติดกับศาลอาญา (ด้านคลองหลอด) เป็นที่ทำการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางด้วย

ก็เช่นที่กล่าวมาแล้ว คือผู้คนที่ทั่วไปจะคุ้นกับคำว่าศาลคดีเด็กและเยาวชนมากกว่าสถานพินิจฯ ความจริงแล้วในศาลคดีเด็กและเยาวชนแต่ละแห่งนั้น จำแนกออกได้เป็น ๒ ส่วนคือ เป็นศาลคดีเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งและเป็นสถานพินิจฯอีกส่วนหนึ่ง แต่ก็ต้องจัดไว้ในสถานที่เดียวกัน เพราะสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเป็นหน่วยงานที่รองรับภารกิจของศาลคดีเด็กและเยาวชนนั่นเอง สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เป็นส่วนราชการที่มีหน้าที่ให้การสงเคราะห์เลี้ยงดูและพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนผู้ลี้ภัยระยะหนึ่งเพื่อให้กลับตนเป็นพลเมืองดี ไม่ใช่คุก เรือนจำหรือทัณฑสถาน อันเป็นลักษณะที่คุมขังนักโทษ ตามลักษณะงานของกรมราชทัณฑ์ และโดยที่มีการวิเคราะห์ วิจัยกัน ในหน่วยงานอารยประเทศแล้วว่า เด็กและเยาวชนมีสภาพร่างกายและจิตใจที่ยังอ่อนต่อสติปัญญา ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและความที่

อ่อนต่อโลกเช่นนี้อาจเป็นเหตุให้เด็กถูกชักจูงให้กระทำผิดได้ง่าย เพราะฉะนั้นในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด จึงแยกกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรมสำหรับผู้ใหญ่โดยเด็ดขาด คือศาลจะดำเนินการกระบวนการพิจารณาเป็นพิเศษแตกต่างกับศาลธรรมดาหรือศาลผู้ใหญ่โดยมุ่งการสงเคราะห์ บำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนที่หลงกระทำผิด กฎหมายมากกว่าที่จะมุ่งลงโทษทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนเหล่านั้น

ศาลคดีเด็กและเยาวชนทุกศาลมีผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบตามจำนวนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นสมควร โดยมีอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางเป็นผู้รับผิดชอบในงานของศาลคดีเด็กและเยาวชนทั่วราชอาณาจักรรวมทั้งเป็นผู้รับผิดชอบงานของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทั่วราชอาณาจักรอีกด้วย

ในปัจจุบันนี้มีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กอยู่ ๖ แห่งคือ

๑. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๔๙๕

๒. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสงขลา จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๐๕

๓. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครราชสีมา จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๐๗

๔. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๑๓

๕. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดอุบลราชธานี จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๓

๖. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดระยอง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๒๖

แต่ละสถานพินิจและคุ้มครองเด็กตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น มีเขตอำนาจในการพิจารณาคำพิจารณามากน้อยเพียงใดนั้น ก็ต้องมาดูเขตอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชนก่อน ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนได้กำหนดเขตอำนาจไว้ดังต่อไปนี้

- ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มีเขตอำนาจตลอดท้องที่ กรุงเทพมหานคร

- ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา มีเขตอำนาจตลอดท้องที่ จังหวัดสงขลา

- ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนครราชสีมา

- ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเชียงใหม่

- ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี

- ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดระยอง

อำนาจของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กซึ่งได้จัดตั้งควบคุมศาลคดีเด็กและเยาวชนก็มีเขตอำนาจเช่นเดียวกับศาลคดีเด็กและเยาวชนดังกล่าวมาแล้ว นอกจากนี้สถานพินิจฯ แต่ละแห่งยังต้องรับเด็กหรือเยาวชนจากจังหวัดอื่นที่ศาลจังหวัดนั้น ๆ พิจารณาพิพากษา ให้ส่งตัวไปรับกักขังและอบรมในสถานพินิจเหล่านั้นด้วย

ท่านอาจจะสงสัยว่าเด็กกับเยาวชนแตกต่างกันอย่างไร แล้วกำหนดอายุกันเท่าไรจึงจะเป็นเด็กอายุแคไหนจึงจะเป็นเยาวชน

ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ระบุไว้ว่าเด็กหมายถึงบุคคลที่มีอายุเกิน ๗ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกิน ๑๔ ปีบริบูรณ์ ส่วนเยาวชนหมายถึงบุคคลที่มีอายุเกิน ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ แต่มีได้หมายถึงบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยประการสมควร ผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๗ ปีบริบูรณ์และไม่เกินกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ หมายความว่าเฉพาะ

ขณะกระทำความผิดเท่านั้น โดยศาลคดีเด็กและเยาวชนมีอำนาจพิพากษาให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ฝึกและอบรมในสถานพินิจได้จนถึงอายุไม่เกินกว่า ๒๔ ปีบริบูรณ์ ตัวอย่างเช่น ขณะกระทำความผิดเยาวชนมีอายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ศาลตัดสินให้รับตัวไปฝึกอบรม ๗ ปี ดังนั้นเยาวชนผู้นั้นจะได้รับการปล่อยตัวก่อนอายุย่างเข้า ๒๔ ปีบริบูรณ์เช่นนี้เป็นต้น อย่างไรก็ตามก็ดีหากเยาวชนซึ่งมีอายุเกินกว่า ๑๖ ปีบริบูรณ์ กระทำความผิดอาญาในคดีที่จะส่งต่อไปให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาดมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ทั่ว ๆ ไปคือ

๑. คดีข่มขืนกระทำชำเราและโหรมหึง เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย

๒. คดีฆ่าคนตายโดยเจตนา

๓. คดีจับคนไปเรียกค่าไถ่

๔. คดีชิงทรัพย์

๕. คดีปล้นทรัพย์

หน้าที่และความรับผิดชอบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

สถานพินิจฯ มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับศาลคดีเด็กและเยาวชนตาม พร.บ.วิธี

พิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ดังนี้ ใบด้านคดีอาญา

๑. มีหน้าที่ควบคุมเด็กและเยาวชนผู้ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดไว้ในระหว่างที่มีการสอบสวนหรือพิจารณาคดี หน้าที่นี้ กฎหมายว่าด้วยวิธีการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนระบุไว้ว่าเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายท่านว่าผิดและคดีนั้นจะต้องได้รับการพิจารณาพิพากษาในศาลเด็ก พนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนปากคำเด็กหรือเยาวชนให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมง แล้วพนักงานสอบสวนจะต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังสถานพินิจฯ เพื่อการควบคุมตัวหรือจะปล่อยตัวไปชั่วคราวก็ได้ซึ่งจะอยู่ในดุลพินิจของผู้อำนวยการสถานพินิจฯ

๒. ฝึกอบรมชีวิตของเด็กหรือเยาวชนในด้านต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งหลายที่ปวงของเด็กหรือเยาวชนกับสาเหตุที่กระทำผิด เพื่อรายงานต่อพนักงานสอบสวนและศาล

๓. คอยสอดส่องการประพฤติปฏิบัติของเด็กหรือเยาวชนที่ศาลพิพากษาให้ปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไขให้คุมประพฤติหรือหากศาลพิพากษาให้ฝึกและรับการอบรมในสถานพินิจฯ ทางสถานพินิจฯ

ก็มีหน้าที่ดำเนินการอบรมเด็ก และเยาวชนให้มีความรู้ทั้งใน วิชาสามัญ วิชาชีพและอบรม ปมนิสัยเด็กและเยาวชนเหล่านี้

๔. ดำเนินการสงเคราะห์ภายหลังปล่อยเด็กและเยาวชนแล้ว เช่น ส่งกลับภูมิลำเนาเดิม ติดต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองมารับตัว ให้งานให้ทำ จัดหาผู้อุปการะให้ ในรายชื่อไ้ญาติขาดที่พึ่ง รับตัวไว้ประกอบอาชีพ เป็นต้น

๕. จัดสวัสดิการด้านการกิน อยู่หลับนอน หาเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ประจำตัวให้เด็กและ เยาวชน พร้อมทั้งการเสริมสร้าง สุขภาพพลานามัยการรักษาโรค เมื่อเจ็บป่วย การจัดให้บิดามารดา ผู้ปกครองเข้าเยี่ยมเยียนเด็ก

ในด้านคดีแพ่ง

ผู้เยาว์จะได้รับการคุ้มครอง และรักษามลประโยชน์ในสิทธิ์ และทรัพย์สินของตนเพื่อให้เป็น ไปโดยถูกต้องและเหมาะสมที่สุด แต่ศาลคดีเด็กและเยาวชนมีอำนาจ พิจารณาคดีแพ่งได้จำกัด คดีแพ่ง ที่ฟ้อง หรือร้องขอต่อศาลหรือ กระทำใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้ เยาว์ซึ่งจะต้องบังคับใช้ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีเพียง ๓๒ มาตราเท่านั้น คดีแพ่งที่มี คำฟ้องหรือร้องขอต่อศาลคดีเด็ก และเยาวชนส่วนใหญ่เป็นคดีที่ เกี่ยวกับ

- การขอทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์
- การขออนุญาตทำกิจการค้า ของผู้เยาว์
- การขอให้รับรองบุตร
- การขอถอนอำนาจปกครอง ทรัพย์สิน
- การขอเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์
- การเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู
- การขอถอนอำนาจการปกครอง

ในด้านคดีแพ่ง สถานพิเนจและ คุ้มครองเด็กมีหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับคดีที่ฟ้อง ร้องกัน และพิจารณาว่าสมควร ดำเนินการตามคำฟ้องหรือร้องขอ หรือไม่เพียงใด ตามกฎหมาย กำหนดให้ศาลฟังความเห็นของ ผู้อำนวยความสะดวกสถานพิเนจฯ ที่ผู้ เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเสียก่อน ท่านคงจะได้ทราบเกี่ยวกับงาน โดยทั่ว ๆ ไปของสถานพิเนจและ คุ้มครองเด็กแล้ว และบัดนี้ผู้เขียน ก็ใคร่ขอนำท่านมาสู่เป้าหมายของ คอลัมน์แนะนำองค์การฉบับเดือน พฤศจิกายนนี้ นั่นก็คือ สถาน พิเนจและคุ้มครองเด็กกลาง

สถานพิเนจและคุ้มครองเด็กกลาง เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นควบคู่กับ ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มี ผู้อำนวยความสะดวกสถานพิเนจฯ เป็น ผู้บังคับบัญชาภายใต้บังคับบัญชา ของอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชน กลาง เดิมที่ทำการของสถานพิเนจ และคุ้มครองเด็กกลางอยู่ที่ตึกศาล

แขวงพระนครใต้ ตำบลตลาด น้อย อำเภอสัมพันธวงศ์ ซึ่งเป็น สถานที่ทำการชั่วคราวของศาลคดี เด็กและเยาวชนกลาง ต่อมาศาล คดีเด็กและเยาวชนกลาง ได้ย้าย มาอยู่ที่ทำการปัจจุบันซึ่งติดกับ ศาลอาญาหลักเมือง สถานพิเนจ และคุ้มครองเด็กกลางจึงย้ายมา อยู่ ณ ที่ทำการดังกล่าวด้วย ผู้ อำนวยการสถานพิเนจและคุ้ม คุ้มครองเด็กกลางคนปัจจุบันคือ คุณประสิทธิ์ พิฤกษ์ เป็นข้าราชการ พลเรือนสามัญ ระดับ ๔

สถานพิเนจและคุ้มครองเด็ก กลาง แบ่งส่วนราชการดังนี้

- กองอำนาจการ
- กองแรกรับ
- กองคุมประพฤติ
- กองแพทย์

กองอำนาจการ อยู่ชั้น ๓ อาคารศาลคดีเด็กและเยาวชน กลาง มีหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับ กองอำนาจการคือ งานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานคลัง งาน สงเคราะห์ภายหลังปลดปล่อย งานฝึกและอบรม

กองแรกรับ (บ้านเมตตา) อยู่ถนนแจ้งวัฒนะ หลักสี่ แขวง ทุ่งสองห้อง (ทางแยกไปปากเกร็ด) มีหน่วยงานประกอบด้วย งาน ธุรการ งานอภิบาลและการพิเนจฯ งานฝึกอบรมเบื้องต้น

กองคุมประพฤติ อยู่ชั้น ๒

อาคารศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มีหน่วยงานประกอบด้วย ฝ่ายประมวลข้อเท็จจริงคดีอาญา ฝ่ายประมวลข้อเท็จจริงคดีแพ่ง ฝ่ายควบคุมและสอดส่อง ฝ่ายกำกับการปกครอง ฝ่ายเอกสาร และประชาสัมพันธ์

กองแพทย์ อยู่ชั้นล่างอาคารศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มีหน่วยงานประกอบด้วยฝ่ายนิติเวชและบริการโรคหัวใจ ฝ่ายนิติเวชและบริการด้านสุขภาพจิต ฝ่ายวิชาการและสถานแนะนำเด็ก งานพยาบาลและธุรการกลาง

สำหรับสถานควบคุมเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ในขณะนี้ มีอยู่ ๕ แห่งคือ **สถานแรกรับ (บ้านเมตตา)** สถานแรกรับนี้เป็นหน่วยรับเด็กหรือเยาวชนระหว่างรอผลการสอบสวนและระหว่างรอการพิจารณาของศาล ซึ่งจะรับเด็กหรือเยาวชนชายไว้ทั้งหมด

สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายรุ่นใหญ่ (บ้านกฤษณา) สถานฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนชายรุ่นเล็ก (บ้านมุทิตา) สถานกักและอบรมเด็กและเยาวชนชาย (บ้านอุเบกษา) ทั้ง ๓ แห่งนี้ เป็นสถานฝึกและอบรมตามคำสั่งศาล ตั้งอยู่ที่ถนน ตั้งอยู่ที่ถนน ธรรมพารุส บางนา

สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง (บ้านปราณี) ตั้งอยู่ข้างโรงเรียน ราชินี ขอยท่าข้าม ถนนนพราชมัย ปากคลองตลาด ซึ่งเป็นทั้งสถานแรกรับและสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหญิงโดยเฉพาะ

ในปัจจุบันนี้ ทางสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางได้พยายามฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่ศาลพิพากษาให้เข้าฝึกและอบรม ณ สถานฝึกและอบรมต่าง ๆ ในหลักสูตรที่น่าสนใจ เช่น ให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาวิชาสามัญตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ ให้ได้ฝึกฝนวิชาชีพตามความสมัครใจ โดยพิจารณาจากรยะเวลาที่ศาลกำหนดให้ฝึกอบรมเช่น วิชาด้านช่างไม้ ช่างพิมพ์ ช่างศิลป์ ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมโลหะ ช่างวิทยุและโทรทัศน์ เกษตรกรรม คนตรีและขับร้อง โดยเฉพาะกรรมฝึกวิชาชีพ สาขาช่างเชื่อมโลหะ ช่างยนต์ และช่างไฟฟ้า ขณะนี้มีอาคารสมัครพลเรือนเยอรมัน เข้าไปช่วยสอนให้ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตลอดจนการสนับสนุนในด้านเครื่องมือเครื่องใช้ภายใต้การติดต่อประสานงานของกรมวิเทศสหการ ส่วนเด็กและเยาวชนหญิงก็ได้รับการฝึกวิชาชีพช่างตัดเย็บเพื่อสตรีช่างเสริมสวย นัฏกรรม โภชนาการ

เป็นต้น เด็กและเยาวชนผู้ได้รับการฝึกวิชาชีพส่วนใหญ่จะมีความรู้ความสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ดี นอกจากการให้วิชาความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและวิชาชีพแล้ว ก็มีการพัฒนานิสัยด้วยการอบรมด้านจริยธรรมเพื่อเป็นการฟื้นฟูจิตใจเด็กและเยาวชนส่วนเด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหาทางจิตก็จัดการบำบัดแก้ไขโดยจิตแพทย์และนักจิตวิทยา รวมทั้งนำวิชาลูกเสือเข้าไปสอนเด็กและเยาวชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนานิสัยด้วย นอกจากนี้ก็ให้ฝึกการออกกำลังกาย เล่นกีฬา นัฏกายบริหาร จัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายในด้วย

ดังที่เรียนให้ท่านผู้อ่านได้ทราบตั้งแต่ต้นแล้วว่า สถานพินิจฯ ให้การสงเคราะห์เลี้ยงดู และพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนผู้หลงผิดไประยะหนึ่งเพื่อไม่ให้เขาเหล่านั้นได้กลับตนเป็นพลเมืองดี ขณะนั้นสถานฝึกและอบรมแต่ละแห่งซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางไม่ว่าจะเป็นบ้านเมตตากฤษณา มุทิตา อุเบกษา หรือบ้านปราณี จึงมีไซ้คุก เจียนจำหรือทัณฑสถานแต่ประการใด ผู้ว่าหน้าซึ่งดูแลเด็กหรือเยาวชนในสถานฝึกและอบรมเหล่านี้จึงทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นครูนั่นเอง

แต่เป็นครูที่มีความสามารถ มีความอดทน อดกลั้นสูง มีความเข้าใจเด็กอย่างลึกซึ้งเพราะเด็กที่ส่งมาให้ฝึกอบรมนั้น ไม่ใช่เด็กปกติธรรมดา แต่เป็นเด็กที่มีปัญหา มาทั้งสิ้นและแต่ละคนก็ยังมีปัญหาที่ไม่เหมือนกันอีกด้วย ลักษณะของเด็กและเยาวชนที่มีคดีจนถึงขั้นขึ้นศาลนั้น หากวิเคราะห์วิจัยสาเหตุแห่งการกระทำผิดของแต่ละคนแล้ว ส่วนใหญ่มักจะมีสาเหตุมาจากการขาดความอบอุ่นและเอาใจใส่จากบิดามารดา ความกดดันและความที่เขารู้สึกอะไรอีกมากมายหลายอย่างนั้นมันจะแสดงออกในพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ฉะนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานนี้จึงเป็นผู้ที่มีความอดทนและมีความสามารถมากคืออดทนที่จะคอยปั้นคนที่มีสภาพจิตใจที่เหลวแหลก จะเหลวมาก เหลวน้อยก็สุดแล้วแต่สภาพของเด็กหรือเยาวชนแต่ละคน ให้กลับมาเป็นเด็กหรือเยาวชนที่มีจิตใจดีมีความอ่อนโยน เป็นคนดีของพ่อแม่และของสังคมต่อไปในอนาคต งานที่เกี่ยวข้องกับเด็กเป็นงานที่ละเอียดอ่อนมาก ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่เราจะหาหรือเติมสิ่งที่เด็กหรือเยาวชนนั้น ๆ ได้ขาดหายไป ในจิตใจของเขา ให้เขาได้รับจนเป็นที่น่าพอใจหรือเติมให้จนเต็มขีดปกติที่เด็ก

หรือเยาวชนวัยนั้น ๆ พึงจะได้รับสิ่งที่น่าห่วงใยอีกประการหนึ่งก็คือ บุคคลทั่วไปยังมีทัศนคติต่อเด็กและเยาวชนเหล่านั้นในทางลบ แม้เด็กเหล่านี้จะมีความรู้ความสามารถที่จะไปประกอบอาชีพได้และผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยก็ไม่มีใบแดงแจ้งโทษเหมือนผู้ใหญ่ที่ต้องโทษมาแล้ว ทุกคนจะได้รับใบบริสุทธิ์เป็นหลักฐานรับรองว่าเขามีสภาพเหมือนเยาวชนทั่วไป แต่สังคมภายนอกมักไม่ค่อยยอมรับ ทั้งบริษัทห้างร้าน แม้แต่องค์กรของรัฐบาลบางแห่งเมื่อรู้ว่าเป็นเด็กที่ได้รับการปลดปล่อยจากสถานพินิจฯ ก็เหมาเลยว่าเป็นคนไม่ดีไปเสียหมดทั้ง ๆ ที่เด็กเหล่านั้นตั้งใจกระทำความดีและรอการโอบอุ้มจากสังคม ท่านผู้อ่านมีความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไรบ้าง

ในขณะนี้สถานฝึกและอบรมในความรับผิดชอบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางต้องรับเด็กและเยาวชนตามคำสั่งศาลมาทำการฝึกและอบรมแห่งละไม่น้อยเลย งบประมาณที่ได้รับมาก็ไม่ค่อยจะสามัคคีกับงานที่สถานพินิจฯ จะต้องดำเนินการในแต่ละปี ศาลคดีเด็กและเยาวชนแต่ละแห่งต้องช่วยตัวเองด้วยการจัดตั้งมูลนิธิสงเคราะห์เด็กและเยาวชนขึ้นเพื่อนำดอกผลมาใช้จ่ายสมทบ

ในการฝึกและอบรมและการสงเคราะห์ภายหลังการปลดปล่อย โดยเฉพาะมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ได้ดำเนินการหารายได้สมทบทุนมูลนิธิมาทุกปี เช่น จัดฉายภาพยนตร์ จัดรายการทางโทรทัศน์ เป็นต้น ท่านผู้อ่านเห็นว่าปัญหาเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขโดยรีบด่วนหรือไม่ หากท่านรู้จักสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางมากขึ้นกว่าที่ท่านเคยรู้จักมาก่อนด้วยคอลัมน์แนะนำองค์กรฉบับนี้ ผู้เขียนก็ขอวิงวอนว่าเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางรวมทั้งสถานพินิจฯ ในจังหวัดอื่น ๆ กำลังรับความเมตตาจากท่านอยู่ทุกขณะจิต งานของสถานพินิจฯ ยังมีอีกมากมายหลายประการเกินกว่าที่จะบรรจุลงได้ในเนื้อที่อันจำกัดนี้ หากท่านผู้อ่านประสงค์จะทราบรายละเอียดและข้อเท็จจริงมากกว่านี้โปรดสอบถามจากท่านผู้อำนวยการประพิศ พิบูล ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางได้ ท่านใจดีและยินดีให้ความกระจ่างเกี่ยวกับงานของสถานพินิจฯ เหมือนที่ท่านให้ความกรุณาผู้เขียนมาแล้ว..... สวัสดิ์.....

เรื่องสั้น

คืนหนึ่ง

ของยายกับหลาน

นิเวศน์ ก้นไทรราษฎร์

ยายน้อมก้มมองหลานชายตัวเล็ก ๆ ที่นอนซุกอยู่กับตักด้วยความสงสาร นางลูบผมนิ่มสลวยนั้นเบามือ เด็กชายหลับตานิ่ง ร่างที่ค่อนข้างผอมไม่ยอมขยับเขยื้อน

“ต๋อยเฮ้ย...ลูกเถอะลูก ยายเมื่อยขาแล้ว”

นางตบไปที่หัวไหล่เด็กน้อยวัยห้าขวบเบามือ เด็กชายขยับตัวนิดหนึ่งแต่ก็ยังไม่ยอมลุก จนนางต้องสำหรับ้ำอีก เจ้าหลานชายตัวน้อยนั้นจึงยอมลุกขึ้นจากตัก แต่ก็ยังไม่ยอมจากไปไหน คงคลอเคลียนอนเกตุอกกึ่งอยู่แถว ๆ นั้นนั่นเอง

“ยาย...ตึกจนป่านนี้แล้ว ทำไมแม่ยังไม่กลับมาล่ะ”

จู่ ๆ เด็กน้อยก็ถามขึ้นมา หญิงชราถอนหายใจเฮือก นางทอดสายตาฝ้าความมืดออกไปข้างนอก ต้นไม้ที่แนวรั้วคอนกรีตสูงยื่นต้นตุมืดทะมึน โรงรถ

ว่างเปล่าเปิดไฟสว่าง บ้านทั้งบ้านเงียบสนิท รายการทีวีทุกช่องปิดสถานีหมดแล้ว

“ไปนอนเถอะลูก เดี่ยวแม่เขาก็คงกลับ”

“ไม่... ตูยจะรอแม่ วันนี้วันหยุดนะยาย ดูซีแม่ออกไปกับลุงตั้งแต่เช้ามีด จนป้านี้ยังไม่กลับเลย”

“ก็นั่นนะซี” เสียงของยายเริ่มมีอาการนึกไม่ชอบใจความประพุดติของลูกสาวคนสวยขึ้นมาทันที นางหันมาดูนโหล่หลานชายให้ลูก พลังกล่าวต่อไปว่า “เขายังไม่กลับ แล้วเอ็งจะรอทำไม ไป... เข้าไปนอนเถอะ ยายก็ง่วงแล้ว”

“ยายง่วง ยายเข้าไปนอนก่อนซี ตูยจะรอแม่”
เด็กน้อยยืนกราน

หญิงชรามองหน้าแล้วก็ต้องส่ายหัวอย่างยอมแพ้ นึก ๆ แล้วก็ให้ส่งสาร นางเองก็ไม่คิดหรอกว่าชีวิตของลูกสาวนางจะกลายมาเป็นอย่างนี้

ยายน้อมเป็นคนอยุธยา ชีวิตของนางสัมผัสอยู่กับห้องนวมมาตลอด จนกระทั่งสามีตาย นางก็ยังทำนาเลี้ยงลูก ๆ จะมีกันิภาลูกสาวคนเล็กนี่แหละที่ผ่าเหล่าผ่ากอ นิภาเป็นเด็กหยิบ หย่งรักสวยรักงาม นิภาไม่ยอมทำนา รบเร้าขอนางเรียนต่อ ทำให้นางกัดฟันส่งเสียจนนิภาเรียนจบชั้นม.ศ.สาม

วันที่นิภาเรียนจบ เด็กสาวก็หอบเสื้อผ้าเข้ากรุงเทพฯ มิโยที่นางจะทักท้วง นิภาก็ไม่ยอม สองปีผ่านไป นิภากลับบ้านพร้อมกับผู้ชายคนหนึ่ง ซึ่งนิภาบอกกับนางว่า เขาเป็นลูกชายเจ้าของร้านทอง และตอนนี้เขาก็คือสามีของนิภา

ยายน้อมตะลึงงัน แต่ครั้นเห็นท่าทีของชายคนนั้นที่เขาปฏิบัติต่อนิภา นางก็เริ่มสบายใจขึ้นทีละนิด เพราะเขาดีต่อนิภา ตามอกตามใจนิภาทุกอย่าง

“แม่... พี่เขาปลุกบ้านให้ฉันอยู่แล้วนะ แม่ไปอยู่กับฉันเถอะ อีกหน่อยแม่จะได้ช่วยเลี้ยงหลานด้วย”

“อะไร...นี่เอ็งจะมีลูกแล้วอะ” นางจำได้ว่านางเงยหน้ามองลูกสาวคนสวยงง ๆ

ครั้นแล้วในที่สุด นางก็ต้องย้ายตามนิภาเข้ามาอยู่บ้านใหม่ของเธอที่ปลูกอย่างใหญ่โตในหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่ง

ลูกเขยของนางปฏิบัติต่อนางดีพร้อมทุกอย่างที่บ้านมีข้าวของครบถ้วนมากมาย นิภามีรถขับ มีเด็กคนใช้อีกสองคน เพียงแค่นี้คนแก่ ๆ อย่างนางก็ต้องถอนหายใจด้วยความโล่งอก

ความกังวลที่เกิดขึ้นตั้งแต่ตอนแรก ที่เข้าใจผิดคิดว่านิภาไปเป็นเมียขี้จนขี้เก็บของเขาเริ่มจางหายไป เพราะลูกเขยของนางกลับบ้านทุกวัน ชีวิตครอบครัวของลูกสาวก็น่าจะมีความสุขได้อยู่ แม้มีมือนางแอบกระซิบบตามลูกว่า

“เอ็ง... จดทะเบียนกับเขารึเปล่าวะ นิภา”

“แหม..แม่” หญิงสาวหัวเราะ “จดซี ทำไมจะไม่จด นี่นะเขารัก หลงฉันจะตาย แม่ไม่ต้องห่วงหรอก”

เมื่อลูกยืนยันอย่างนั้น ยายน้อมจึงสบายอกสบายใจยิ่งนัก หน้าตาของนางอึมเิบมีความสุข

และดีอกดีใจกับวาสนาของลูกสาว

จนกระทั่งถัดมาอีกหลายเดือน นิภาคลอดลูก เป็นชาย ลูกเขยของนางยิ่งเอาอกเอาใจใหญ่ ไม่ว่าจะ นิภาอยากได้อะไรเป็นต้องหามาปรนเปรอทุกอย่าง หลังคลอดลูกแล้ว นิภาเริ่มออกจากบ้านถี่ ๆ แทบทุกวัน ที่หญิงสาวจะแวบออกไปหลังจากที่สามี ไปทำงานแล้ว และกลับก่อนสามีจะกลับบ้าน ลูกสาว ของนางทำอย่างนี้ติดต่อกันอยู่หลายวัน จนนาง แปลกใจและอดไม่ได้ที่จะซักถาม

“ทำไมเอ็งต้องออกจากบ้านทุกวันด้วยละ เอ็งไปไหนของเอ็งนะนิภา”

“ฉันก็ไปเที่ยวของฉันบ้างซิแม่ ออกไปพบปะ เพื่อนฝูงบ้างไม่ได้รีไร จะให้ติดดานอยู่แต่ในบ้าน เบื่อจะตาย”

“แต่เอ็งก็มีลูกมีเต้านี้ เอ็งต้องดูแลเลี้ยงดูมันซิ”

“ฉันมีแม่เลี้ยงให้แล้วยังจะต้องห่วงอะไรอีก ลูกจ้างก็มีตั้งสองคน แม่ก็ให้มันช่วยซิ”

“มันไม่คืนะลูก” เสียงนางอ่อนลง มองหน้า

ลูกสาวเขม็ง “ถ้าพ่อเจ้าตัวยังไม่รู้เรื่องทีออกไปข้าง นอกทุก ๆ วัน เดียวเขาจะว่าเอาได้”

“โอย...เขาไม่มารู้หรอก ถ้าแม่ไม่บอก”

“แต่เอ็งก็ควรระวัง มีครอบครัวมีลูกมีผัวแล้ว จะทำตัวอย่างเป็นสาวไม่ได้หรอก เรื่องการบ้านการ เรือนเอ็งก็ควรจะทำมั่ง ไม่ใช่เอะอะอะไรก็ให้คนใช้ ทำ”

นิภายิ่งโหล่ เดินผ่านนางไปอย่างไม่แยแส คำตักเตือนของนางไม่มีผลอะไรเลยสักนิด นิภายัง ทำตัวเหมือนเดิม จนกระทั่งวันหนึ่งเมื่อพ่อของตัวยกลับ มาบ้านในช่วงพักกลางวัน เขาจึงได้รับรู้เรื่องของ ภรรยาคนสวยจากสาวใช้

ชายหนุ่มโกรธจัด ต่อว่าต่อขานกับนิภา และ แทนที่ลูกสาวของนางจะยอมรับ และปรับปรุงตัวเอง กลับแข็งข้อทำให้เรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่ และนับ ตั้งแต่วันนั้นมา นิภา ก็มักจะงองแงหาเรื่องทะเลาะ เบาะแว้งกับสามีอยู่แทบทุกวัน และทำหน้าอยู่บ่อย ๆ ยายน้อมเตือน หญิงสาวก็ไม่ยอมเชื่อ จนกระทั่ง ความอดทนของผู้เป็นสามีสิ้นสุดลง เขาตกลงหย่า จากเธอ

“ฉันขอบ้าน ขอรถ ขอลูก” นิภายื่นข้อเสนอ ทันที ซึ่งเขาก็ยอมแต่โดยดี

ยายน้อมจึงมีหน้าที่เลี้ยงหลานตั้งแต่วันนั้น มา ข้างฝ่ายนิภาเมื่อหย่ากับสามีแล้ว ชีวิตเธอสนุก สนานครื้น จากที่เคยเที่ยวเฉพาะกลางวันก็เริ่ม จะเรื่อยไปจนถึงกลางคืน เวลาที่กลับบ้านดึกมากขึ้น ทุกที จนถึงสว่าง

ยายน้อมมองความเปลี่ยนแปลงของลูกสาวด้วยความวิตก แต่นางก็ตักเตือนอะไรไม่ได้ ทั้งนี้เพราะ นิภาจะไม่สนใจ

จนถึงวันหนึ่ง เธอก็พาผู้ชายอีกคนเข้าบ้านมา แนะนำตัวกับนางว่าเขาคือสามีคนใหม่ นางน้อมงงงัน

แต่เมื่อห้ามปรามลูกสาวไม่ได้ นางจึงไปให้ความสนใจกับหลานชายแทน ตูยจึงมียายที่ทำหน้าที่เสมือนแม่หลายปีผ่านไป ขณะที่ตูยเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ นิกาก็เปลี่ยนสามีหลายคน อายุของนางน้อยมากขึ้น สุขภาพของคนแก่ ๆ คนหนึ่งก็ทรุดโทรมลงไปเรื่อย ๆ ส่วนหลานชายกลับโตวันโตคืน ช่างพูดช่างคุย ช่างซักถาม และทุกครั้งที่มีปัญหาแม่ไม่กลับบ้าน ภรรยาของผู้ชายที่แม่มาแนะนำกับยายว่าเป็นสามีมาตามทวงสามีเขาคืน ตูยมักจะแสดงความรู้สึกออกมาทางสีหน้า และตั้งคำถามที่บางครั้งยายก็ตอบไม่ได้

ภาพของการทะเลาะทุ่มเถียงด่าทอกันระหว่างแม่กับผู้นึงอื่น กลายเป็นภาพที่ชินตาและฝังอยู่ในความรู้สึกของเด็กน้อย แต่เด็กก็ยังเป็นเด็กที่รักแม่ คิดว่าทุกอย่างถ้าเป็นแม่ทำแล้วต้องเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่บางครั้ง ตูยก็จะถามยายอยู่บ่อย ๆ ว่า

“ทำไม แม่ทำอย่างนั้น....”

“ทำไม...แม่ถึงต้องถูกเขาตบตี...ทำไมยายไม่ช่วยแม่”

ยายน้อมคิดแล้วก็ได้แต่สะท้อนอยู่ในอก ก้มมองหลานชายคนเดียวที่นอนอยู่ข้าง ๆ อีกครั้ง ตูยหลับไปเสียแล้ว ผมดำนิ่มสลวยปิดกระจัดกระจายอยู่ตามหน้าผาก ผิวขาวที่สวยเหมือนแม่ดูคล้ำไป

“ตูย..เอ๊ย ถ้ายายตายตูยจะอยู่กับใครนะ....”

นางรำพึงเบา ๆ พลางมือก็ลูบหลังลูบไหล่หลานอย่างเอ็นดู นางรู้ตัวดีว่าหมู่นี้สุขภาพของนางแย่งลงทุกวัน ตื่นเข้ามาเวียนหัวมึนหัว หมอบอกว่าความดันขึ้นสูง ให้ระวังอย่าคิดมาก ทำใจให้สบาย

ก็ในเมื่อเรื่องราวของลูกและหลานเป็นอย่างนี้จะให้นางทำใจให้สบายอยู่ได้อย่างไรนะ

นิกาก็เปลี่ยนสามีไปอีกทีคน และตูยจะเป็น

อย่างไรถ้าขาดนาง

ที่จะให้นิกาทวนมาสนใจลูกมันก็คงเหมือนผืนคางยาคง นีถ้านางยังอยู่บ้านนอก ชีวิตคนแก่ ๆ ขาดนางปานนี้ก็คงเข้าวัดเข้าวา ฟังเทศน์ฟังธรรมจิตใจสงบและดีมีค่าอยู่กับรสของธรรมะ แต่ชีวิตของนางกลับต้องมารับรู้และเป็นทุกข์อยู่กับเรื่องโลกีย์ของลูกสาว

จิตใจนางไม่มีวันสงบ ในเมื่อจะต้องคอยหวาดระแวงว่าวันไหน จะมีผู้หญิงโผล่เข้ามาบอกความเป็นเจ้าของผู้ชายคนที่นอนกกกอดอยู่กับลูกสาวของนางในห้อง แล้วต่อจากนั้นก็ตามมาด้วยเสียงทะเลาะเบาะแว้งทุ่มเถียงตบตีกันสารพัน

ปิ่น...ปิ่น...ปิ่น...น.น.

เสียงแตรรดดั่งตีระรืออย่างไม่เกรงอกเกรงใจบ้านข้างเคียงดังขึ้น นางชะเง้อมอง สาวใช้ของบ้านรีบตะลิตะลานลุกจากที่นอนวิ่งไปเปิดประตูรับ เสียงรถกระซกเกี้ยววี๊ดเข้ามาในบ้านบ่งบอกถึงอารมณ์ของผู้ขับเป็นอย่างดี

“ยังไม่นอนอีกหรือแม่” น้ำเสียงลูกสาวที่เดินหน้ามุกกลับมาคนเดียวกระซกกระชั้น “แล้วนี่เจ้าตูยทำไมจะต้องมานอนตากยุงอยู่ข้างนอกล่ะแม่”

“ตูยเขารอเอ็งนะซี แล้วนี่กลับมาคนเดียวหรือ”

“ไซ่ บ้าชิบเบ้งเลย อีนี้เมียยักขมุขินันตามมาถึงโรงแรม โอยอีบ้า...แหมคนของเราก็กัวเมียนี้หนีงกลับบ้านไปแล้ว”

“นิกา...แม่ว่าลูกเลิกทำตัวอย่างนี้เถอะ” เสียงนางอ่อนน้อมขอร้องลูกสาวเบา ๆ “แม่ไม่มีความสบายใจเลย ตูยมันก็โตขึ้นทุกวัน กลัวลูกมันจะคิดมาก แล้วอีกอย่างชีวิตเอ็งเป็นอย่างนี้ก็ไซ่ว่าจะมีความสุข....”

“แม่ไม่ต้องพูด” เธอเถียงเสียงดังทันควัน

หน้าตาที่ขู่อยู่แล้วทะมิงทิงมากขึ้น “อันเป็นอย่างนี้ฉันมีความสุขของฉันพอแล้ว ชีวิตเป็นของฉัน ฉันเลือก

ของฉันเอง แม่อยู่ไปเถอะ อย่าสนใจเลย อีกไม่นานแม่ก็จะตายแล้ว ปล่อยชีวิตที่เหลืออยู่ให้เป็นของฉันก็แล้วกัน"

ว่าแล้วเธอก็กระแทกสันเดินโครม ๆ ผ่านลูกชายที่นอนหลับอยู่เข้าห้องไป ต้อยลืมนอนอย่างจ้วงเจียง "แม่มาแล้วหรือยาย"

นางพยักหน้า แหวตารันทต ต้อยลุกพรวดวิ่งไปที่ห้องของแม่ แต่เปิดประตูไม่ได้ เพราะนิภาปิดล็อก เด็กน้อยจึงเคาะประตुरะรัว

"อะไรกันไว้วัย" หญิงสาวแหวกลับออกมา "ตื่นแล้ว คนจะหลับจะนอนมากจนใจทำอะไร"

"ต้อยจะหาแม่...ต้อยคิดถึงแม่...แม่เปิดประตูให้ต้อยเข้าไปหน่อยซีครับ"

"ไม่...ไม่ ฉันจะนอนแล้ว ไปแยกกลับไปนอนซะ"

ต้อยยืนซีมนิ่งอึ้งอยู่หน้าห้อง เด็กน้อยก้มหน้า น้ำตาหยดเฉพาะ นางน้อมเดินมาก้มลงกอด ต้อยโผล่เข้าชบอกยายแล้วปล่อยโผล่หนี นางน้อมหันมองประตูห้องของลูกสาว ด้วยหวังว่าจะเห็นนิภาเปิดประตูออกมาลูกบ้าง แต่ประตุนั้นก็ปิดสนิท และสรรพเสียงจากในห้องก็พลอยเงียบกริบไปด้วย

"ไป...ลูก ไปนอนกันเถอะ" นางกระซิบกับหลานชายด้วยดวงตาที่รันไปด้วยหยาดน้ำ "ต้อยไปอยู่กับยายที่บ้านนอกนะลูกนะ ยายจะเลี้ยงต้อยเอง เลี้ยงจนกว่ายายจะตายนะลูก....." นางกล่าวเสียงเครืออย่างตัดสินใจดีแล้ว

เป็นยังไงก็เป็นกัน ถึงต้อยจะไปอยู่บ้านนอกที่ไม่มีความสุขทางกายเหมือนบ้านในกรุงเทพฯ แต่ต้อยก็คงจะมีความสุขทางใจมากกว่านี้กระมัง

บริษัท วรศิษฏกถการ จำกัด

๑๘๘ ถนนเจริญนคร ต.บุคคโล

อ.ธนบุรี จ.กรุงเทพมหานคร

โทร. ๔๖๘๑๐๑๒, ๔๖๘๐๑๘๓, ๔๖๘๒๘๗๔

ซ่อม สร้าง ติดตั้ง จำหน่าย เครื่องจักรกล เครื่องมือกล
เครื่องยนต์ เครื่องสูบน้ำทุกชนิด เครื่องจักรเจาะบ่อน้ำบาดาลทุกระบบ
และอุปกรณ์ทุกประเภท ตลอดจนตั้งสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ
รับจ้างเจาะบ่อน้ำบาดาล และรับปรึกษาเกี่ยวกับบ่อน้ำบาดาล
รับติดตั้ง การไฟฟ้า-การประปา

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

ผู้ตอบปัญหาประจำ

สำนักงาน ก.พ.
วันชัย ตันติสุข
วีระ ไชยธรรม
ประพาส ทองศักดิ์
สมเกียรติ ชุมวิสูตร
กรมบัญชีกลาง
ผาสุกนิธย์ ปิณฑะรุจิ
สมพงษ์ วัฒนสุระ

สิทธิในการเบิก ค่าเล่าเรียนบุตร

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๘๖๔

นาย ก. รับราชการอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์ ได้ส่งบุตรไปเรียนที่กรุงเทพฯ ซึ่งอยู่ในความดูแลของป้าและได้เสียค่าเล่าเรียนเทอมแรกไปแล้ว ต่อมาป้าได้ย้ายลี้มาในครัวไปอยู่ต่างจังหวัด ลูกนาย ก. จึงไม่มีผู้ปกครองและดูแลความเป็นอยู่ นาย ก. จึงให้บุตรลาออกจากโรงเรียนที่กรุงเทพฯ มาเรียนต่อที่จังหวัดสุรินทร์ และได้เสียค่าเล่าเรียนเทอมแรกที่จังหวัดสุรินทร์อีก จึงขอเรียนถามว่า นาย ก. จะมีสิทธิเบิกค่าเล่าเรียนบุตรได้ทั้งสองโรงเรียนได้หรือไม่ เพราะตามระเบียบ

ได้กล่าวไว้ว่า ในกรณีจำเป็น หรือ บิดามารดาย้ายไปรับราชการต่างจังหวัด บุตรจึงมีความจำเป็นต้องย้ายติดตามบิดา มารดา ไปเรียนต่อยังจังหวัดใหม่ก็ให้นำมาเบิกได้ แต่ในกรณีนี้ บิดามารดาไม่ได้ย้าย แต่บุตรขาดผู้ปกครองดูแล จึงมีความจำเป็นต้องนำไปเรียนยังจังหวัดที่บิดามารดาบริหารราชการอยู่

ตอบ

กรณีของนาย ก. ไม่เข้ากรณีจำเป็นตามระเบียบฯ ที่จะนำค่าเล่าเรียนทั้งสองครั้งมาเบิกได้ นาย ก. มีสิทธิที่จะเบิกค่าเล่าเรียน ของโรงเรียนที่กรุงเทพฯ หรือโรงเรียนที่สุรินทร์ได้เพียงแห่งเดียว

๒

การขอรับบำเหน็จลูกจ้าง

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๒๔๕๒

ลูกจ้างประจำทำงานมาเกินกว่า ๕ ปีแล้ว ถูกให้ออกเพราะ มีมลทินหรือมัวหมองเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ ก่อนใช้บังคับพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ อยากทราบว่า จะขอรับบำเหน็จได้หรือไม่

ถ้าขอรับได้ จะต้องมีหลักฐานการได้รับล้างมลทินอะไรมาแสดงบ้าง และหากจะขอเข้าทำงานใหม่จะได้หรือไม่

ตอบ

ผู้ที่ถูกให้ออกจากราชการหรือออกจากงาน เพราะมีมลทิน หรือมัวหมองนั้น มิใช่เป็นผู้ถูกให้ออก เพราะถูกลงโทษ บุคคลดังกล่าวจึงไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ แต่โดยที่ลูกจ้างซึ่งถูกให้ออกจากงาน เพราะมีมลทินหรือมัวหมองตามปัญหานี้เป็นผู้ที่ได้ทำงานมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๑ ปีบริบูรณ์ จึงน่าจะมิลิทธิได้รับบำเหน็จลูกจ้างตามข้อ ๗ (๕) แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๑๙ และการขอรับบำเหน็จไม่เกี่ยวกับการล้างมลทิน จึงไม่ต้องมีหลักฐานการล้างมลทินมาแสดง ส่วนการขอเข้าทำงานใหม่ นั้นอาจกระทำได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทางราชการด้วยว่าจะยินดียรับหรือไม่

๓

การคิดบำเหน็จลูกจ้าง

ผู้ถาม : สมาชิกลูกจ้าง

ผมเป็นลูกจ้างประจำ ต้องการทราบข้อข้องใจ ดังนี้

๑. ผมบรรจุเข้ารับราชการเป็นลูกจ้างประจำตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๕ จนถึงปัจจุบัน ถ้าจะลาออกจากราชการก่อนเกษียณอายุในสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๖ นี้ จะนับอายุราชการได้กี่ปี

๒. ลูกจ้างประจำจะได้เวลาทวิคูณหรือไม่ ถ้าได้จะได้กี่ปี และการคิดบำเหน็จจะคิดได้เท่าไร เมื่อเงินเดือนสุดท้ายได้ ๒,๙๐๕ บาท ขอให้ช่วยอธิบาย และวิธีการคิดเงินบำเหน็จตามขั้นตอนให้ด้วย

๓. การลาป่วย - ลา กิจ ตั้งแต่ปีแรกรับราชการจนถึงปัจจุบัน เมื่อจะลาออกการคิดบำเหน็จจะรวมวันลาทั้งหมด มาหักออกจากเวลารับราชการทั้งหมดหรือไม่ หรือนับเฉพาะเวลารับราชการตั้งแต่ปีแรกไปจนถึงปีที่จะออกได้เท่าไร ก็นับเวลารับราชการได้เท่านั้น โดยไม่นำวันลาป่วย - ลา กิจทั้งหมดไปหักออกจากเวลารับราชการเลย ช่วยอธิบายให้เข้าใจด้วยครับ

ตอบ

๑. นับเวลาทำงานสำหรับคำนวณจ่ายบำเหน็จปกติได้ ๒๔ ปี ๓ เดือน ๒๔ วัน

๒. มิลิทธินับเวลาทวิคูณกรณีประจำปฏิบัติหน้าที่เขตที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๕ ถึงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๐๘ เป็นเวลา ๓ ปี ๒๔ วัน และตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๙ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๒๐ อีก ๓ เดือน การคำนวณบำเหน็จปกตินั้นเมื่อนับเวลาปกติ รวมกับเวลาทวิคูณได้จำนวนปีเท่าใดแล้ว นำมาคูณกับค่าจ้างเดือนสุดท้าย ผลลัพธ์เป็นเงินบำเหน็จที่จะได้รับ กรณีของท่านมีเวลาทำงานปกติตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๕ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๖ รวม ๒๑ ปี เมื่อรวมเวลาทวิคูณข้างต้นแล้วจะมีเวลาทำงานรวมทั้งสิ้น ๒๔ ปี ๓ เดือน ๒๔ วัน ได้รับค่าจ้างเดือนสุดท้าย ๒,๙๐๕ บาท จึงได้รับบำเหน็จ ๖๙,๗๒๐ บาท

๓. ถ้าเป็นการลาโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ก็ต้องนำวันลาดังกล่าวมาหักออกจากเวลาราชการปกติ ถ้าเป็นการลาระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึกจะได้รับค่าจ้างระหว่างลาหรือไม่ก็ตาม ก็ไม่มีสิทธิ์ได้นับเวลาทวิคูณในวันทีลานั้น จะต้องนำวันลามาตัดออกจากเวลาทวิคูณทั้งหมด

ถ้าไม่มีทนายทนายผู้มั่งคั่งขี้ด้อยเลย ก็ให้เจ้ากระทรวงพิจารณาจ่ายให้แก่บุคคลซึ่งเห็นว่า มีหลักฐานแสดงได้ว่าเป็นผู้อุปการะผู้ตายอยู่ หรือเป็นผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตาย เป็นผู้ได้รับบำเหน็จตกทอดตามส่วนที่เจ้ากระทรวงจะได้กำหนดให้

การขอรับบำเหน็จตกทอด ถ้าเป็นส่วนกลางจะต้องยื่นเรื่องราวต่อ สำนักงานปลัดกระทรวงที่รับบำนาญ ถ้าเป็นส่วนภูมิภาคยื่นต่อแผนกการที่รับบำนาญ แล้วแผนกการจะส่งเรื่องให้สำนักงานปลัดกระทรวงเพื่อขอให้กระทรวงการคลังส่งจ่ายให้ต่อไป ส่วนหลักฐานประกอบก็มีสำเนามรณบัตร สำเนาทะเบียนสมรส สำเนาทะเบียนบ้านของทายาท ถ้าทายาทคนใดตายก็ส่งสำเนามรณบัตรไปด้วย ถ้าเป็นกรณีที่ไม่ได้ตายเพราะเจ็บป่วย ก็ให้ส่งสำเนาสำนวนการสอบสวนของเจ้าพนักงานประกอบด้วย

๕

การสอบแข่งขันและการโอน

ผู้ถาม : สมาชิกใหม่

กระผมมีปัญหาบางประการ ขอเรียนถามดังนี้ ปัจจุบันผมดำรงตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ปกครอง ๑ ในส่วนราชการกรุงเทพมหานคร และกำลังศึกษาชั้นปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์

๑. ในกรณีที่ผมจบปริญญาตรีคณะรัฐศาสตร์แล้ว กระผมสามารถนำเอาวุฒิที่ได้ไปสอบแข่งขันในระดับ ๓ ในตำแหน่งอื่นที่ส่วนราชการกรุงเทพมหานครเปิดสอบได้หรือไม่ และ ก.พ. ต้องกำหนดคุณสมบัติหลักเกณฑ์อะไรบ้างสำหรับคนที่เข้าราชการแล้ว

๒. จากข้อ ๑ ในกรณีส่วนราชการอื่นนอกเหนือจากกรุงเทพมหานครเปิดสอบแข่งขันเข้ารับราชการระดับ ๓ และสมมติว่าผมยังดำรงตำแหน่ง

ระดับ ๑ อยู่ กระผมสามารถใช้สิทธิสมัครสอบเข้ารับราชการระดับ ๓ ได้หรือไม่ และต้องขอใบรับรองหรือใบอนุญาตจากหัวหน้าส่วนราชการด้วยหรือเปล่า

๓. จากข้อ ๑ และ ข้อ ๒ ในกรณีผมสอบแข่งขันเข้ารับราชการระดับ ๓ ร่วมกับผู้สมัครสอบภายนอก ซึ่งมีได้เป็นข้าราชการ ในการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ ก.พ.กำหนดว่าต้องบรรจุผู้ที่เป็นข้าราชการในส่วนราชการนั้นมาก่อนถึงแม้ว่ามีได้อยู่ในบัญชีผู้สอบได้ระดับต้น ๆ จริงหรือไม่

๔. จาก ๑ และ ๒ ถ้าสมัครสอบแข่งขันระดับ ๓ เป็นการเลื่อนระดับหรือเปล่า

๕. ตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครอง ๓ สายงานเริ่มตั้งแต่ระดับ ๓ ไซหรือเปล่า และถ้าผมเริ่มต้นสายงานระดับ ๑ จะมีผลต่อการรับราชการข้างหน้าหรือไม่ อาทิ การเลื่อนระดับ เลื่อนขั้นเงินเดือน เมื่อผมได้เลื่อนเป็นเจ้าพนักงานปกครอง ๓ จะสามารถโอนไปสังกัดกรมการปกครองได้หรือไม่

ตอบ

๑. ถ้าตำแหน่งระดับ ๓ ที่ส่วนราชการกรุงเทพมหานครเปิดสอบเป็นตำแหน่งที่กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตรงกับผู้มีวุฒิรัฐศาสตร์แล้ว คุณก็ย่อมนำวุฒิรัฐศาสตร์ไปสมัครสอบได้ และหลักเกณฑ์และวิธีการสอบนี้เป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ก.ก. ก.พ. ไม่มีอำนาจหน้าที่จะไปเกี่ยวข้องกับแต่อย่างใด

๒. ถ้าตำแหน่งระดับ ๓ ที่ส่วนราชการอื่นนอกเหนือจากกรุงเทพมหานคร (เช่น กรมต่าง ๆ เป็นต้น) เปิดรับสมัคร เป็นตำแหน่งที่กำหนดคุณสมบัติให้ผู้มีวุฒิรัฐศาสตร์สมัครได้แล้ว คุณในฐานะเป็นผู้มีวุฒิรัฐศาสตร์ก็ย่อมมีสิทธิสมัครสอบได้เช่นเดียวกัน และกรณีของคุณนี้ไม่จำเป็นต้องมีหนังสือยินยอมจากเจ้าสังกัดเดิมไปแสดง

๓. การบรรจุผู้สอบแข่งขันได้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญนั้น มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติให้บรรจุเรียงตามลำดับที่ในบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ ดังนั้น ทางราชการจะบรรจุผู้สอบแข่งขันได้ลำดับหลังเข้ารับราชการ ก่อนผู้สอบแข่งขันได้ในลำดับต้นหาได้ไม่ แม้ว่าผู้นั้นจะเป็นข้าราชการอยู่แล้วก็ตาม

๔. ผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับ ๑ อยู่ เมื่อสมัครสอบแข่งขันระดับ ๓ ได้ และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ แล้ว ก็ถือว่าเป็นการเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งระดับ ๓ โดยการสอบแข่งขัน

๕. ตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครอง ๓ เป็นตำแหน่งในสายงานที่เริ่มจากระดับ ๓

การอยู่ในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๑ กับการอยู่ในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ มีผลในเรื่องการเลื่อนตำแหน่งต่างกัน คือ คนที่อยู่ในสายงานที่เริ่มจากระดับ ๑ เมื่อจะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งระดับ ๔ และระดับ ๕ ต้องรอให้มีตำแหน่งว่างและต้องเลื่อนโดยการสอบคัดเลือกแต่คนอยู่ในสายงานที่เริ่มจากระดับ ๓ เมื่อจะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งระดับ ๔ และระดับ ๕ สามารถเลื่อนได้ในตำแหน่งของตัวเอง ไม่ต้องรอตำแหน่งว่างและไม่ต้องสอบคัดเลือก

เมื่อคุณได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครอง ๓ ของกรุงเทพมหานครแล้ว คุณอาจขอโอนไปสังกัดกรมการปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดไว้

ขอแสดงความยินดีต่อผู้ดำเนินการวารสารข้าราชการ

จาก

ห.จ.ก. อิมพอร์ต สุขเกษม

๙๙/๗ ถนนวิสุทธิกษัตริย์

กรุงเทพ ๑๐๒๐๐

โทร. ๒๙๑-๑๘๖๗

ผู้แทนจำหน่าย นมผงเลี้ยงทารก s.26

นมผงธรรมชาติ มอลลี

๕

สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน

ผู้ถาม : คุณจตุพร ชาณสิทธิ์

เนื่องด้วยข้าพเจ้าปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ๓ เริ่มบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกเป็นข้าราชการครู และได้ลอบบรรจุ เป็นข้าราชการพลเรือนอีกจังหวัดหนึ่ง จึงขอโอนไปรับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ ๒ อยู่ได้ประมาณ ๒ ปี จึงได้ขอย้ายกลับจังหวัดเดิมที่บรรจุเป็นข้าราชการครู ข้าพเจ้าจึงมีปัญหา ดังนี้

๑. ข้าพเจ้าจะเบิกค่าเช่าบ้านได้หรือไม่ ก่อนย้ายข้าพเจ้าทำเรื่องขอย้ายและแจ้งว่าขอเบิกค่าเช่าบ้านด้วย เพราะต้องเช่าบ้านเนื่องจากไม่มีบ้านพักของทางราชการ

๒. ข้าราชการปฏิบัติงานมาระยะเวลา ๑๐ ปี ถ้าลาออกจะได้รับบำนาญได้หรือไม่

ตอบ

๑. การได้รับบรรจุเป็นข้าราชการครู ถือว่าเป็นการเริ่มเข้ารับราชการ เมื่อต่อมาได้ย้ายกลับมารับราชการประจำที่จังหวัดเดิมซึ่งเป็นเขตที่เริ่มเข้ารับราชการ จึงไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน

๒. ถ้าการลาออกรับบำเหน็จบำนาญเพราะเหตุทุพพลภาพ หรือเหตุสูงอายุก็มีสิทธิได้รับบำนาญ แต่ถ้าไม่ใช่ลาออกเพราะเหตุหนึ่งดังกล่าว ก็ไม่มีสิทธิรับบำเหน็จอย่างเดียว

๖

การขอรับบำเหน็จตกทอด

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๖๘๒

ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะทราบรายละเอียด และขั้นตอนในการปฏิบัติ เกี่ยวกับการขอรับเงินทดแทน ๓๐ เท่าของเงินบำนาญ ในกรณีที่มีราชการบำนาญถึงแก่กรรม ว่ากฎหมายกำหนดเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้อย่างไร ผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินทดแทนดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร การขอรับเงินดังกล่าวจะต้องยื่นเรื่องราวต่อส่วนราชการใด มีขั้นตอนในการยื่นเรื่องราวอย่างไร และจะต้องมีหลักฐานใดประกอบการพิจารณาบ้าง

ตอบ

การจ่ายบำเหน็จตกทอด กฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการกำหนดไว้โดยสรุปว่า เมื่อผู้ได้รับบำนาญปกติหรือผู้มีสิทธิได้รับบำนาญปกติถึงแก่ความตาย ให้จ่ายบำเหน็จตกทอดให้แก่ทายาทเป็นจำนวน ๓๐ เท่าของบำนาญรายเดือนที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับ ทายาท คือ บุตร สามี หรือ ภริยา บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ที่มีชีวิตอยู่ โดยแบ่งกันดังนี้

- ก. บุตรได้รับ ๒ ส่วน ถ้าเจ้าบ้านานามีบุตรตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป ให้ได้รับ ๓ ส่วน
- ข. สามี หรือภริยา ได้รับ ๑ ส่วน
- ค. บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ได้รับ ๑ ส่วน

สำหรับบุตรที่มีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้ว ในวันที่เจ้าบ้านานาถึงแก่ความตาย ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอด เว้นแต่กำลังศึกษาในชั้นเตรียมอุดมศึกษา หรือชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาที่ทางราชการรับรองให้เทียบเท่า และมีอายุไม่เกิน ๒๖ ปีบริบูรณ์ หรือเป็นบุตรที่เป็นผู้พิการทุพพลภาพ

ถ้าเจ้าบ้านานาไม่มีทายาทข้อใดข้อหนึ่ง หรือทายาทได้ตายไปก่อน ก็ให้แบ่งบำเหน็จตกทอดในระหว่างทายาทผู้มีสิทธิ ที่ยังมีชีวิตอยู่ตามส่วนที่มีทายาทผู้มีสิทธิ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

วันที่ 15 พฤศจิกายน 2526

ที่

เรื่อง ท้ายเล่ม

เดือนหน้าจะเป็นเดือนสุดท้ายของปี 2526 อีกแล้ว วารสารข้าราชการอยากจะทำ
 ทำฉบับเบา ๆ เป็นการส่งท้ายปีเก่าอยู่เหมือนกัน แต่เดิมนี่เรื่องสำคัญระดับชาติที่เป็นเรื่องน่าสนใจ
 สำหรับท่านผู้อ่าน นั่นคือเรื่องปัญหาการว่างงาน ดังนั้น เรายิ่งขอหยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาเสนอแก่ท่าน
 ซึ่งจะเสนอในกรอบปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการว่างงานที่ทางภาคราชการจำเป็นต้อง
 ช่วยกันเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ เราจะขอเสนอบทความของ อนันต์ แจงกสิข เพื่อท่านผู้อ่านอีกครั้งหนึ่ง
 จะเป็นเรื่องอะไรนั้น เห็นจะต้องขอรอเขาไว้ก่อน

สำหรับคอลัมน์ประจำอื่น ๆ ทั้งที่ข้างสนามไปจนถึงเกร็ดบริหารนั้น ยังคงจะมีเสนอ
 ต่ออย่างครบครันเช่นเคย

กองบรรณาธิการ

